

**TREBALL DE FI DE GRAU DE MESTRE
D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA**

**FAMÍLIA I ESCOLA: EIXOS
VERTEBRADORS EN LA CREACIÓ DE
LECTORS**

**ESTUDI DE CAS DEL C.E.I.P. MAESTRO
JUAN CORRALES**

María Maraver Pozo

Curs: 2015-2016

Tutora: Mariona Casas i Deseures

Facultat d'Educació

Universitat de Vic – UCC

Vic, maig de 2016

Sumari

1. Introducció	7
2. Marc teòric	10
2.1. Conceptes clau	10
2.1.1. Comprensió lectora	10
2.1.2. Hàbit lector	11
2.1.3. Animació a la lectura	12
2.2. La biblioteca escolar	13
2.2.1. El funcionament de la biblioteca	14
2.2.2. Activitats i usos de la biblioteca	15
2.2.3. Criteris en la selecció de llibres	17
2.3. La lectura a l'escola	18
2.3.1. La importància de la lectura en el centre escolar ...	18
2.3.2. Com es treballa la lectura a l'escola	19
a) Moments	21
b) Espais	21
c) Estratègies de lectura	21
d) Materials	22
e) Objectius	22
f) Avaluació	23
2.3.3. Animació a la lectura dins l'escola	25
a) Objectius	25
b) Propostes	27
2.4. La lectura a casa	28
2.4.1. La importància de les famílies en la lectura	29
2.4.2. Com es treballa la lectura a casa	29
a) Moments	29
b) Espais i materials	30

c) Estratègies de lectura	30
d) Estratègies anti-lectura	31
2.4.3. Animació a la lectura des de casa	31
Objectius i propostes	31
3. Metodologia	35
3.1. Finalitats i objectius de l'estudi	35
a) Finalitats de la investigació	35
b) Objectius de la investigació	36
3.2. Disseny metodològic	37
3.2.1. Mètode d'investigació i paradigma	37
3.2.2. Procediment i instruments de recollida de dades ...	38
a) Observació	39
b) Entrevista	41
c) Qüestionari	44
3.2.3. Procediment seguit en l'anàlisi i recollida de les dades	47
3.2.4. Descripció de l'àmbit d'estudi i dels participants	50
a) El centre	50
b) Les famílies	53
c) El grup-classe	53
4. Resultats de l'estudi	55
4.1. Resultats de l'observació als infants i a la tutora de 3r B de Primària a l'aula	55
4.2. Resultats de l'entrevista a la mestra encarregada de la Biblioteca Escolar	60
4.3. Resultats dels qüestionaris a les famílies de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena	71
5. Conclusions i propostes de millora	89

5.1.	Conclusions i propostes de l'observació als infants i a la tutora de 3r B de Primària a l'aula	89
5.2.	Conclusions i propostes de l'entrevista a la mestra encarregada de la Biblioteca Escolar	92
5.3.	Conclusions i propostes dels qüestionaris a les famílies de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena	94
5.4.	Conclusions i propostes de millora del Treball de Fi de Grau	95
6.	Referències bibliogràfiques	99
7.	Annex	103
7.1.	Observació a l'aula de 3r B de Primària.....	103
7.1.1.	Taula 1: Pauta d'observació d'hàbit lector dels infants a l'aula de 3r B de Primària	103
7.1.2.	Taula 2: Pauta d'observació d'accions educatives per a la comprensió lectora i animació a la lectura de la mestra de 3r B de Primària	104
7.2.	Entrevista a la mestra de la Biblioteca escolar	104
7.2.1.	Transcripció de l'entrevista a la mestra de la Biblioteca escolar de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena	105
7.2.2.	Taula d'interpretació dels resultats de l'entrevista a la mestra de la Biblioteca Escolar de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena	109
7.3.	Model de qüestionari a les famílies de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena	110

Sumari de taules

Taula 1: Objectius de la investigació	36
Taula 2: Relació dels objectius amb els instruments de recollida de dades	38
Taula 3: Model de pauta d'observació d'hàbit lector dels infants a l'aula de 3r B de Primària	40
Taula 4: Model de pauta d'observació d'accions educatives per a la comprensió lectora i animació a la lectura de la mestra de 3r B de Primària	41
Taula 5: Llistat de preguntes de l'entrevista a la mestra de la Biblioteca Escolar de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena	42
Taula 6: Model de qüestionari a les famílies de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena	44
Taula 7: Relació dels instruments de recollida de dades amb les dimensions de l'estudi i els seus indicadors corresponents	48
Taula 8: Pauta d'observació d'hàbit lector dels infants a l'aula de 3r B de Primària	55
Taula 9: Pauta d'observació d'accions educatives per a la comprensió lectora i animació a la lectura de la mestra de 3r B de Primària	57
Taula 10: Pauta d'interpretació dels resultats extrets de l'entrevista a la mestra de la Biblioteca Escolar	67

Resum

Les pràctiques educatives que promouen l'hàbit lector, a partir de tècniques d'animació a la lectura, i que treballen la comprensió lectora dels textos de manera significativa motiven als infants a llegir i a entendre allò que llegeixen. D'aquesta manera, els nens i nenes podran incloure les experiències lectores en els seus coneixements i vivències personals, i alhora ser lectors crítics. Per aquest motiu, en aquesta investigació s'estudia com es duen a terme les pràctiques educatives, des de l'escola i la família dels alumnes del poble de Gilena, per aconseguir la comprensió lectora i l'hàbit lector. Mitjançant diversos instruments de recollida de dades com qüestionaris, observacions i entrevistes es pot comprovar que les estratègies i pràctiques educatives actuals per a la lectura no són suficients per a l'adquisició de l'hàbit lector i la comprensió lectora. S'han de desenvolupar més propostes, elaborades per autors destacats del món educatiu, perquè la lectura és un procés llarg i complex. Segons l'entorn de l'infant, la competència lectora es pot aconseguir de manera més positiva o negativa.

Paraules clau: hàbit lector, animació a la lectura, comprensió lectora, pràctiques educatives, família, escola i biblioteca.

Resumen

Las prácticas educativas que promueven el hábito lector, a partir de técnicas de animación a la lectura, y que trabajan la comprensión lectora de textos de manera significativa motivan a los niños y niñas a leer y entender aquello que leen. De esa forma, los niños y niñas podrán incluir las experiencias lectoras en sus conocimientos y vivencias personales, y a la vez ser lectores críticos. Por ese motivo, en esta investigación se estudia cómo se llevan a cabo las prácticas educativas, desde la escuela y la familia de los alumnos del pueblo de Gilena, para conseguir la comprensión lectora y el hábito lector. Mediante varios instrumentos de recogida de datos, como cuestionarios, observaciones y entrevistas, se puede comprobar que las estrategias y prácticas educativas

actuales para la lectura no son suficientes para adquisición del hábito lector y la comprensión lectora. Hay que desarrollar más propuestas, elaboradas por autores destacados del mundo educativo, porque la lectura es un proceso largo y complejo,. Según el entorno del chiquillo, la competencia lectora puede conseguirse de manera más positiva o negativa.

Palabras clave: hábito lector, animación a la lectura, comprensión lectora, prácticas educativas, familia, escuela y biblioteca.

Abstract

The educational methods witch promote the reading habit, whose origin are techniques to encourage reading, and working texts reading comprehension significantly motivate children to read and understand what they read. This way, children may include reading experiences in their knowledge and personal experiences. For this reason, this research studies how to carry out educational methods, from school and families of Gilena, in order to get reading comprehension and reading habit. Through several data collection such as questionnaires, observation and interviews, it can be verified that current educational strategies and methods to the lecture are not enough to acquire reading habit and reading comprehension. It is necessary developing improvement proposals, whose are elaborated by educational world authors, since the lecture is a long and complex process. Depending on the children context, reading skills can be achieved more positively or negatively.

Key words: reading habit, encourage reading, reading comprehension, educational methods, family, school and library.

1. Introducció

Cada vegada existeixen més especialistes, dins i fora del món educatiu, que defensen la rellevància de promoure hàbits lectors i reforçar la comprensió de textos. Actualment, vivim en un món conegut com la *societat del coneixement*, en el qual la quantitat de informació que rebem els individus és tan gran que s'escapa de la nostra capacitat d'assimilació, és impossible de llegir amb profunditat tots els textos i dades als quals tenim accés contínuament en un món interconnectat a nivell global.

És per aquest motiu que és imprescindible ser crítics amb allò que llegim i alhora tenir criteri per seleccionar la qualitat de la informació i de les fonts d'aquesta informació. Per tant, aquesta capacitat o habilitat s'aconsegueix practicant l'acte de llegir i entendre de manera significativa una lectura.

Per aquesta raó, aquesta recerca té com a finalitat estudiar les pràctiques educatives de comprensió lectora i hàbit lector que es duen a terme al centre escolar Maestro Juan Corrales de Gilena, a la província de Sevilla, i més concretament a l'aula de 3r B de Primària. Aquestes pràctiques sovint vénen donades per mètodes i estratègies d'animació a la lectura o per donar un sentit específic a l'hora de treballar un text concret.

Tanmateix, avui dia, hi ha infinitat de materials i recursos als quals les escoles tenen accés. Per això, cal que els docents siguin rigorosos i desenvolupin un sentit crític a l'hora de seleccionar aquests materials i recursos, a més de la implicació en el desenvolupament de les habilitats lectores dels alumnes.

Cal afegir, que les famílies també juguen un paper fonamental en l'hàbit lector dels fills i aquest fet provoca que sigui necessària la coordinació i implicació família-escola, ja que ambdues institucions tenen objectius comuns i ambdues entitats pertanyen al context d'influència del nen o nena, perquè són el seu entorn més proper.

Per altra banda, l'escola que és objecte d'aquest estudi ja estan realitzant pràctiques de promoció de la lectura basades en activitats lúdiques i motivadores per crear una comunitat lectora en la biblioteca, l'existència de la

biblioteca d'aula o una sessió setmanal de lectura a classe. Tot i això, aconseguir una bona comprensió lectora i hàbits de lectura és un procés que necessita temps i requereix diversos factors relacionats amb la motivació i l'animació a la lectura. Així doncs, l'estudi analitza la situació real d'un centre públic situat en un petit poble de la província de Sevilla, per contrastar la realitat del context escolar i familiar dels seus alumnes amb mesures educatives que provenen d'autors rellevants del món educatiu i que es més endavant comenten en aquest treball, elaborant propostes de millora per assolir de manera significativa i sòlida la comprensió de textos i l'adquisició d'hàbits de lectura.

Aquest treball d'investigació consta d'una introducció que proporciona la idea general de l'estudi. Més endavant, el cos del treball està format per quatre grans blocs: *fonamentació teòrica, metodologia, conclusions i propostes de millora, i referències bibliogràfiques.*

En el primer apartat, *marc teòric*, apareixen les definicions dels tres conceptes que giren a entorn de la investigació, que són: comprensió lectora, hàbit lector i animació a la lectura. Seguidament, es presenten pràctiques educatives relacionades amb la biblioteca d'aula, la lectura que es treballa a l'escola i la lectura a casa. Tant dins l'àmbit escolar com familiar inclouen moments, espais, estratègies, materials, objectius i propostes de lectura. Alhora, hi ha una secció en la qual es descriu com el centre pot avaluar la comprensió lectora.

A continuació, l'apartat de *metodologia* conté les finalitats i objectius de la recerca amb la formulació d'una hipòtesi específica; el disseny metodològic, en el qual apareixen el mètode d'investigació i paradigma, el procediment i els instruments utilitzats a l'hora de recollir les dades, i una descripció general sobre el centre, les famílies i el grup-classe de 3r de Primària.

Posteriorment, hi ha la secció dels *resultats* de l'estudi, tenint com a referència els tres instruments de recollida i anàlisi de les dades: observació, entrevista i qüestionari.

Més endavant, apareix l'apartat de les *conclusions* que inclouen la informació extreta a partir de la investigació i algunes propostes de millora rellevants.

Finalment, en el darrer punt, trobem les *referències bibliogràfiques* que contenen les fonts emprades, recollides segons la procedència d'aquestes: llibres, revistes i documents electrònics, per a la realització d'aquest Treball de Fi de Grau.

2. Marc teòric

2.1 Definició de conceptes

Aquest punt descriu cadascun dels conceptes que més apareixen en la investigació, sense els quals la comprensió del treball seria difícil per al lector. Per aquest motiu, he escollit tres termes que aniran apareixent al llarg de la investigació, ja que són els conceptes estudiats i analitzats en la recerca: *comprensió lectora, hàbit lector i animació a la lectura*.

2.1.1 Comprensió lectora

Es tracta d'una acció complexa que es pot entendre des de diversos punts de vista. Són molts els autors que han intentat definir aquest entramat de processos que configuren la comprensió lectora. El Consell Internacional de Lectura (1996: 2) defineix aquest concepte com “un proceso dinámico e interactivo de construcción de significado a partir de combinar el conocimiento del lector con la información del texto, contextualizada por la situación de lectura”.

Tot i aquesta definició, cal tenir en compte que per adquirir la comprensió lectora cal que l'infant tingui el suport de dues institucions fonamentals com són l'escola i la família. Montserrat Sarto (1998: 18) creu que “leer es un ejercicio intelectual arduo, ejercitado difícilmente por sí mismo si no se reciben estímulos y orientaciones para ser buen lector”.

Llegir doncs, és entendre allò que es llegeix. És a dir, per a comprendre un text cal que l'infant integri aquesta informació als seus coneixements previs i així el text que llegeixi el farà seu, el farà únic. Per a Torroella (1984: 59) “la comprensión ayuda a interpretar las ideas, no como hechos o pensamientos aislados, así como las partes de una trama o secuencia lógica”.

Segons González (1998: 11-12) “un lector comprende un texto cuando puede darle un significado y lo pone en relación con sus saberes previos e intereses (...) la comprensión del texto es relativa a cada lector, porque cada persona

posee diferentes experiencias de la vida y otorga a lo leído distintos significados”.

Una de les autores més reconegudes en el camp d'estudi de la comprensió lectora és Isabel Solé (1987) que defineix aquest concepte com “entender un texto, poder interpretarlo y utilizarlo es una condición indispensable no solo para superar con éxito la escolaridad obligatoria, sino para desenvolverse en la vida cotidiana en las sociedades letradas”. Aquesta destacada autora està especialitzada en treballar el camp de la comprensió lectora seguint el model *bottom up* o ascendent, és a dir de les estructures més simples com grafies o conjunt de grafies fins arribar a estructures complexes com el text. Més endavant, hi ha una part d'aquest treball d'investigació dedicada a les idees que contempla l'autora envers aquest concepte i sobre el model ascendent que Solé proposa per treballar aquesta habilitat.

Per tant, si haguéssim d'extreure una definició, tenint en compte les anteriors, la comprensió lectora és un procés cognitiu dinàmic, entre el lector i el text, iniciat per un objectiu concret i després de diverses estratègies al llarg de la lectura es produeix la metacomprensió i s'arriba a construir un coneixement significatiu, integrant els coneixements del lector amb la informació que s'extreu de la comprensió i la interpretació del text.

Es tracta doncs d'un procés comunicatiu, en el qual intervenen diversos processos cognitius, que tenen com objectiu comprendre el contingut del text, el tema del qual ens parla l'autor i amb quina intenció ens en parla ell. Per tant, es tracta d'una activitat motivada, ja que té un objectiu final i per assolir-lo s'han de tenir en compte els coneixements, finalitats i expectatives del lector. És per aquest motiu que els processos i la motivació són la base de la comprensió lectora i un complementa l'altre.

2.1.2 Hàbit lector

Aquest concepte fa referència a aquella conducta que promou a lectura com una pràctica d'oci, més enllà de les activitats obligatòries que es donen a l'escola relacionades amb la lectura. Tant la família com l'escola tenen la capacitat de promoure la lectura com activitat quotidiana integrada en la vida de

l'infant. Larrañaga i Yubero (2005: 43) comenten en el seu article que "hemos de pensar que la conducta lectora debe entrar a formar parte del repertorio conductual del sujeto, insertándose en su propio estilo de vida. Ello supone, sin duda, una intencionalidad en la acción, una orientación positiva hacia el libro, que ha de llevar implícito algún tipo de satisfacción personal que refuerce el hecho de ser lector".

L'hàbit lector no és una capacitat innata, sinó que es va adquirint amb el temps i treballant-la des de l'entorn del nen o nena. Andricaín, Marín y Rodríguez (2001: 15-17) creuen que "promover es impulsar, acercar y estimular. La promoción a la lectura debe entenderse como la ejecución de un conjunto de acciones sucesivas y sistemáticas, de diversa naturaleza, encaminadas a despertar o fortalecer el interés por los materiales de lectura y su utilización cotidiana, no sólo como instrumentos informativos o educacionales, sino como fuentes de entretenimiento y placer". Tanmateix, més endavant afegeixen "el hombre no llega al mundo apreciando los libros; esa es una capacidad que desarrolla con la práctica y como consecuencia de un modelo de conducta que se le propone".

Per aquest motiu, l'hàbit lector és aquella conducta adquirida per utilitzar la lectura com a activitat rutinària i permet ser crític en l'elecció de materials de lectura. Aquest hàbit no és innat, sinó que es va adquirint amb el temps gràcies a diversos models de conducta promoguts des de institucions com la família i l'escola.

2.1.3 Animació a la lectura

Aquesta conducta es basa en diverses accions educatives que han de permetre la llibertat del lector a l'hora d'escollir les seves lectures, sense estar condicionada pel criteri estrictament del mestre o dels pares. S'ha de tenir en compte el gust i els interessos de la criatura. Montserrat Sarto (1998: 18-19) entén aquest concepte com "El campo de la lectura en libertad donde se apoya la animación a la lectura, la que no quiere una calificación ni está supeditada a un Servicio utilitario de la enseñanza pero consigue que el niño descubra el libro".

A més, la llibertat del nen per descobrir el llibre pot ajudar a sentir curiositat i gust per llegir. No només adquirir l'hàbit lector, sinó que aquest hàbit tingui darrera una motivació per part del lector a gaudir dels llibres. Segons Daniel Pennac (1993) "Es en un principio, el buen lector que seguirá siendo si los adultos que lo rodean alimentan su entusiasmo en lugar de poner a prueba su competencia, si estimulan su deseo de aprender en lugar de imponerle el deber de recitar, (...) si alimentaran este placer hasta que transmutara en deber, si sustentaran este deber en la gratuidad de cualquier aprendizaje cultural, y recuperaran ellos mismos el placer de esta gratuidad".

L'àmbit familiar és el primer responsable en promoure la lectura, ja que quan l'infant neix el seu entorn més proper és la família. Més endavant, l'escola també tindrà un paper fonamental en continuar aquesta activitat, i així desenvolupar activitats i conductes educatives conjuntament entre família i escola. Esperanza Pozo (2009: 11) considera que "esta curiosidad por el libro se fomenta desde el propio seno familiar y es el profesor el siguiente inductor para que la lectura resulte atrayente".

Per tant, a partir de les definicions anteriors, es pot entendre l'animació a la lectura com aquelles actituds que promouen, animen i motiven al lector a adquirir la lectura com a hàbit, perquè els llibres formin part de la seva vida i s'integrin en el seu entorn. Ha de ser doncs una activitat més, d'entre altres, però sense que sigui cap obligació. Simplement promoure l'hàbit lector des de la infància i joventut perquè quan el lector arribi a la vida adulta pugui ésser capaç de valorar la lectura, saber ser crític en l'elecció del material i decidir si vol gaudir o no del plaer de la lectura. Aquesta funció d'animar en la lectura l'han de dur a terme tant les escoles com les famílies, que són l'entorn proper de l'infant i el model fonamental en aquesta etapa de la seva vida.

2.2 La biblioteca escolar

Aquest punt, tot i que hauria d'estar a dins de l'apartat *La lectura a l'escola*, és bastant extens i es pot extrapolar tant a les biblioteques escolars com a les biblioteques públiques infantils. Per aquest motiu té el seu propi apartat en aquest treball, tot i que més endavant es continuarà comentant en la resta

d'apartats del treball algunes idees sobre la biblioteca, especialment en el de *La lectura a l'escola*.

Per tal de formar bons lectors i promoure hàbits de lectura des de l'àmbit escolar, la biblioteca és un espai crucial per dur a terme pràctiques educatives que promoguin la lectura com activitat d'oci i que motivin l'infant en tenir curiositat pels llibres, a més de formar lectors exigents amb la selecció del material emprat i dels textos a llegir.

Dins l'escola la biblioteca ha de permetre la llibertat d'elecció de l'infant a l'hora d'escollir un llibre i també proporcionar el material que necessiti en les diverses tasques curriculars. Per aquest motiu, és necessari que aquest indret tingui diferents tipus de texts a través de materials i recursos diversos, amb un bibliotecari que sigui un guia per als petits lectors.

A continuació, hi ha diversos aspectes que cal tenir en compte quant a la biblioteca escolar, com són el seu funcionament, les activitats i usos que es fan d'aquest espai, i els criteris que cal tenir en compte a l'hora d'escollir les lectures. Per elaborar aquest apartat de l'estudi s'ha tingut en compte les propostes d'Emili Teixidor (2007) i Juan José Lage Fernández (2006).

2.2.1 El funcionament de la biblioteca

Les biblioteques són espais molt importants perquè si no existissin la societat trigaria molt més temps en evolucionar al llarg de la història, com per exemple en medicina, ciència, tecnologia i cultura. Els llibres són, segons Emili Teixidor (2007), "una manera d'entendre el món", i la paraula, segons el mateix autor, "ens dóna l'oportunitat d'expressar allò que sentim o pensem, és el que ens fa ser humans. La biblioteca proporciona la veu dels morts, del passat, les paraules en un llibre són el silenci que no calla".

També, dins de les seves parets hi ha material molt valuós i que per tant, cal respectar i tenir cura d'aquest. Per tal de dur a terme la seva tasca amb professionalitat, el bibliotecari ha d'oferir tot un ventall de possibilitats i experiències lectores als seus usuaris, i seleccionar bons llibres i altres materials de lectura com revistes, diari o material digital de qualitat, que estigui

a l'altura de les expectatives dels usuaris i que sigui necessari un mínim d'esforç en la seva comprensió.

A més, la biblioteca ha de disposar de temps, educació i consens social a l'hora de desenvolupar les diverses activitats que es desenvolupin. Seria ideal que aquest espai no només estigués classificat i catalogat segons les normes de la professió, sinó pel nivell de dificultat.

Tanmateix ha de ser un lloc tranquil i alhora ple de vida i colors per tal ser atractiva i motivadora, ja que així el lector es pot sentir còmode i segur. Aquest espai hauria de ser obert, integrador i dinàmic, perquè d'aquesta manera donarà peu als usuaris a participar i col·laborar en les activitats que es duguin a terme.

Així doncs, per tal de seguir un correcte funcionament de la biblioteca escolar cal tenir en compte tres objectius o funcions: socials, pedagògics i psicològics, segons Lage (2006). Dins del primer àmbit la biblioteca ha de permetre avançar en la igualtat d'oportunitats i que tothom respecti les normes i regles que determini tota la comunitat educativa. Com objectius pedagògics cal formar els usuaris en la cultura literària i en la recerca d'informació, a més de desenvolupar un sentit crític i transmetre hàbits lectors. Com a darrera finalitat, els objectius psicològics que hauria de tenir en compte aquest espai és desenvolupar la fantasia i imaginació dels usuaris, i treballar la sensibilitat i les emocions dels lectors infantils i juvenils.

2.2.2 Activitats i usos de la biblioteca

Hi ha infinitat de propostes possibles per desenvolupar dins d'una biblioteca per fomentar l'hàbit lector, és a dir, accions d'animació a la lectura. Es tracta de concebre les biblioteques com a xarxes que ens ajuden a ampliar experiències lectores. Abans de comentar cap tasca o activitat de la biblioteca és important destacar que qualsevol activitat ha de crear expectatives al voltant d'un llibre, donar a conèixer un autor, formar els usuaris, promocionar les novetats que arribin i conscienciar sobre un tema determinat que es vulgui treballar. Per aquest motiu s'exposaran diverses utilitats que, segons alguns autors com

Lage (2006), Carmen Gil (2003) i Esperanza Pozo (2009) podem trobar en biblioteques públiques i escolars:

Fragments significatius: són petits textos que es troben en un llibre i que es poden exposar per atreure a possibles lectors, ja que el fragment pot cridar la seva atenció i voler saber com continua la història.

Temes d'interès o autors: són llistes de llibres que poden ser interessants i que des de la biblioteca s'aconsellen als usuaris. Poden ser d'un tema que es vol promoure, com per exemple el Nadal, els romans o Sant Jordi, on podem trobar diversos llibres interessants sobre aquest tema; o bé llibres d'un mateix autor que es vol treballar o donar a conèixer. En aquest llistat es troben els llibres classificats segons les edats recomanades i amb la corresponent referència numèrica de catalogació.

Trobades amb l'autor: moltes vegades es poden organitzar visites d'un autor que s'ha treballat anteriorment a la biblioteca escolar. Prèviament seria positiu preparar les preguntes que es vulguin realitzar a l'entrevistat i conèixer algunes dades de l'autor i de les seves publicacions.

Panells expositius: són cartells enunciatius sobre les últimes novetats de llibres i per publicar les futures activitats que es realitzaran a la biblioteca. És una estratègia molt bona perquè tothom pugui estar assabentat del material nou i de les activitats que es fan en aquest espai.

Club de lectura: aquest mètode és força utilitzat a les biblioteques públiques, a vegades en l'àmbit adult i en altres en l'infantil; però tanmateix és possible que el trobem en biblioteques escolars. L'autor en el llibre *Animar a leer desde la biblioteca* (2006: 96) el defineix com "el encuentro o reunión entre alumnos que muestran interés por comentar un libro o compartir diferentes experiencias lectoras. Básicamente se trata de una tertulia literaria, de un intercambio de opiniones entre los que están dispuestos a opinar y los que simplemente desean escuchar". Aquesta mesura té com objectiu promoure l'hàbit lector, que els alumnes siguin crítics a l'hora d'escollir una lectura, estimular la participació dels estudiants, promoure l'autoestima i la confiança, treballar el torns de paraula per saber escoltar i parlar i millorar l'expressió oral dels nens i nenes.

Bibliopati: es tracta de buscar una altra una manera d'atraure la curiositat d'aquells alumnes que per algun motiu no són usuaris de la biblioteca escolar. Els llibres poden sortir d'aquest espai i oferir el servei de préstec des del pati, el lloc destinat als jocs durant el descans a mig matí. El bibliotecari pot tenir un expositor i una taula preparada per mostrar llibres de temàtica molts diversa per a cadascuna de les edats que es troben al centre escolar. D'aquesta manera, els nens i nenes podran visitar la taula i l'expositor, observar els llibres, tenir o no curiositat per un d'ells i poder demanar-lo de préstec. És una estratègia que ja s'utilitza en diverses escoles i que ajuda a acostar la cultura a aquell alumnat més exigent o crític a entrar en la biblioteca.

L'hora del conte: aquesta estratègia permet dedicar un temps estipulat en llegir un conte en veu alta als infants i després comentar-lo. Es pot fer per a totes les edats, sempre tenint en compte el llibre que escollirem per a cada etapa vital. Gianni Rodari, en el seu llibre *Cuentos para jugar* (2002), va incorporar una variant a aquesta activitat, explicava una història i la deixava en suspens, per tal que els oients busquessin més endavant el seu propi final. En el cas de Montserrat Sarto (1998) realitza la tècnica anomenada *Te equivocas*, en la qual l'escriptora explica el conte dues vegades, però la segona vegada introdueix un error intencionat perquè els alumnes detectin on es troba l'equivocació i diguin "*t'has equivocat!*" Un altre autor molt destacat en narració i poesia és Roald Dahl, el qual juga amb contes clàssics per donar un altre enfocament a la història i divertir als joves lectors amb el seu estil irònic de poesia. En el seu llibre *Cuentos en verso para niños perversos* (2016) es pot comprovar una altra visió dels contes clàssics com *La Ventafocs* o *Els Tres Porquets*.

2.2.3 Criteris en la selecció de llibres

Cal tenir en compte que la tasca d'escollir els llibres i els material d'aquest espai requereixen coneixements de la lectura i un rigor a l'hora de triar llibres de bona qualitat. No es pot oferir qualsevol producte a un lector, sinó que cal educar-los en la lectura, igual que eduquem el nostre paladar, s'ha d'aprendre a anar adquirint un gust per la bona lectura, i en aquesta tasca el bibliotecari ens pot ajudar.

A més, un dels objectius dels bibliotecaris ha de ser la disponibilitat d'oferir llibres de temporada i altres que romandran sempre o un llarg temps en la biblioteca. No és necessari que tots els llibres estiguin sempre disponibles, sinó saber diferenciar entre uns i altres. A més, cal deixar que el lector sigui en última instància qui prengui la decisió d'escollir un llibre o un altre. Tot i que es tracti d'un lector infantil o juvenil no s'ha d'imposar el criteri del bibliotecari, sinó que l'individu faci una mica d'esforç a l'hora d'escollir o trobar aquella lectura que li sembli més adient per a ell, d'aquesta manera estem formant futurs crítics de la lectura.

També és important que la biblioteca escolar s'acosti a totes les àrees i continguts curriculars, ja que s'ha d'utilitzar la cerca d'informació i comprovar que aquest espai té total disponibilitat d'informació i material específic de les diverses assignatures que es treballen a l'escola. D'aquesta manera, els alumnes tindran la possibilitat de valorar la lectura en diferents àmbits del món educatiu, no només a la classe de llengua i literatura.

Tanmateix, cal tenir varis llibres amb objectius diversos que treballen la formació de continguts curriculars, com enciclopèdies, llibres de text, etc., però tot i així, aquells llibres de creació, els que treballen el gust o recreació del lector, són els que més cal tenir en compte a l'hora de realitzar una selecció crítica.

En darrer lloc, també cal fer esment de l'actualització i formació permanent del personal de la biblioteca, per tal que puguin oferir les novetats més enriquidores i captivadores del mercat, sense perdre la qualitat dels textos, és clar.

2.3 La lectura a l'escola

2.3.1 La importància de la lectura en el centre escolar

Segons Margallo (2012), un dels reptes més importants de l'educació primària és aconseguir que els joves puguin esdevenir lectors literaris i que el docent tingui el rol de mediador a l'hora d'assolir aquest objectiu. És important, doncs, donar cobertura als aspectes més organitzatius com assegurar un espai i

temps per a la lectura silenciosa; també aquelles funcions de caire formatiu, com per exemple que els docents tinguin coneixements actualitzats de literatura infantil i juvenil i adquireixin criteris en la selecció de lectures; i alhora aquells aspectes més epistemològics com conèixer les conseqüències de formar lectors literaris. En definitiva, l'escola té un gran repte per assolir: dur a terme una pràctica social de la lectura i aconseguir l'hàbit lector.

Per altra banda, és funció de l'escola treballar els aspectes més acadèmics relacionats amb la comprensió lectora. són passos molt importants que l'alumne ha d'assolir amb la guia i 'acompanyament del mestre. No es pot donar aquesta responsabilitat a les famílies, ja que elles tenen altres responsabilitats, especialment en l'àmbit social de la lectura. Solé (2001) planteja un model anomenat, *button up* o ascendent, per treballar la comprensió lectora. Aquesta tècnica està basada en descodificar grafies i convertir-les en paraules, i posteriorment entendre el text complet. Solé (2001) entén que la lectura està formada per diferents processos: el primer apareix la preparació de la motivació i dels objectius de la lectura; el segon contempla l'acte de llegir i l'ús d'eines de comprensió del text; i el tercer procés és aquell que permet arribar a la *metacomprensió* del text, és a dir, sintetitzar, generalitzar i transferir coneixement significatiu. A l'hora d'adquirir les habilitats cognitives necessàries per comprendre significativament un text Solé (2001) contempla diverses estratègies repartides en tres etapes: abans, durant i després de la lectura. En el següent apartat es detalla més acuradament cadascuna de les fases que contempla l'autora.

2.3.2 Com es treballa la lectura a l'escola

L'escola és una institució fonamental en l'acte de llegir i en l'adquisició de les habilitats lectores. Hi ha diversos espais que es poden dedicar a la lectura: la biblioteca escolar, la biblioteca d'aula i les diferents aules de l'escola.

Per tal de mantenir l'equilibri dels dos objectius o dimensions, comentats anteriorment, la social i l'escolar, s'ha de contemplar la conservació del sentit social de l'hàbit lector. És a dir, que les estratègies de lectura utilitzades han de trobar la seva font d'inspiració en pràctiques socials al voltant dels llibres, i evitar la sensació d'obligació a llegir, ja que es pot incorporar com a un altre

hàbits d'oci. Tanmateix, és clau la incorporació d'objectius de formació literària. Aquesta darrera idea fa referència a proporcionar coneixements que permetin al lector créixer com a tal, aprofundir en les lectures i gaudir d'aquest moment, ja que aquesta situació provocarà que l'infant consolidi el seu hàbit lector i que sigui durador.

Per aquest motiu, en la biblioteca d'aula o l'escolar els alumnes poden gaudir de la lectura per plaer, una lectura optativa i autònoma que ajuda a despertar l'hàbit lector; mentre que la lectura profunda de l'àmbit acadèmic es realitza de manera guiada i obligatòria dins la classe de literatura, fet que permet avançar en la interpretació i la comprensió lectora.

A més, un dels aspectes fonamentals que pot ajudar a evitar interferències entre una dimensió i l'altra és la selecció de lectures. Els llibres que llegeixin els nens i nenes per promoure l'hàbit lector no han de ser tan guiats ni tampoc escollits pel docent, el/la mestre/a pot proporcionar un llistat de lectures recomanades o que poden ser interessants, però la decisió l'ha de prendre l'alumne, sinó perdrà la motivació. Un altre element que s'ha d'evitar són els controls de lectura dels llibres llegits a la biblioteca, perquè aquest sistema perverteix el sentit i els ideals d'aquests espais i de la llibertat de lectura de l'alumne.

En canvi, en la lectura que es treballa a la assignatura de llengua i literatura, el docent ha d'escollir textos de bona qualitat i varietat per tal de treballar la seva anàlisi, la interpretació i la comprensió d'aquest, així el/la mestre/a podrà ser exigent amb els infants i demanar-los un petit esforç adaptat al seu nivell de comprensió. Si s'actua d'aquesta forma, sense adonar-nos, els joves lectors seran més crítics a l'hora d'escollir les seves lectures. Tot i això, és un procés lent i cal tenir paciència, ja que cada infant té el seu propi ritme de maduresa lectora.

Seguidament apareixen diferents apartats per descriure els aspectes que cal tenir en compte quant a la lectura escolar: *moments, espais, estratègies, materials, objectius i propostes.*

a) Moments

No hi ha cap moment concret per a la lectura a l'escola, ja que es pot treballar tant des de l'àrea de llengua i literatura com a qualsevol altra assignatura. Els alumnes cada dia han de llegir els seus llibres de text, buscar informació per realitzar investigacions sobre un fet, època o personatge, comentar el fragment d'una idea o concepte que es pot trobar en altres llibres que no són el de text, llegir articles, etc. Per tant, hi ha molt moments dins l'aula, i també en l'estona dedicada a la lectura per plaer a la biblioteca d'aula o del centre, en què l'alumne s'exposa a una situació de comprensió del text.

b) Espais

Com he comentat anteriorment, si hi ha situacions diverses en què l'infant està exposat a la lectura, també pot ser vàlid qualsevol espai, especialment l'aula i la biblioteca, tot i que durant l'hora del pati o l'estona lliure de menjador també pot ser un bon moment per utilitzar els espais de l'escola per crear un moment íntim entre el lector i el llibre.

c) Estratègies

José Quintanal (2007) estableix diverses estratègies durant tot el procés lector i fent especial èmfasi en la metacognició. Llevat els processos que contempla l'autor, he considerat oportú especificar amb més detall les estratègies d'una altra autora molt reconeguda en el camp de la comprensió lectora, Isabel Solé.

Isabel Solé (2004) contempla diverses estratègies que el/la mestre/a ha de dur a terme abans, durant i després de la lectura.

- **Abans de la lectura** cal motivar el nen o nena, i un dels recursos fonamentals és que els alumnes tinguin un propòsit clar vers el text. Solé també considera que cal determinar quins són els coneixements previs de cada infant, establir prediccions i preguntes sobre el text que es llegirà a continuació. Per tant, tenir clars els objectius, saber on es troben els alumnes i demanar què els pot suggerir el text poden ser quatre recursos que promoguin la motivació del nen o nena abans de la lectura.

- **Durant la lectura** és necessari realitzar activitats de lectura compartida i més endavant fer una lectura independent, tenint en compte que poden sorgir errors i entrebancs en la comprensió, al llarg de la lectura.
- **Després de la lectura** cal que l'alumne pugui identificar la idea principal del text i realitzar un resum sobre aquest, basat en la comprensió d'aquesta idea general i adaptat als seus coneixements previs. És la demostració d'haver entès el text i de convertir-ho en coneixement significatiu.

d) Materials

Hi ha una enorme varietat de materials possibles per a la lectura. Tant a la biblioteca com a l'aula els mestres han de disposar d'infinitat de possibilitats en relació al material disponible per llegir. A més de llibres, l'escola ha de tenir revistes, diaris, articles, fitxes, contes i lectures virtuals que es puguin treballar amb la pissarra digital i altres TIC.

e) Objectius

Isabel Solé, com ja he esmentat anteriorment, considera que cal tenir un objectiu clar en la lectura, per tal que aquesta activitat sigui més motivadora i profitosa. A continuació, exposaré els objectius que, segons Solé (2004: 80-87), poden ser vàlids per llegir:

1. Per obtenir una informació precisa, que es caracteritza per la lectura ràpida i selectiva.
2. Seguir instruccions, que es defineix per una lectura significativa i funcional, que a vegades es realitza de manera compartida, si es treballa amb un objectiu comú. A més, requereix la comprensió i el control de la pròpia comprensió, anomenada *metacomprensió*, segons Solé.
3. Per obtenir una informació de caràcter general, que es tracta d'aquella lectura guiada, és una tècnica molt útil, que treballa la lectura crítica.
4. Llegir per aprendre pretén que el lector es pugui crear una impressió amb les idees més generals per posteriorment profunditzar-la. En aquestes lectures guiades el lector es formula preguntes a ell mateix, estableix relacions amb els seus coneixements previs, revisa aquells

coneixements que són nous per a ell, torna a recapitular i sintetitza les idees principals, com pot ser a través d'esquemes o resums. Per tal que la lectura pugui ésser eficaç les estratègies han d'actualitzar-se de forma integrada i conscient, per construir un coneixement significatiu. Per aquest motiu, en aquest tipus de lectura cal tenir molt clar què s'espera que l'infant aprengui.

5. Llegir per revisar un escrit propi ens ajuda a aprendre a escriure i els components metacomprendius, comentats anteriorment, són més presents.
6. Llegir per plaer, és aquella que es pot dur a terme en altres àmbits, fora de l'aula, com a casa o a la biblioteca, ja que es tracta d'escollir el llibre més adequat al gust del lector, i fomenta la capacitat crítica i de valoració del petits lectors.
7. Llegir en veu alta per comunicar un text a un auditori.
8. Llegir en veu alta per compartir amb els seus companys i companyes un text que ells no tenen. Si tothom disposa d'aquesta informació, no té cap sentit fer una lectura en veu alta, ja que es pot fer de manera silenciosa per interioritzar la comprensió del text.
9. Llegir per demostrar allò que s'ha entès no es que sigui una lectura inútil, però el grau de motivació dels alumnes pot disminuir i la lectura serà menys significativa, ja que l'alumne pot interpretar que llegir és una obligació i que només li aportarà una qualificació concreta per part del professor.

f) Avaluació

Hi ha diferents instruments i tècniques per avaluar la comprensió d'un text o si s'han assolit els objectius plantejats abans de realitzar la lectura. Per tal de fer-ho més entenedor, tenint en compte Solé (2004), posaré un exemple de sistema d'avaluació per a cada objectiu comentat en l'apartat anterior:

1. Treballar textos instructius ajuda a comprendre cada pas que indica el text fins arribar al resultat final. Es poden llegir receptes de cuina, manuals, regles de diversos jocs o esports, és a dir, tots aquells textos que requereixen comprendre les indicacions que apareixen.

2. Cercar informació sobre un personatge o esdeveniment important, que s'estigui treballant en una de les àrees curriculars, pot ajudar a ser més selectiu amb la informació obtinguda, ja que quan el mestre corregeixi les exposicions o treballs escrits, com murals i redaccions, podrà observar si els alumnes han estat capaços d'escollir la informació més general i valuosa que necessitaven per la seva tasca, dins de tota la informació obtinguda a través de diverses fonts. També el mestre pot valorar si el nen o nena ha consultat fonts fiables abans d'executar l'activitat o bé si s'ha conformat amb el primer que ha trobat. D'aquesta manera, es pot treballar la lectura crítica.
3. Els resums i els esquemes que els nens i nenes elaborin a partir d'una lectura d'aprenentatge poden ser útils per comprovar si han entès el text i l'han sabut sintetitzar. Les guies de lectura poden ser molt útils abans de desenvolupar la síntesi d'informació ja que l'infant pot tenir més clar en què ha de parar més atenció.
4. A l'hora de revisar textos escrits propis són els alumnes qui, en aquest cas, han d'avaluar la qualitat i el resultat del seu escrit. Per ajudar-los al principi, el docent pot donar criteris o pautes d'avaluació que ajudin a corregir el seu treball i fer les modificacions pertinents. Per aprendre a llegir també cal saber escriure, i quan les dues habilitats van unides l'una implica l'altra.
5. En el cas de la lectura per plaer, molts autors i especialistes en el món educatiu, entre ells Daniel Pennac (1993) o Emili Teixidor (2007), consideren que la lectura per plaer no s'ha d'avaluar, sinó que s'ha de reforçar el sentit crític a l'hora d'escollir textos de qualitat i varietat, però sempre respectant la decisió i l'opinió del lector infantil i juvenil, ja que sinó perd tot el seu sentit i els joves lectors deixen de considerar-ho un plaer per entendre-ho com una obligació.
6. En el cas de comunicar un text a un auditori caldrà que el docent tingui una pauta d'avaluació amb diferents aspectes que cal valorar, com per exemple l'entonació, el ritme, el volum, la pronunciació, l'èmfasi en determinats moments de la lectura per captar l'atenció del públic i altres aspectes formals relacionats amb la comunicació no verbal, com és el cas de la postura, els gestos i l'expressió facial.

7. A l'hora de practicar la lectura en veu alta, és important que, especialment en les etapes inicials de la lectura, el/la professor/a tingui clar que no es pot distribuir de la mateixa manera la construcció de significat amb la necessitat de llegir oralment bé. És a dir, no seria raonable ni responsable dur a terme, després de la lectura, una activitat d'avaluació d'aspectes de comprensió del text, si abans s'ha llegit en veu alta. "En este tipo de lectura, los aspectos formales son muy importantes; por ello, un lector experto "jamás leerá en voz alta un texto para el que no disponga de una comprensión, es decir, un texto que no haya leído previamente, o para el que no disponga de conocimientos suficientes" (Solé, 2004).
8. A l'hora de valorar si l'alumne ha entès allò que ha llegit caldrà descriure les preguntes de comprensió lectora abans de llegir el text, així, l'alumne sabrà en què ha de parar més atenció.

2.3.3 Animació a la lectura dins l'escola

Segons José Quintanal (2007: 116) "el animador docente desarrollará un papel de mediación, como favorecedor del contacto del niño con el libro". Per aquest autor la acció medidora potencia l'activitat del lector de tres maneres diferents:

- Provocant la imaginació i recreació de l'infant.
- Organitzant experiències de lectura que poden ser a nivell personal o bé lectures compartides.
- Elaborant activitats lúdiques amb textos literaris o partint d'aquests.

A continuació, la animació lectora es divideix en dos apartats: *objectius i propostes*.

a) Objectius

Tenint en compte el criteri de Margallo (2012: 1-13), en el seu article *Claves para formar lectores adolescentes con talento*, podríem classificar les claus per al foment de la lectura en 7 accions diferents:

1. Delimitar un temps per a la lectura autònoma i silenciosa

Tothom ha de llegir durant un temps concret, incloent el/la mestre/a. Aquesta estona ha de ser la justa per no caure en l'avorriment o distracció del grup-classe i s'ha de fer en silenci, per interioritzar la lectura creant un moment íntim entre el lector i el llibre, i el llibre l'ha d'escollir l'alumne.

2. Dinamitzar el temps dedicat a la lectura

Aquest fet és un acompanyament de la lectura, un fet que provoca que el text sigui més ric. Una de les maneres per aconseguir que la lectura sigui més dinàmica és llegir en veu alta, compartir llibres entre els companys i companyes, reforçar l'autoimatge, és a dir, registrar tot allò que es llegeix en fitxes de registre, i buscar nous espais de lectura.

3. Desplegar un menú de lectures variat i rellevant

La biblioteca ideal és aquella que disposa d'un ventall molt ampli de lectures, des de lectures de temàtica diversa a lectures de diferents procedències. És un recurs que intenta evitar que el lector estigui encasellat i pugui conèixer lectures variades que pugui integrar en la seva vida. No es tracta doncs que els temes que apareguin als textos siguin iguals als de la seva vida, sinó que els trobi propers i els pugui incloure en ella i en les seves experiències vitals.

4. Tenir en compte les pràctiques lectores dels joves

Aquest punt fa esment a la importància que la docència conegui els seus gustos lectors, ja que si coneixem els seus llibres obtindrem pistes sobre ells mateixos i podem saber quin és el punt de partida per tal de buscar llibres semblants però de millor qualitat o de diferent gènere amb la intenció que creixin com a lectors. A més, la biblioteca del centre ha de disposar de llibres escrits en la llengua materna dels alumnes, per exemple en xinès, indi o amazic.

5. Educar la capacitat de gaudir de les lectures

L'ítem ens dona petits passos que es poden anar seguint fins que l'infant arribi a gaudir de la lectura. Una de les maneres d'aconseguir-ho és començant en les primeres etapes de la lectura amb la intriga i la identificació o empatia, ja que els endinsa ràpidament a la lectura, i posteriorment la resta de gèneres o temes, però poc a poc. També, s'ha d'adaptar la dificultat lectora als continguts treballats de literatura i anar-

los ajustant progressivament. Que el/la professor/a mostri formes de gaudir de la lectura i el nen o nena l'observi com a model; sempre, això sí, ajustament el nivell de complexitat individualment, ja que cada alumne és diferent.

6. Connectar l'espai de lectura amb totes les assignatures

Clarament aquest mètode serviria per tenir més recursos i materials en cada assignatura, no només el llibre de text. Es poden aprendre, per exemple, continguts històrics de la Segona Guerra Mundial llegint testimonis sobre els camps de concentració, segons Margallo (2012). També es pot aprendre el text instructiu llegint receptes de cuina. L'oferta és molt àmplia i cal aprofitar els recursos que ens ofereix la biblioteca escolar.

7. Familiaritzar als estudiants amb el circuit social del llibre

El darrer punt suggereix que els alumnes han de tenir autonomia a l'hora de buscar i criticar les fonts utilitzades per trobar lectures, així podran esdevenir en consumidors responsables de llibres. Si tenen aquesta autonomia podran ser més crítics a l'hora d'escollir-los, ja que estaran familiaritzats amb editorials, coneixeran les novetats i també espais de crítica com fòrums, revistes o pàgines web.

b) Propostes

Tenint en compte les diverses fonts utilitzades per a aquesta investigació i els objectius plantejats, he elaborat nou propostes per aconseguir una animació lectora profitosa.

- Unir la narració amb la lectura pot ser un mecanisme per afavorir la comprensió lectora. Aquest recurs es pot dur a terme a través d'explicar contes, per part d'alumnes, pares, avis o professors.
- La redacció, perquè per poder escriure és necessari llegir i el mateix succeeix a la inversa, una complementa a l'altra. Es poden elaborar contes amb una finalitat concreta, com per exemple per a un concurs de redacció. La il·lustració també és un dels elements clau, que forma part de les lectures i pot ser una activitat motivadora per aquells alumnes que vulguin crear contes il·lustrats.

- Publicar textos creats pels estudiants mitjançant la creació de revistes escolars, pàgines web, blocs, etc., ajuda a la motivació del nen o nena, ja que té un objectiu final concret, compartir el seu treball amb la resta de companys.
- Un altre aspecte força positiu en l'animació lectora és compartir llibres i experiències de lectura. És possible dur a terme l'intercanvi de llibres entre alumnes del mateix centre o bé de diverses escoles, fomentant i afavorint els debats sobre lectures realitzades, afavorir la participació en fòrums online per valorar un llibre o un autor, visites d'autors, rutes literàries, etc.
- Cercar informació sobre una lectura o un autor pot ser una eina útil per conèixer millor allò que llegirem o hem llegit. Per tal de desenvolupar aquesta activitat es pot aconseguir informació consultant biblioteques, Internet o premsa.
- Dramatitzar una obra a través de la creació de disfresses, representacions teatrals, mímica, musicals, etc., pot ajudar a interioritzar molt més el text que s'està treballant.
- Aprofundir en la lectura per aprendre més sobre ella. És a dir, per aconseguir aquest objectiu s'ha d'analitzar el text, interpretar-lo, criticar-lo i saber com gaudir d'ell.
- Fer ús de la creativitat per a una lectura pot motivar a l'alumne, com per exemple inventar o canviar el final de la història, inventar o modificar un títol, etc. Beltrán i Téllez (2002) recomanen l'obra de G. Rodari *Gramàtica de la fantasia* (1991), en la qual l'escriptor de contes infantils inventar una història a partir de dues paraules senzilles, entre d'altres tècniques, per aconseguir resultats sorprenents.

2.4 La lectura a casa

La lectura no és un acte que succeeixi només al centre escolar, sinó que la família és una institució que pot promoure aquesta conducta des de la infantesa. La casa sol ser el primer espai en el qual el nen o nena entra en contacte amb la lectura. Per aquest motiu és necessari un apartat dedicat a aquesta institució, en el qual aparegui la importància de la família en l'acte de

llegir, diferents aspectes que cal tenir en compte per treballar la lectura a casa, i de quina manera poden els pares i mares animar a la lectura dels fills.

2.4.1 La importància de les famílies en la lectura

És important que els pares entenguin que el/la mestre/a té la funció d'iniciar als nens/es en la tècnica lectora, despertar les seves curiositats i treballar les estratègies de comprensió lectora. Per aquest motiu, cal que les famílies centrin la seva atenció en reforçar l'ambient, el clima i la motivació de l'infant, no pas en la tècnica, que ja es treballa des de l'escola. Els pares i mares tenen la possibilitat de ser els encarregats de demostrar la màgia de la paraula escrita i de la lectura.

Abans que el llibre existeixen la paraula, el gest i l'afecte al narrador de contes i la oralitat és la base de la lectura. La Confederación Española de Asociaciones de Padres y Madres de Alumnos (2013: 6-11) considera que "está demostrado que el interés por la lectura se aprende (...) brota de la importancia que se le otorga en el hogar (...) La familia es el primer agente en el aprendizaje (...) Por ello, el clima afectivo es uno de los factores decisivos para lograr un buen desarrollo y aprendizaje".

En aquest sentit, s'entén que la família pot ser la clau de desenvolupar totes les capacitats comentades en el paràgraf anterior i tot aquest conjunt donarà lloc a construir un esperit crític, ètic i autoanalític, perquè els nen tindrà la necessitat d'interpretar i llegir les reaccions i emocions dels altres i també d'allò que llegirà més endavant. És essencial l'ambient en el que viu l'infant.

2.4.2 Com es treballa la lectura a casa

Seguidament, apareixen diferents apartats per descriure els aspectes que cal tenir en compte quant a la lectura dins de l'àmbit familiar: *moments, espais i materials, estratègies de lectura, objectius i propostes*.

a) Moments

Seria positiu, per tant, demanar a les famílies que llegeixin als seus fills i filles des que neixen, a través de cançons de bressol, embarbussaments,

endevinalles, jocs rítmics, poemes, etc. S'ha de reservar un moment diari a aquesta tasca, com per exemple abans d'anar a dormir, ja que ajuda a acabar el dia amb fantasia i afecte. Tanmateix, no s'ha d'abandonar aquest costum perquè el nen creixi, sinó adaptar-lo a seva edat i compartir experiències de lectura intercanviant impressions. També es bo trobar moments en els quals es puguin dur a terme activitats lúdiques en relació a la lectura i la cultura: teatre, fires de llibres o concursos literaris.

b) Espais i materials

Un altre aspecte que té especial rellevància és que els grans, tant pares com avis i altres persones importants en el context de l'infant, tenen la capacitat de dur als més petits a espais dedicats a la lectura, com poden ser les biblioteques públiques, llibreries, fires de llibres i altres esdeveniments importants que poden ser útils per cercar llibres, revistes, material digital i altres materials de lectura i alhora estar al dia, de totes les novetats, per compartir opinions entre els diferents membres de la família. A vegades, es pot motivar l'infant a través de fites o premis com allargar l'estona abans d'anar a dormir si llegeixen una estoneta o intercanvien opinions sobre una història que han llegit.

c) Estratègies de lectura

També el pare o mare ha de ser un model de referència en la lectura, donat que normalment les persones aprenem als inicis de la nostra vida per imitació, només ens contagia allò que els altres senten o tenen passió. Per aquest motiu, si l'infant observa als seus progenitors llegir sentirà curiositat i ganes d'imitar-nos. Tot i així, no s'ha de transmetre l'acció de llegir com un fet obligatori i autoritari, sinó com una proposta que es pot transmetre de manera captivadora i alegre per convidar el nen o nena a llegir diàriament. És important que els progenitors trobin diferents mètodes de provocar la curiositat del fill o filla.

A més, hi ha altres recursos o eines que poden dur a terme els pares per promoure la lectura dels fills, com per exemple comprar un llibre com a regal habitual, no només en dates importants com aniversaris o festes marcades pel calendari, sinó que pot ser un detall adquirit un dia qualsevol.

Tanmateix, cal que en els inicis de la lectura els pares i mares tinguin un esperit crític a l'hora d'escollir bons textos i que puguin tractar tots els temes més importants de la societat, oferint un ventall molt ampli de lectures de bona qualitat, especialment els clàssics quan comencen a llegir, perquè més endavant els propis lectors infantils i juvenils tinguin criteri per escollir les seves lectures. No tot val en la lectura, s'ha de tenir els coneixements necessaris per descartar els mals llibres dels bons, i en aquesta tasca es poden deixar aconsellar per docent i altres professionals del món educatiu i lector: bibliotecaris, llibrers, fires de llibres, educadors, etc.

d) Estratègies anti-lectura

Per a José Quintanal (2007) hi ha diverses accions que algunes famílies poden desenvolupar i que amb aquestes propostes que poden arribar a provocar és un efecte contrari a l'hàbit lector per part de l'infant:

- Obligar a llegir
- Creure que no hi ha temps per a llegir
- Pretendre crear lectors instantanis
- Renyar si no es llegeix
- Fer comparacions d'amistats o familiars que sí que llegeixen
- Imposar lectures o gustos
- Obligar a acabar un llibre
- Delegar tota la responsabilitat en l'escola
- Comprar ofertes o modes sense tenir en compte la qualitat
- Corregir tots els errors constantment
- Deixar d'explicar o llegir contes quan aprenen a llegir
- Prohibir una activitat concreta per substituir-la per la lectura, com per exemple veure la televisió o jugar.

2.4.3 Animació a la lectura des de casa

Objectius i propostes

Tenint en compte diversos autors anteriorment com José Quintanal (2007) i Beltrán i Téllez (2002), per tal de garantir que les famílies s'impliquin en

l'animació a la lectura, és a dir, en promoure l'hàbit lector i la curiositat del nen o nena en la lectura, es podria elaborar una proposta de creació d'un taller de lectura creativa, en el qual es tinguin en compte els següents aspectes per part de les famílies:

- Estimular la imaginació i creativitat de l'infant.
- Generar i desenvolupar la sensibilitat i ajudar a entendre els sentiments.
- Provocar la reflexió i el sentit crític.
- Ajudar als fills/es a conèixer-se a sí mateixos i al món que els envolta.
- Obrir-los nous horitzons i despertar aficions i interessos relacionats amb la cultura, l'art i la societat.
- Estimular la confiança del nen o nena en sí mateix tant en el present com en el futur.
- Possibilitar-los la capacitat de pensar, tant en la vida com en les lectures que treballin. Els llibres han de fer pensar perquè siguin bons, no s'ha de donar tot fet i de fàcil comprensió, sinó que cada vegada hi hagi un mínim esforç per tal de millorar el nivell de comprensió lectora.
- Promoure actituds de tolerància i respecte.
- Donar l'oportunitat al fill o filla que pugui abandonar una lectura escollida que no li agradi i pugui agafar una altra. Si els adults podem abandonar els llibres que no ens criden l'atenció, i no tenim la obligació d'acabar-los, els nens i nenes haurien de tenir aquesta mateixa possibilitat.
- Ser divertit i captivador amb l'infant. Moltes vegades, si ens presenten un llibre concret com a prohibit o no l'aconsellem perquè és massa difícil d'entendre per a ells, els infants ho veuran com un repte i voldran aconseguir-ho, Aquesta pot ser una altra manera de motivació. Un altre recurs pot ser mostrar una indiferència fingida envers un llibre concret, ja que també pot provocar la curiositat de la criatura.
- Que els materials de lectura i els textos siguin de bona qualitat, és a dir, que el llenguatge i el contingut d'aquests sigui ric i adaptat al moment de cada infant.
- Els temes i la tipologia dels llibres ha de ser variat i proper. Encara que el nen o nena es trobi en la infantesa hauria de poder llegir sobre qualsevol tema, no hi ha d'haver censura en aquest aspecte, ja que tot

es pot adaptar a la maduració lectora i psicològica de l'infant. La censura l'hauria de fer la família, i posteriorment el lector infantil a l'hora d'escollir bons textos de qualitat que ens ajuden a entendre el món i ens acompanyaran durant la vida.

- L'elecció personal del nen o nena és un aspecte que cal considerar, ja que buscaran llibres relacionats amb els seus gustos o amb allò que sigui proper per a ells. Més endavant ja seran més crítics, gràcies a les bones eleccions de pares i mestres per tal que conegui la varietat de textos que pot trobar ell mateix més endavant.
- Llegir una línia cada dia o un vers de poesia, tot i que és molt poc, als inicis de la lectura, és una acció senzilla d'assolir i pot ajudar que agafin l'hàbit de llegir.

El currículum escolar de Primària de la Comunidad Autónoma de Andalucía té com a objectius, entre ells, animar a la lectura i comprensió de textos literaris, per desenvolupar la competència lingüística i comunicativa. Segons el currículum "Aprender una lengua no es únicamente apropiarse de un sistema de signos, sino también de los significados culturales que éstos transmiten y, con estos significados, de los modos en que las personas entienden o interpretan la realidad (...) La competencia clave de comunicación lingüística o competencia comunicativa se entiende como el conjunto de conocimientos, destrezas y actitudes necesarios para el uso de la lengua, como instrumento para expresión y comunicación, que posibilita la experiencia humana de la realidad y el pensamiento, en general" (2015: 226).

Dins del seu bloc 2 *Leer* de continguts el document contempla que l'alumnat adquireixi les estratègies necessàries per entendre diferents tipologies textuais, continues i discontinues, de diferents gèneres, reconstruint les idees explícites i implícites amb la finalitat de realitzar una interpretació crítica del text que han llegit els alumnes.

Més endavant, el currículum elabora les següents activitats i tasques que poden contribuir en el desenvolupament de la competència lectora:

- Realitzar previsions, auto preguntes, connexions, visualitzacions, lectures de las imatges del text i hipòtesis prèvies a la lectura dels textos.
- Accedir al significat de determinades paraules o expressions fent ús, per exemple de diccionaris o recursos digitals, per a comprendre el vocabulari del text.
- Orientar-se a través d'organitzadors del text, tant gràfics (títol, subtítol, epígrafs, etc) com lingüístics (connectors, enllaços, etc).
- Identificar la idea o idees principals y secundàries del text.
- Realitzar esquemes, mapes conceptuals i resums per a facilitar la comprensió del text.
- Comentar diferents aspectes del text i provocar la reflexió crítica.
- Localitzar informació implícita i explícita en el text, i realitzar inferències.
- Interpretació crítica i comentaris de textos.

Així doncs, aquest document també inclou possibles accions que els alumnes poden treballar al centre escolar que poden ser utilitzades per a l'adquisició d'hàbits de lectura i de comprensió lectora. Per tant, el currículum pot ser una guia pel mestre, ja que dóna algunes pautes possibles a seguir per treballar la lectura a l'aula.

3. Metodologia

3.1 Finalitats i objectius de l'estudi

a) Finalitats de la investigació

Llegir és un procés complex que requereix de diverses estratègies per arribar a la comprensió del text, ja que gràcies a les diferents fases del pensament s'arriba a integrar les idees del text a les nostres pròpies experiències.

Per facilitar aquesta comprensió és necessari treballar l'hàbit lector, és a dir, aquella conducta rutinària en la qual la lectura forma part del nostre estil de vida. Aquesta conducta només es pot aconseguir satisfactòriament si des de la infantesa la criatura adquireix l'hàbit tant a l'escola com a casa. Per aquest motiu, els mestres i les famílies han de treballar diferents propostes d'animació a la lectura, per tal que els nens i nenes trobin una motivació, un objectiu pel qual vulguin obrir un llibre, entendre'l i incloure'l dins de les seves vivències.

Per tant, la comprensió lectora ha d'anar de la mà de l'hàbit lector, i aquest també complimentar-se amb l'animació a la lectura. Si aquests tres conceptes no s'interrelacionen l'infant pot tenir dificultats en la lectura.

Per aquesta raó, aquest treball té com a finalitat analitzar la realitat del centre públic Maestro Juan Corrales, que es troba en un petit poble anomenat Gilena, a la província de Sevilla, per investigar la biblioteca del centre, l'aula de 3r de Primària en la qual vaig realitzar la meva estada de Pràctiques III i l'àmbit familiar de tots els nens i nena de l'escola, per contrastar la situació real d'un municipi concret, amb les propostes que defensen diferents autors del món educatiu. Els objectes d'investigació esmentats en aquest paràgraf no han estat escollits a l'atzar, ja que visc en aquest municipi des de fa 3 anys i la Universitat de Vic m'ha concedit la possibilitat de realitzar l'assignatura de Pràctiques III i el Treball de Fi de Grau en el meu municipi, considerant la meva situació, de viure a més de mil quilòmetres de Vic, com excepcional.

b) Objectius de la investigació

Aula	Biblioteca	Família	Família-escola
Identificar les pràctiques educatives que es duen a terme per treballar la comprensió lectora a l'aula.	Identificar les pràctiques educatives que es duen a terme per treballar l'hàbit lector des de l'animació a la lectura a la biblioteca.	Identificar les pràctiques educatives que es duen a terme per treballar l'hàbit lector des de l'animació a la lectura a casa.	Contrastar la realitat de les famílies i l'escola amb els autors treballats en aquesta investigació envers la comprensió lectora, l'hàbit lector i l'animació a la lectura.
Identificar les pràctiques educatives que es duen a terme per treballar l'hàbit lector des de l'animació a la lectura a l'aula.		Identificar l'hàbit lector dels infants a casa.	
Identificar l'hàbit lector dels alumnes a l'aula.			
Identificar la comprensió lectora dels alumnes.			

Taula 1: Objectius de la investigació

Darrerament, la hipòtesi que sorgeix d'aquesta investigació es centra en afirmar que perquè els infants comprenguin els textos que llegeixen de manera significativa han d'adquirir un hàbit lector i sentir-se motivats, i que aquest hàbit

es treballi des del seu entorn proper, a partir d'estratègies d'animació lectora. Per tant, la hipòtesi es formula de la següent manera:

La pràctica d'estratègies i activitats d'animació lectora desperten la motivació i fomenta l'hàbit lector de l'infant i dona eines perquè el nen o nena adquireixi consegüentment una bona comprensió lectora del text.

3.2 Disseny metodològic

3.2.1 Mètode d'investigació i paradigma

Aquesta investigació és de naturalesa mixta, ja que hi ha instruments de recollida de dades quantitatives, mentre que hi ha altres instruments que permeten extreure i recollida de dades més qualitatives, que descriuen amb més profunditat la situació real de l'aula i el centre objectes d'estudi. Per tant, es tracta de combinar ambdós mètodes per tal d'aconseguir un punt de vista més detallat de l'estudi.

Tanmateix, la investigació mixta és una metodologia que dona una perspectiva més àmplia i profunda de l'estudi i les dades poden ser més riques i variades. Per aquesta raó, el treball adquireix més rigor i alhora dinamisme, ja que es pot explorar i explotar les dades de manera significativa.

Per altra banda, el paradigma d'aquesta recerca és interpretatiu, ja que tracta de descriure i comprendre la realitat dels infants de Gilena envers la lectura, segons les pràctiques educatives que realitzen les famílies i l'escola en animació lectora, adquisició de l'hàbit lector i treball de activitats i textos de comprensió lectora. Gilena és un municipi de menys de 5.000 habitants de la província de Sevilla, amb una alta taxa d'atur i de treballs temporals relacionats amb l'agricultura, com és el cas de la olivera. La població d'aquesta localitat és en la majoria nascuda al poble i de nacionalitat espanyol, amb una situació econòmica mitjana o mitjana-baixa. En el cas de l'aula de 3r de Primària es tracta d'un grup bastant reduït amb 20 alumnes, dels quals només 2 són d'origen amazic i romanès. Així doncs, és l'estudi d'un cas concret, de la realitat lectora dels infants de Gilena, per contrastar-lo amb les idees de diversos autors del món educatiu i lector.

Aquest estudi permet fer una mirada descriptiva i analítica amb profunditat del cas de l'escola Maestro Juan Corrales i de les seves famílies, per tal d'il·lustrar accions educatives perquè els infants adquireixin l'hàbit lector i la comprensió lectora, per part de mestres i pares, i alhora reflexionar sobre les mancances o millores que es poden fer de la seva realitat.

3.2.2 Procediment i instruments de recollida de dades

A l'hora d'escollir els instruments en la recollida de dades he tingut en compte quin instrument seria més apropiat en funció de l'objectiu d'estudi i dels individus o grups al qual pertany cada objectiu. En el cas de les famílies apareix el qüestionari com a eina de recollida de dades quantitatives, en relació a la mestra de biblioteca l'elaboració d'una entrevista permet tenir un tracte més proper amb la docent encarregada d'aquest espai i analitzar les dades de manera qualitativa. Gràcies a les observacions dins l'aula de 3r B s'extreuen les dades qualitatives dels alumnes i la mestra.

A continuació, apareix la graella utilitzada per indicar els objectius de la recerca i l'instrument emprat per recollir les dades sobre cadascun dels objectius. Més endavant, l'apartat inclou una breu descripció de cada instrument de recollida de dades emprat.

Objectius	Instruments de la recollida de dades			
	Observacions als estudiants	Observacions a la mestra	Entrevista a la mestra	Qüestionari a les famílies
1. Identificar les pràctiques educatives que es duen a terme per treballar la comprensió lectora a l'aula		X		
2. Identificar les pràctiques educatives que es duen a terme per treballar l'hàbit lector des de l'animació a la lectura a l'aula		X		
3. Identificar les pràctiques educatives que es duen a terme per treballar l'hàbit lector des de l'animació a la lectura a la biblioteca.			X	

4. Identificar les pràctiques educatives que es duen a terme per treballar l'hàbit lector des de l'animació a la lectura a casa.				X
5. Identificar l'hàbit lector dels alumnes a l'aula.	X			
6. Identificar l'hàbit lector dels infants a casa.				X
7. Identificar la comprensió lectora dels alumnes	X			
8. Contrastar la realitat de les famílies i l'escola amb els autors treballats en aquesta investigació envers la comprensió lectora, l'hàbit lector i l'animació a la lectura.	X	X	X	X

Taula 2: Relació dels objectius amb els instruments de recollida de dades

a) Observació

Per a De Lara i Ballesteros (2009) aquesta eina es “una tècnica que recoge la informació de los hechos tal y como se presentan en su contexto natural, de acuerdo con un objetivo específico y siguiendo un plan sistemático de actuación. Esta información es registrada y consignada por escrito, sirviendo de base para análisis que permitan establecer inferencias”.

En el meu cas, la observació que vaig dur a terme a l'aula va ser de manera participativa, ja que em trobava en el meu període de Pràctiques III i col·laborava amb la tutora de 3r B durant les seves intervencions amb els alumnes. “La observación, especialmente la observación participante, ha sido utilizado en varias disciplinas como instrumento en la investigación cualitativa para recoger datos sobre la gente, los procesos y las culturas”. (Kawulich, B., 2005)

L'observació ha estat l'instrument clau per identificar les pràctiques educatives que es duen a l'aula tant en comprensió lectora com animació i hàbit lector, així com reconèixer quin és l'hàbit lector dels alumnes de 3r de primària. Al llarg de l'estada de Pràctiques III al centre Maestro Juan Corrales, a l'aula de 3r B, he tingut la oportunitat de poder realitzar les observacions pertinents per al

desenvolupament d'aquesta recerca de forma molt propera, dia a dia amb els nens i nenes al costat de la seva tutora. Més endavant, en l'apartat de *resultats* d'aquest treball es pot observar la pauta d'observació elaborada per enregistrar les dades extretes, a partir del diari que vaig desenvolupar en l'assignatura de Pràctiques III en el qual vaig anotar les dades més rellevants del dia a dia a l'aula, incloent les de l'àrea de Llengua.

A continuació, hi ha les pautes d'observació elaborades a l'hora de recollir la informació diàriament de l'aula de 3r B de Primària sobre els alumnes i la mestra.

Pauta d'observació d'hàbit lector dels infants a l'aula de 3r B de Primària	
Aspectes a observar	Interpretació de les dades
Activitats de lectura	
Freqüència de lectura	
Temps per llegir	
Tipus de material de lectura	
Tipologia de textos	
Espai de lectura	
Actituds dels alumnes mentre llegeixen	
Postura corporal en l'acte de llegir	
Escolta de les lectura dels companys	
Comprensió de les lectures	
Explicació d'experiències de lectura de manera oral	
Lectura silenciosa	
Lectura compartida	

Taula 3: Model de pauta d'observació d'hàbit lector dels infants a l'aula de 3r B de Primària

Pauta d'observació d'accions educatives per a la comprensió lectora i animació a la lectura de la mestra de 3r B de Primària	
Aspectes a observar	Interpretació de les dades
Estratègies abans, durant i després de la lectura	

Objectiu de lectura	
Model de lectura	
Utilització de material divers	
Comentari d'idees o continguts d'una lectura	
Moments de lectura per plaer	
Connexió de la lectura amb altres àrees curriculars	
Interiorització en la lectura	
Selecció de llibres de la biblioteca d'aula	
Adaptació de les lectures a la maduració lectora de l'alumnat	
Avaluació	

Taula 4: Model de pauta d'observació d'accions educatives per a la comprensió lectora i animació a la lectura de la mestra de 3r B de Primària

b) Entrevista

És la tècnica en la qual l'investigador pretén obtenir informació de forma oral i més personalitzada. Aquesta tècnica es pot utilitzar conjuntament amb altres instruments com l'observació o el diari de camp a l'hora de proporcionar dades qualitatives a l'estudi d'investigació. Hi ha tres tipus d'entrevista: estructurada, no estructurada o en profunditat i en grup. En el supòsit d'aquesta investigació l'entrevista és estructurada a individual per a la encarregada de la biblioteca escolar.

Així doncs, es basa en una persona, l'entrevistador, que sol·licita informació a una altra, l'entrevistat. Cal tenir en compte la formulació de les preguntes, la recollida i el registre de les dades obtingudes i la cloenda de l'acte d'intercanvi d'informació oral.

Alonso (1994) exposa que "la entrevista se construye como un discurso enunciado principalmente por el entrevistado pero que comprende las intervenciones del entrevistador cada una con un sentido determinado,

relacionados a partir del llamado contrato de comunicación y en función de un contexto social en el que se encuentren”.

Segons Sierra (1998) “es un instrumento eficaz y de gran precisión, puesto que se fundamenta en la investigación humana, aunque cuenta con un problema de delimitación por su uso extendido en las diversas áreas de conocimiento”.

En aquest estudi, per tal d’assolir l’objectiu 3 d’identificar les pràctiques educatives que realitza la biblioteca escolar quant a hàbit lector i animació lectora, es va realitzar una entrevista a la mestra de biblioteca formada per quatre seccions de preguntes diverses: dades sobre la mestra de biblioteca, funcionament de la biblioteca, criteri de selecció del material i les lectures, i pràctiques d’animació lectora. La informació ha estat enregistrada amb una gravadora i posteriorment s’ha dut a terme la seva transcripció per escrit. La transcripció apareix dins de l’annex d’aquest treball, tot i que a l’apartat *resultats de l’entrevista* hi ha alguns fragments importants que s’han utilitzat per a l’anàlisi dels resultats. A més, a continuació apareix el model d’entrevista que es va preparar abans de formular les preguntes oralment a la mestra de biblioteca.

LISTA DE PREGUNTAS QUE SE REALIZARÁN ORALMENTE EN LA ENTREVISTA A LA MAESTRA INMA PRIETO, ENCARGADA DE LA BIBLIOTECA ESCOLAR

Todas estas cuestiones serán planteadas en forma de entrevista oral, entre la investigadora y la maestra de la biblioteca del centro. Para llevar un estudio más exhaustivo y que los datos no puedan malinterpretarse o faltar información sobre ellos la entrevista será gravada, para posteriormente ser transcrita y añadida en el anexo de este trabajo.

PREGUNTAS

DATOS DE LA MAESTRA BIBLIOTECARIA

1. ¿Cuánto tiempo llevas siendo la encargada de este espacio cultural?
2. ¿Dispones de tiempo dentro de tu horario laboral para organizar la biblioteca?
3. ¿Escogiste llevar las riendas de la biblioteca o es un cargo que viene impuesto desde el centro?
4. ¿Durante el desempeño de esta tarea, qué te gusta más?
5. ¿Qué aspectos son más pesados o difíciles de llevar a cabo?
6. ¿Qué perfil crees que debe tener la persona encargada de la biblioteca escolar?

FUNCIONAMIENTO DE LA BIBLIOTECA

7. ¿En qué horario la biblioteca está abierta libremente para los alumnos?
8. ¿Se realizan actividades de lectura en la biblioteca dentro del horario lectivo?
9. ¿Se realizan actividades de lectura en la biblioteca fuera del horario lectivo?

10. ¿Hay actividades en las cuales participan las familias?
11. ¿Hay actividades que se realicen fuera del aula de biblioteca? En el patio, en las aulas, el comedor...?
12. ¿Qué programas o pautas se siguen para el correcto funcionamiento de este espacio?
13. ¿Cómo se registran las entradas y salidas de libros?
14. ¿Hay alguna manera de saber el argumento de cada libro antes de escogerlo?
15. ¿De qué manera puede quedar registrada una lectura?
16. ¿Tenéis materiales o recursos de lectura para niños con necesidades específicas?
17. ¿Disponéis de libros escritos en otros idiomas, a parte del español?
18. ¿Tenéis algún tipo de material o recurso de lectura para los alumnos que provienen de países con distinto idioma?
19. ¿Qué número de alumnos la visitan? ¿En qué asignaturas? ¿Hay algún perfil de alumno concreto?

SELECCIÓN DE MATERIAL Y LECTURAS

20. ¿Qué criterio de selección se usa para elegir el material de la biblioteca?
21. ¿Qué criterios se tienen en cuenta a la hora de escoger las lecturas?
22. ¿Qué tipos de lectura podemos encontrar? (Revistas, diarios, cómics, álbumes ilustrados, libros...)
23. ¿Qué temáticas se pueden encontrar?
24. ¿De dónde se consigue el material? (Donaciones de familias, editoriales, presupuesto del AMPA, etc.)
25. ¿Existen actividades que promueva la biblioteca para trabajar una asignatura concreta?

ANIMACIÓN LECTORA

26. ¿Cómo llega el niño a escoger su lectura?
27. ¿Existe algún tipo de guía para aconsejarle lecturas de un tipo u otro?
28. ¿Qué acciones tomáis desde la biblioteca para fomentar la animación lectora?
29. ¿Qué medidas se toman desde la escuela para fomentar la animación lectora?
30. ¿Cuáles son los objetivos marcados por la biblioteca escolar en cuanto a animación lectora y hábito lector?
31. ¿Cómo sabéis si habéis cumplido con dichos objetivos, de qué manera lo comprobáis?

Taula 5: Llistat de preguntes de l'entrevista a la mestra de la Biblioteca Escolar de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena

c) Qüestionari

El qüestionari és una tècnica utilitzada especialment per fer un ús estadístic de les dades obtingudes. Per aquest motiu és un recurs molt utilitzat en estudis que fan una mirada quantitativa de la informació recollida, ja que es tracta normalment de preguntes molt concretes i tancades, sense deixar gaire marge a la creativitat de l'entrevistat.

Rodríguez Gil i García (1996) presenta el qüestionari com “una tècnica de recollida de informació que supone un interrogatorio en el que las preguntas establecidas de antemano se plantean siempre en el mismo orden y se formulan con los mismos términos”.

En aquesta recerca s'han realitzat a famílies de nens i nenes d'entre 3 i 12 anys, incloent així l'etapa d'infantil i primària, amb la finalitat d'identificar les conductes educatives per duen a terme els pares i mares en relació a l'animació lectora i l'hàbit lector dels seus fills. En total es van repartir 180 qüestionaris, 20 per a cada curs, tot i que finalment l'estudi s'ha realitzat amb 157 qüestionaris tornats de les famílies. La majoria de les preguntes són pensades per respostes tancades amb l'objectiu de elaborar un anàlisi molt més estadístic i quantitatiu.

A continuació hi ha el model de qüestionari que es va proporcionar a les famílies dels alumnes de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena. Aquest qüestionari es va repartir a 20 famílies de cada curs i en la majoria de casos es van retornar.

CUESTIONARIO A LAS FAMILIAS

Estamos realizando un estudio de investigación sobre cómo se trabaja lectura infantil y juvenil tanto dentro como fuera de la escuela. De esa forma, podremos valorar y a la vez mejorar aspectos de la comprensión lectora y de la animación a la lectura. Para obtener más datos sería de gran ayuda que las familias pudieran contestar a las siguientes preguntas sobre sus hijos/as. La mayoría de las preguntas permiten escoger más de una respuesta posible, excepto aquellas que responden a *sí* o *no*. Para proteger la privacidad y confidencialidad de los datos obtenidos, este cuestionario y el resto de la investigación serán totalmente anónimos.

A continuación aparecerán las siguientes preguntas:

1. ¿Cuántos hijos tienen en edad escolar? _____
2. ¿En qué curso se encuentran? _____
3. Año de nacimiento del niño/a. Si tiene más de uno indique el año de nacimiento de cada uno de ellos _____
4. Lugar de nacimiento del hijo/a. Si tiene más de uno indique el lugar de nacimiento de cada uno de ellos _____
5. Año y lugar de nacimiento del padre: *Ejemplo: 1980, Baza (Granada)*

6. Año y lugar de nacimiento de la madre *Ejemplo: 1980, Baza (Granada)*

7. ¿Cree que es necesario disfrutar de una lectura cuando se lee?
 Sí
 No
8. Justifique la respuesta anterior, tanto en caso afirmativo como negativo.

9. ¿Alguna vez ha leído su hijo/a poesía por gusto o por iniciativa propia?
 Sí
 No

10. ¿En qué lugares, a parte de la escuela, suele leer su hijo/a?
- En la biblioteca
 - En su habitación
 - En el salón
 - En lugares al aire libre: campo, playa, piscina, parque...
 - Otros: _____
11. ¿En qué lugares de la casa están los libros, revistas, periódicos, lecturas digitales...?
- En el salón
 - En el dormitorio del niño
 - En el dormitorio del padre y/o madre
 - Otros: _____
12. ¿Su hijo lee fuera de la escuela?
- Sí
 - No
13. ¿Por qué motivo cree usted que esto sucede?
- Porque lo recomiendan sus profesores
 - Porque lo recomienda el padre y/o madre
 - Por placer
 - No lo hace porque no tiene tiempo
 - No lo hace porque leyendo en la escuela ya es suficiente
 - No lo hace porque no le gusta
14. ¿En qué momentos su hijo/a está en contacto con la lectura fuera de la escuela?
- Por la tarde
 - Antes de ir a dormir
 - El fin de semana
 - En vacaciones
 - Nunca
 - Otros
15. ¿Cuánto tiempo cree que dedica su hijo/a, fuera de la escuela a la lectura durante la semana? _____
16. ¿El rato que su hijo/a dedica a leer es siempre el mismo?
- Sí
 - No
17. ¿Quién decide el rato que el niño/a ha de leer en la casa?
- La escuela
 - La familia
 - El niño/a
18. ¿Cómo lee el niño/a?
- En silencio
 - En voz alta
19. ¿Suelen comentar entre ustedes los libros que leen?
- A menudo
 - A veces
 - Poco
 - Nunca
20. ¿Qué tipo de lecturas suele tener su hijo?
- Cuentos
 - Novelas
 - Cómics
 - Álbumes ilustrados

- Adivinanzas
- Poesías
- Revistas
- Libros digitales
- Otros: _____

21. ¿Qué temas le suelen interesar a él/ella?

- Fantasía
- Intriga
- Aventuras
- Ciencia ficción
- Amor
- Comedia
- Terror
- Ciencia y/o arte
- Valores y emociones

22. ¿Qué criterios tiene usted en cuenta a la hora de escoger las lecturas de sus hijos/as?

- El gusto del niño
- Las recomendaciones de la escuela
- Las recomendaciones del padre y/o madre
- Las recomendaciones de otros padres
- Las recomendaciones de librereros
- Las ferias de libros
- Internet
- Publicidad
- Otros: _____

23. Escriba el título y autor de un libro que usted recomendaría a otros padres para que se lo compraran a sus hijos. _____

24. Justifique su respuesta brevemente. _____

25. ¿Cree que los padres, a medida que los niños crecen, deben dejar de leer a sus hijos? En caso afirmativo, indique con qué edad deberían. _____

26. ¿Cree que los niños deben dejar de leer o escuchar cuentos? En caso afirmativo indique con qué edad deberían. _____

27. ¿Cuál fue el último libro que usted leyó? ¿Cuándo fue? _____

28. ¿Qué tipo de lecturas suelen leer padre o madre?

- Enciclopedias
- Recetas
- Novelas
- Cómicos
- Chistes
- Poesías
- Libros digitales
- Periódicos
- Revistas
- Otros: _____

29. ¿Qué temas le suelen interesar?

- Fantasía
- Intriga

- Aventuras
- Ciencia ficción
- Amor
- Comedia
- Terror
- Ciencia y/o arte
- Valores y emociones
- Otros: _____

Taula 6: Model de qüestionari a les famílies de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena

3.2.3 Procediment seguit en l'anàlisi i recollida de les dades

A l'hora de dur a terme la recollida i l'anàlisi de les dades obtingudes, a partir de les observacions fetes al grup-classe de tercer de primària, de l'entrevista a la mestra de biblioteca i dels qüestionaris proporcionats a les famílies de tota l'escola, s'han tingut en compte les següents dimensions i indicadors en funció de cada instrument emprat durant aquesta investigació:

Instruments	Dimensions	Indicadors
Observacions als estudiants de 3r	<ul style="list-style-type: none"> - Hàbit lector 	<ul style="list-style-type: none"> - Motivació en la lectura - Lector crític
	<ul style="list-style-type: none"> - Comprensió lectora 	<ul style="list-style-type: none"> - Comprensió lectora significativa - Identificació de l'objectiu de lectura - Lectura en veu alta - Lectura silenciosa - Lectura compartida
Observacions a la mestra de 3r	<ul style="list-style-type: none"> - Animació a la lectura - Hàbit lector 	<ul style="list-style-type: none"> - Delimitació del temps de lectura - Dinamització de la lectura - Varietat i qualitat de les lectures - Contemplació del gust del lector - Lectura com activitat lúdica - Lectura en diverses àrees curriculars - Formació de lectors crítics
	<ul style="list-style-type: none"> - Comprensió lectora 	<ul style="list-style-type: none"> - Moments de lectura - Espais de lectura - Estratègies de lectura - Materials i recursos de lectura - Objectiu a l'hora de llegir - Avaluació de la comprensió en funció de l'objectiu

Entrevista a la mestra de biblioteca	<ul style="list-style-type: none"> - Animació a la lectura - Hàbit lector 	<ul style="list-style-type: none"> - Temps de dedicació - Vocació - Horari - Activitats de lectura - Relació família-biblioteca - Funcionament de l'espai - Varietat de materials i recursos - Varietat de tipologies textuais i lectures - Influència sobre l'alumnat del centre - Criteri de selecció de materials i recursos - Assessorament
Qüestionari a les famílies de l'escola	<ul style="list-style-type: none"> - Animació a la lectura 	<ul style="list-style-type: none"> - La lectura com activitat lúdica - Varietat de tipologies textuais - Ubicació de materials y recursos de lectura - Comunicació sobre lectures - Criteris de selecció de llibres i altres materials - Llegir i explicar contes - El conte com a gènere infantil - Model d'imitació
	<ul style="list-style-type: none"> - Hàbit lector 	<ul style="list-style-type: none"> - Espais de lectura - Moments de lectura - Persones decisives en l'hàbit lector - Temps de lectura - Lectura silenciosa - Lectura en veu alta - Varietat de tipologies textuais

Taula 7: Relació dels instruments de recollida de dades amb les dimensions de l'estudi i els seus indicadors corresponents.

3.2.4 Descripció de l'àmbit de l'estudi i dels participants

Com ja he comentat anteriorment, des de fa 3 anys visc en un petit municipi anomenat Gilena, que es troba a la província de Sevilla. Per aquest motiu la meva estada de pràctiques s'ha desenvolupat en el centre públic Maestro Juan Corrales, concretament a l'aula de 3r B. Tanmateix, la intenció era aprofitar el centre de les pràctiques per centrar-me en aquest cas particular com a objecte d'estudi, i d'aquesta manera aconseguir les dades de la recerca durant les meves Pràctiques III. Seguidament, en aquest apartat es descriuen amb detall l'àmbit i els participants involucrats en aquesta investigació: *el centre, les famílies i el grup-classe*.

a) El centre

Es tracta d'una escola pública en la localitat de Gilena, un petit municipi de la província de Sevilla. A partir de les dades proporcionades per la cap d'estudis es pot afirmar que és un centre de doble línia en la qual hi ha 373 alumnes aproximadament, tot i que aquesta xifra pot variar perquè hi ha nens i nenes provinents de Romania amb pares que tenen feines temporals relacionades amb l'agricultura i també operaris del sector de la mineria, ja que en el municipi hi ha 2 canteres en funcionament.

Aquest centre disposa d'un Pla Lector elaborat per l'escola en el qual apareixen els nou objectius que es planteja l'escola com la implicació de les famílies, l'ús de les TIC per obtenir informació, afavorir el gust per la lectura, millorar la capacitat lectora amb l'hàbit lector, la biblioteca escolar com a espai de coneixement i foment a la lectura, implicar a l'equip docent en realitzar un programa de lectura general i posar-lo en pràctica a l'aula, dinamització de la biblioteca a través d'activitats motivadores, fomentar l'ús de la biblioteca, i utilitzar els recursos de la biblioteca en els treballs de les diferents àrees curriculars. També hi ha 4 accions que afavoreixen el foment a la lectura com són la setmana cultural; la revista escolar on apareixen textos escrits pels infants però que són els mestres qui la elaboren; l'escola com espai de pau a l'hora de treballar lectures que promoguin valors; i estratègies de comprensió lectora: fitxes per omplir sobre els llibres llegits de la biblioteca, targetes de vocabulari, passatemps, Internet per a cercar informació, buscar els temps en

el qual succeeix la història, inventar finals alternatius de les lectures i plantejar hipòtesis. A més hi ha diverses accions dirigides a la implicació de les famílies: parlar amb els fills, escoltar-los, llegir-los, ajudar a augmentar el seu vocabulari, apagar la televisió, mirar llibres infantils il·lustrats i explicar contes en el cas dels més petits, ajudar a llegir llibres d'interès en els inicis de la lectura, parlar sobre un llibre que han llegit, que els pares siguin un model de lectura, i que el nen llegeixi una estona, per exemple 15 minuts. Tanmateix, en el Pla també apareixen diverses activitats que es desenvolupen a la biblioteca i el sistema d'avaluació lectora: prova de velocitat lectora mensual, rúbrica que registra els llibres llegits anomenada *Cuentalibros*, fitxa sobre els llibres que han llegit, plataforma digital ABIES en la qual s'observa el registre de llibres llegits de cada alumne i la bústia de suggeriments. Ambdós documents

En el Pla Anual de Biblioteca té com a objectiu aquest curs millorar l'expressió oral a través de diferents activitats durant el període escolar. També apareix el calendari amb les activitats promogudes per la biblioteca i el sistema d'avaluació dels llibres amb les fitxes *Cuentalibros*. El recolzament de la biblioteca en diferents programes de l'escola i del municipi, també com es gestiona aquest espai i com es gestiona el servei de préstec.

Tant el Pla Lector de Centre com el Pla Anual de Biblioteca tenen com a referència i vénen condicionats pel Plan de Impulso de la Lectura en Andalucía, anomenat *Horizonte 2013*. Aquest document és el segon pla d'impuls a la lectura que s'elabora en aquesta comunitat autònoma. *Horizonte 2013* té com a principal objectiu "mejorar los hábitos culturales de la ciudadanía y potenciar la lectura como elemento vertebrador de dialogo democrático". Aquest pla té com precedent el Plan Integrador de Impulso a la Lectura 2005-2010 i el Plan de Lecturas y Bibliotecas Escolares de l'any 2005. Tots aquests documents institucionals de promoció a la lectura han estat elaborats pel Govern Autonòmic i per la Consejería de Educación.

Referent als alumnes amb necessitats específiques del centre, hi ha entre 15-20 estudiants amb necessitats específiques que estan integrats a l'aula amb adaptacions curriculars, com per exemple un noi de sisè amb autisme o un nen d'infantil de 4 anys amb necessitats auditives. A més, hi ha una nena de 6

anys, una de 15 i un noi de 16 que estan matriculats a l'aula específica, tot i que hi ha una. L'escola pretén que en l'aula específica hi hagi el nombre més reduït possible d'alumnat, tot i que hi ha una altra aula de reforç per matemàtiques i llenguatge que poden utilitzar els nens i nenes per a casos puntuals en hores concretes de l'horari lectiu.

Quant al cos docent està format per 27 professors i professores, a més d'una educadora específica, una psicòloga, una logopeda i un metge que poden assistir al centre de manera puntual. Dins el professorat hi ha dues d'educació especial i 4 especialistes per a educació física, anglès, música i religió. La resta de personal són el conserge i dues administratives, una d'elles amb síndrome de Down, i les treballadores de neteja formen part de les contractacions que exerceix l'Ajuntament de Gilena en un pla d'ocupació en el municipi.

Per altra banda, un dels esdeveniments més destacats del centre és la setmana cultural, en la qual es realitzen diverses activitats entorn un estil o autor per defensar la cultura des de diferents àmbits: jocs, dramatitzacions, pintura, escriptura, etc. Aquest curs, per exemple, les jornades han commemorat a Cervantes i Shakespeare. En aquestes jornades culturals els estudiants han pogut conèixer la vida de Cervantes, les seves obres més destacades, han elaborat disfresses representatives de la vestimenta de Miguel de Cervantes, elaborat una pintura a una de les parets de l'escola sobre l'escriptor castellà, han dissenyat titelles, explicat contes, jugat a un laberint amb proves dins d'aquest espai, com ara endevinalles o cançons, han preparat dramatitzacions d'adaptacions d'obres de Shakespeare, etc. Totes aquestes activitats les ha dut a terme l'escola amb col·laboració al les mares dels nens i nenes, que han preparat el material, els jocs i han participat en les diverses activitats culturals. Tanmateix, cada tarda, fora de l'horari escolar, hi ha hagut més activitats com jocs populars, activitats esportives i xerrades d'educadors i pedagogs per informar als pares sobre les TIC i sobre l'evolució dels nous mètodes d'ensenyament i aprenentatge respecte l'educació tradicional d'anys enrere en aquesta escola.

b) Les famílies

Quant a les famílies, segons l'equip directiu i el cos docent, el nivell socioeconòmic és mitjà i mitjà-baix, tot i que hi ha casos que puntuals que sobresurten d'aquesta tendència. Els pares i mares, especialment les novingudes, es dediquen professionalment al món de l'agricultura, en tasques temporeres de l'olivera i també com a operaris del sector de la mineria, ja que en el municipi es troben dues canteres en funcionament. La resta es dedica al sector serveis, sobretot al petit comerç o als tallers. Segons direcció, hi ha menys d'un 10% d'immigració, la majoria provinent del Marroc i de Romania.

Per altra banda, la implicació de les mares es veu bastant reflectida durant la Setmana Cultural, que es desenvolupa durant el mes d'abril, ja que elles poden participar a l'hora d'elaborar les activitats pels nens i nenes, i dur a terme les activitats culturals per facilitar la tasca dels mestres. A més, l'entrevista a la mestra bibliotecària reflecteix que hi ha mares que participen en algunes activitats de la biblioteca, especialment aquelles que tenen fills a l'etapa d'infantil.

c) El grup-classe

L'aula de 3r B de Primària és un grup de 20 alumnes, 11 nens i 9 nenes. Dins el grup hi ha un nen provinent de Romania que va arribar a l'escola quan tenia cinc anys, i una nena d'onze anys del Marroc. Aquesta última presenta moltes dificultats en l'escriptura i la lectura, i realitza altres activitats diferents del grup, tot i que quan la mestra observa que hi ha algun contingut que pot fer amb la resta de la classe deixa que ho intenti.

També hi ha un alumne amb TDAH que rep el suport de la mestra d'Atenció a la Diversitat per realitzar tasques de llengua i també de l'Educadora Especial per matemàtiques. La resta del grup no presenta dificultats importants, tot i que és un grup molt variat quant al nivell d'aprenentatge.

A més, la classe disposa d'una biblioteca d'aula en la qual hi ha algun llibre de la biblioteca escolar i la resta són aportacions lliures dels nens i nenes. La mestra no s'implica en la selecció dels llibres, tot i que de tant en tant, ja que no hi ha una norma al respecte que fixi la freqüència, es fa un inventari dels llibres

que pertanyen a la biblioteca escolar i es valora el seu estat físic. La biblioteca d'aula s'utilitza per agafar llibres d'altres companys o de la biblioteca escolar i llegir-los a casa, perquè a classe no hi ha cap moment que es dediqui a la lectura silenciosa, en veu alta o compartida d'aquests llibres. En aquesta zona dedicada a la lectura, hi ha una quadrícula amb els noms dels alumnes i en la qual es comptabilitzen el número de llibres que cada alumne llegeix al llarg del curs. Cada infant té el compromís de llegir un mínim de tres llibres cada trimestre si vol tenir un punt més en la qualificació trimestral de llengua. Per cada llibre que es llegeix cal fer una fitxa de la lectura, en la qual es descriu l'argument, es comenta la opinió personal i es fa un dibuix. Cal afegir, que els alumnes que llegeixen bastants llibres tenen un diploma per cada cinc lectures realitzades. Aquests llibres es llegeixen a casa. Algunes d'aquestes conductes, com no fer ús de la biblioteca d'aula en hores lectives o omplir fitxes sobre les lectures llegides de manera obligatòria contradiu les pautes d'animació a la lectura que apareixen en l'apartat de *marc teòric*.

Tanmateix, els dijous es dediquen dues sessions seguides de 45 min cadascuna per llegir en veu alta una lectura comuna, que pertany a una de les diverses col·leccions que disposa la biblioteca escolar del *Barco de Vapor*. Actualment han llegit *Abuelita Opalina* i *El Dragón de Jano*. A més de realitzar la lectura en veu alta posteriorment la mestra demana als alumnes la seva participació per resumir oralment el capítol treballat i posteriorment fan la mateixa tasca per escrit amb una il·lustració sobre la història. Aquesta pràctica educativa de llegir en veu alta no coincideix amb les estratègies de Solé (2004) que al·lega que per interioritzar i sintetitzar les idees del text s'ha de fer una lectura silenciosa, no en veu alta. Aquesta pràctica seria contradictòria per treballar la comprensió lectora des de l'enfocament d'aquest estudi. Més endavant, a l'apartat de resultats es poden comprovar les diverses dades extretes a través de l'observació als alumnes i a la mestra de 3r de Primària.

Per altra banda, setmanalment el grup té com a deures realitzar un quadernet de lectures amb els corresponents exercicis sobre aquestes i posteriorment es corregeixen a classe i també es treballa la lectura inicial de cada tema del llibre de text.

4. Resultats de l'estudi

Seguidament, hi ha els resultats de l'anàlisi de dades estructurats en tres apartats. Cada apartat es correspon amb una eina de recollida de dades. El primer apartat descriu els resultats de l'observació a l'aula de 3r B de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena, el segon fa referència als resultats de l'entrevista amb la mestra de biblioteca del centre escolar i l'últim punt presenta i descriu els resultats obtinguts dels qüestionaris a les famílies dels alumnes dels diferents cursos impartits en aquesta escola.

4.1 Resultats de l'observació als infants i a la tutora de 3r B de Primària a l'aula

Seguidament, es mostren dues taules de pautes d'observació en referència a l'hàbit lector dels alumnes a classe i de les accions educatives, per part de la tutora, quant a animació a la lectura. Dins de cada taula hi ha els aspectes observables a la columna esquerra, elaborats a partir dels indicadors d'anàlisi, i la interpretació de les dades observades a la dreta, que sintetitza totes les anotacions de les observacions que es van registrar en diversos dies lectius en el diari de l'assignatura de Pràctiques III.

Pauta d'observació d'hàbit lector dels infants a l'aula de 3r B de Primària	
Aspectes a observar	Interpretació de les dades
Activitats de lectura	Llegeixen quan han de fer tasques: a l'hora de llegir l'enunciat, corregir les activitats, o llegir el llibre de text de les assignatures troncal. També, en llengua, llegeixen un llibre en comú, tenen un quadern de lectures amb activitats de comprensió per treballar-lo a casa i la lectura que apareix a cada unitat del llibre de text.
Freqüència de lectura	Cada dijous llegeixen un o dos capítols del llibre en comú.
Temps per llegir	Dues sessions de 45 min entre la

	lectura, posar en comú de manera oral la síntesi de la lectura i elaborar un resum amb un dibuix.
Tipus de material de lectura	Llibre de text, contes de la biblioteca d'aula i llibre de lectura dels dijous del Barco de Vapor.
Tipologia de textos	Els textos narratius són els més treballats a llengua, tot i que a cada unitat del llibre de text es treballa una tipologia concreta. Les altres lectures són explicatives, quan llegeixen els llibres de text d'altres àrees.
Espai de lectura	Les activitats de lectura les realitzen des de el seu pupitre i els llibres de la biblioteca d'aula es llegeixen a casa.
Actituds dels alumnes mentre llegeixen	Alguns es mostren nerviosos per llegir de manera clara i ràpida davant els la resta i d'altres tranquils i seriosos.
Postura corporal en l'acte de llegir	La majoria no tenen una postura correcta tant en la lectura com en la resta d'activitats, mostrant nerviosisme o avorriment. Els altres la majoria de vegades tenen una postura correcta.
Escolta de les lectura dels companys	Es mostren respectuosos i en silenci la majoria de vegades amb els companys.
Comprensió de les lectures	Durant les dues sessions setmanals de dijous en les quals els alumnes llegeixen un llibre en comú, els costa resumir la informació amb les seves pròpies paraules i no sempre segueix l'ordre de les accions del text.

	Aquesta dificultat també es reflecteix quan han de dur la fitxa de control de llibres llegits feta, ja que en aquesta fitxa han de fer un resum de la història. Les activitats de comprensió les fan a casa i no són sempre de comprensió, sinó més aviat de cercar informació precisa o de vocabulari. Quan llegeixen el llibre de text és la mestra qui explica el contingut la majoria de les vegades.
Explicació d'experiències de lectura de manera oral	Quan llegeixen en veu alta els dijous posteriorment fan una síntesi oral d'allò que han llegit per posar-ho en comú, i a vegades es recomanen entre ells llibres de la biblioteca escolar, però no comparteixen experiències d'altres lectures.
Lectura silenciosa	No ho fan.
Lectura compartida	No ho fan.

Taula 8: Pauta d'observació d'hàbit lector dels infants a l'aula de 3r B de Primària

Pauta d'observació d'accions educatives per a la comprensió lectora i animació a la lectura de la mestra de 3r B de Primària	
Aspectes a observar	Interpretació de les dades
Estratègies abans, durant i després de la lectura	Es duen a terme resums i aclariments del vocabulari o informació precisa sobre la lectura després de llegir. Posteriorment es realitzen a casa activitats sobre la comprensió de la lectura i es corregeixen el dia següent a l'aula, però la lectura ja està feta. Però la docent no realitza cap estratègia o pràctica educativa lectora

	abans o durant la lectura.
Objectiu de lectura	L'objectiu de la lectura sol ser l'elaboració de resums o resoldre preguntes relacionades amb la lectura. Quan es llegeixen llibres de text d'altres àrees l'objectiu és escoltar posteriorment l'explicació de la mestra i estudiar a casa el temari llegit.
Model de lectura	La docent no llegeix en veu alta ni de manera silenciosa, ja que són els alumnes qui fan la lectura en veu alta.
Utilització de material divers	La mestra proporciona fitxes de l'editorial SM i utilitza la pissarra digital com a projector per mostrar la versió digital del llibre de text de l'editorial SM sense que tingui cap finalitat educativa, només s'utilitza la PDI com a projector. A més, hi ha el llibre de lectura dels dijous, lectures en l'inici de cada unitat del llibre de text i un quadern de lectures per a casa. Cap material és elaborat per la mestra.
Comentari d'idees o continguts d'una lectura	A partir de la lectura dels alumnes en àrees curriculars és la mestra qui sintetitza i interpreta les idees generals per explicar-les amb les seves pròpies paraules. En el cas de la lectura setmanal es posen les idees en comú verbalment. Quant a les lectures de la unitat o del quadernet es passa a la elaboració i correcció de

	les activitats.
Moments de lectura per plaer	No ho fan.
Connexió de la lectura amb altres àrees curriculars	Només quan es llegeix el llibre de text en veu alta o quan estudien.
Interiorització en la lectura	No ho fan.
Selecció de llibres de la biblioteca d'aula	La selecció la fan els alumnes, sense que la docent revisi els llibres i desconeix la qualitat d'aquests. Únicament es fa un inventari per classificar els exemplars que provenen de les famílies i de la biblioteca escolar. També es revisa l'estat físic dels llibres que provenen de la biblioteca escolar. El llibre de la lectura de dijous l'escullen les tutores de 3r tenint en compte la qualitat de l'obra i l'edat dels estudiants.
Adaptació de les lectures a la maduració lectora de l'alumnat	La mestra utilitza lectures que provenen de l'editorial del llibre de text i del quadernet donant la responsabilitat a aquesta.
Avaluació	La mestra corregeix els resums del llibre de la lectura setmanal, els quadernets i les fitxes un cop cada dues setmanes per controlar que els estudiants han corregit adequadament la tasca. Tant els estudiants com la mestra utilitzen el símbol ✓ per anotar les activitats que no tenen errors i quan l'alumne arregla possibles errors la mestra torna a marcar la pàgina amb un símbol gran similar, però no hi ha un criteri d'avaluació concret,

	<p>simplement si hi ha errors o no en la tasca. També corregeix les fitxes de control de lectura dels llibres llegits que provenen de la biblioteca d'aula o de l'escola, ja que han de llegir un mínim de 3 exemplars i fer la corresponent fitxa de cadascun. Tanmateix, es fan proves de velocitat lectora trimestrals i es premia a qui llegeix més de 3 llibres trimestrals amb 1 punt en la nota trimestral de l'assignatura de llengua.</p>
--	--

Taula 9: Pauta d'observació d'accions educatives per a la comprensió lectora i animació a la lectura de la mestra de 3r B de Primària

4.2 Resultats de l'entrevista a la mestra encarregada de la Biblioteca Escolar

A continuació, es troben fragments de la transcripció de l'entrevista que es va realitzar a la mestra d'Educació Infantil que és l'encarregada de la biblioteca. L'entrevista es va realitzar en castellà perquè el centre escolar es troba a la província de Sevilla, on la llengua oficial és el castellà. Aquest municipi és el lloc en el qual visc i a més on vaig realitzar la meva estada de Pràctiques III. He escollit els següents fragments ja que cadascun d'ells proporciona dades de les quals se'n poden extreure diferents resultats destacables en aquesta investigació. Més endavant hi ha el resultat interpretat de l'entrevista, representats en una taula en la qual apareixen les dades observables a la columna esquerra i la interpretació de les dades en la columna dreta. L'enregistrament de l'entrevista es va dur a terme dins de la biblioteca escolar, durant les estones de pati, ja que la mestra no disposa de temps suficient per concedir entrevistes dins del seu horari lectiu. Tot i això, va ser possible l'enregistrament i la seva posterior transcripció.

ENTREVISTA A LA MAESTRA INMA PRIETO, ENCARGADA DE LA BIBLIOTECA ESCOLAR

Fragment 1

Entrevistadora: -¿Dispones de tiempo dentro de tu horario laboral para organizar la biblioteca?

Entrevistada: -Dispongo de dos sesiones de 45 min de mi horario lectivo para ocuparme de todo eso, pero claro es totalmente insuficiente.

Aquest fragment ha permès extreure la dada sobre la disponibilitat de la mestra en la tasca de bibliotecària i posteriorment valorar si aquest temps és suficient o no per desenvolupar les responsabilitats i tasques de bibliotecària.

Fragment 2

Entrevistadora: -¿Durante el desempeño de esta tarea, qué te gusta más?

Entrevistada: -A mí lo que más me gustaría sería tener el tiempo suficiente para dedicarme a la orientación a la lectura

Entrevistadora: -¿Qué aspectos son más pesados o difíciles de llevar a cabo?

Entrevistada: -La catalogación de nuevos ejemplares y entrar en el registro los datos. No hay tiempo para todo y claro hay que dar prioridad a aquello más necesario, entonces doy más prioridad a actividades más dinámicas, que no lo que es la dinámica de ir metiendo libros.

El fragment proporciona informació sobre les tasques que tenen més prioritat en la biblioteca i les que es deixen per fer en darrer lloc. A més, apareixen els motius pels quals la catalogació de llibres es fa feixuga per a la mestra i la raó per la qual no pot realitzar aquesta tasca de manera eficient.

Fragment 3

Entrevistadora: -¿Qué perfil crees que debe tener la persona encargada de la biblioteca escolar?

Entrevistada: -Una persona que sea apasionada de la lectura y así no te pesa ningún momento de los que te quedas de más, porque si a ti la lectura no te apasiona te va a hundir el programa, porque este programa requiere más horas de las de tu horario laboral. Y porque cuento con la ayuda de los alumnos y desde este año con la ayuda de los padres, porque vienen unas pocas de madres voluntarias.

Entrevistadora: -¿Hay actividades en las cuales participan las familias?

Entrevistada: -A mí me ayudan las madres en la catalogación de libros los lunes por la tarde y también pueden venir a ayudar en el préstamo de libros en algunos recreos y cuentacuentos durante todo el año, además del taller de títeres para los más pequeños, claro. Además, se ha dado ya algún caso donde han venido padres y abuelos. Eso sí, las familias que vienen son de infantil porque se hacen muchas actividades de infantil.

En aquest comentari de la mestra es descriuen les qualitats que ella considera necessàries per a un bibliotecari i a més explica la implicació d'algunes famílies en aquest espai de cultura.

Fragment 4

Entrevistadora: -¿En qué horario la biblioteca está abierta libremente para los alumnos?

Entrevistada: -La biblioteca está abierta en toda la jornada escolar y los lunes por la tarde, porque tiene un horario que se pone a primeros de curso, porque cada aula tiene una hora dedicada para venir a la biblioteca. Es decir, tienen una sesión de 45 minutos cada aula a la semana para venir a lo que se conoce como lectura en sala o para realizar cualquier actividad didáctica que necesite el espacio de la biblioteca.

Entrevistadora: -¿Y normalmente eso se lleva siempre a cabo o depende de las clases?

Entrevistada: -Se suele usar más en los cursos de niveles superiores porque tienen más tiempo y rapidez para volver a su clase, porque los pequeños son muy lentos para sacarlos de su aula y no interesa hacer una lectura colectiva en la biblioteca porque la pueden dar en clase, pero ellos cuentan con esa hora.

En aquest punt es descriu l'horari en el qual els estudiants tenen accés a aquest espai i també apareixen els alumnes que més utilitzen la biblioteca en hores lectives. Aquesta dada pot servir a l'hora de valorar l'aprofitament de la biblioteca com espai en les assignatures curriculars.

Fragment 5

Entrevistadora: -¿Se realizan actividades de lectura en la biblioteca fuera del horario lectivo?

Entrevistada: -Bueno, se hacen actividades que atañen a todo el centro como por ejemplo cuando hicimos la "Lectura al Sol" donde todo el centro salió del aula y nos pusimos al solecito cada uno con su libro durante media hora en su lectura individual, menos los más mayores que hicieron de padrinos de los pequeños que no saben leer y le hicieron la lectura a los más pequeños.

Luego, también tenemos propuestas mensuales. Por ejemplo, este mes hemos hecho actividades sobre la expresión oral donde los niños tenían que contar verbalmente lo que habían leído y dar su opinión sobre el libro y las ilustraciones. Y en el segundo trimestre las poesías del día de la Paz también sirvieron para mejorar la expresión oral. Desde hace un año las mejores poesías escritas por ellos se recopilan en un libro y se deja en el apartado de la biblioteca de "nuestras producciones".

Entrevistadora: -¿Hay actividades que se realicen fuera del aula de biblioteca? En el patio, en las aulas, el comedor...?

Entrevistada: -Sí claro. Se hizo en el patio la Lectura al Sol. Y luego también, ahora que ha sido el día de la mujer trabajadora, pues las niñas que han participado en las actividades haciendo de mujeres que han sido muy importantes en la sociedad, salen de la escuela para ir al centro cultural y enseñar lo que hemos hecho en el centro para la televisión local. Esta actividad la hace la escuela del centro con el Plan de Igualdad, junto con el Ayuntamiento y la biblioteca municipal de manera que hay una relación de actividades del centro con otros organismos del pueblo.

Entrevistadora: -¿Qué acciones tomáis desde la biblioteca para fomentar la animación lectora?

Entrevistada: -Convocatoria de concursos. El año pasado se daba un número y entrabas en un sorteo, porque con cada libro que leía el niño le daban un número y se sorteaba un lote de material escolar, la Lectura al Sol, los cuentacuentos de los niños mayores a los pequeños, las madres cuenta cuentos, las fichas sobre la lectura que los niños deben hacer y para que los padres colaboren, etc.

En referència a aquest punt, la mestra descriu breument les diverses activitats que la biblioteca realitza dins i fora de l'aula de biblioteca, que es desenvolupen en col·laboració amb altres plans i projectes del centre o del municipi.

Fragment 6

Entrevistadora: -¿Qué programas o pautas se siguen para el correcto funcionamiento de este espacio?

Entrevistada: -Las normas para el correcto funcionamiento están recogidas en el Plan Anual de Bibliotecas

Entrevistadora: -¿Cómo se registran las entradas y salidas de libros?

Entrevistada: -Con un programa que tenemos en el ordenador para entrar los códigos de barras.

En aquest cas, l'entrevistada explica breument el funcionament de la biblioteca i com es realitza la catalogació de llibres.

Fragment 7

Entrevistadora: -¿Hay alguna manera de saber el argumento de cada libro antes de escogerlo?

Entrevistada: -ABIES tiene consultores que le llaman donde puedes ver la temática del libro pero el argumento no. Simplemente están ordenados por edades y por temáticas. Pero si quieres buscar libros, por ejemplo para el Día de la Paz tienes que buscar en descriptores. Pero eso de saber ya de qué va a tratar no, lo que sí podemos hacer es ver las colecciones y saber si son de entretenimiento, libros de valores, etc., es decir, por temática. Tampoco se puede ver hoy en día la opinión de otros lectores niños, a no ser que conozcan al compañero y le pregunten por el libro que ha leído directamente. Lo que sí que quería haber hecho este año y no me dio tiempo fue elaborar el Árbol de las Recomendaciones, donde cada manzanita representara un libro que ha gustado mucho. En la manzana iría el título del libro, por qué te ha gustado y por qué lo recomiendas.

Entrevistadora: -¿De qué manera puede quedar registrada una lectura?

Entrevistada: -A través del programa ABIES se puede ver la ficha de cada niño con los libros que ha leído. Cada alumno tiene su propia ficha. El programa AVIA lo usamos todos los colegios públicos de Andalucía. Te permite ver los libros que tenemos, los libros que leen los alumnos, y te permite hacer estadísticas, como por ejemplo según el curso, según el autor... puedes ver qué autores o libros gustan más, los cursos que más leen...el ABIES te permite hacer una estadística inmediata en un periodo de tiempo.

Entrevistadora: -¿Cuáles son los objetivos marcados por la biblioteca escolar en cuanto a animación lectora y hábito lector?

Entrevistada: -Que el niño se apasione con la lectura y que vea que puede encontrar mucha variedad de contenidos sobre lo que estudie. Que el niño descubra la fantasía del mundo de la lectura, que aumente su vocabulario, su imaginación, el gusto por la estética y la palabra y las ilustraciones. Que el niño vea que aquí puede venir a aprender a aprender, es decir, darle los instrumentos para que vea que es un lugar para el aprendizaje. Yo como bibliotecaria estoy encantada, porque creo que una lectura comprensiva a una edad tan temprana es fundamental para el resto de asignaturas.

Entrevistadora: -¿Cómo sabéis si habéis cumplido con dichos objetivos, de qué manera lo comprobáis?

Entrevistada: -No hay ningún sistema. Si tuviéramos que ver si los niños que sacan mejores calificaciones son los que más leen te diría que sí, pero no hay ninguna estadística sobre eso ni sobre ningún objetivo. Eso sería una propuesta estupenda para el año que viene, hacer un seguimiento de los niños que más leen y de los que menos y ver cuáles sacan mejores resultados, sería interesante.

Seguidament, hi ha la taula elaborada per a la interpretació de les dades de l'entrevista. En la columna esquerra apareixen els aspectes que es van tractar durant l'entrevista, mentre que a la columna dreta es troba la interpretació de les dades.

A partir de les dues respostes anteriors es pot comprendre el funcionament de la plataforma digital utilitzada al centre per a dur un control de les lectures dels alumnes i la possibilitat d'elaborar estadístiques, tot i que es demostra que no analitzen els resultats a l'hora de saber si la biblioteca ha assolit els objectius plantejats o no.

Fragment 8

Entrevistadora: -¿Tenéis materiales o recursos de lectura para niños con necesidades específicas?

Entrevistada: -Alguna cosa hay pero poco, porque como que no tenemos por ejemplo alumnos con discapacidad visual pues todavía no tenemos un material para eso. A medida que vamos teniendo los problemas vamos solucionándolos, sobre la marcha.

Entrevistadora: -¿Disponéis de libros escritos en otros idiomas, a parte del español?

Entrevistada: -En inglés.

Entrevistadora: -¿Tenéis algún tipo de material o recurso de lectura para los alumnos que provienen de países con distinto idioma?

Entrevistada: -No.

Aquestes respostes permeten extreure si el material disponible de la biblioteca cobreix les necessitats de l'alumnat o pot millorar-lo, en aquest cas.

Fragment 9

Entrevistadora: -¿Qué número de alumnos la visitan? ¿En qué asignaturas? ¿Hay algún perfil de alumno concreto?

Entrevistada: -En el recreo es donde se producen los intercambios y préstamos, entonces es el momento de más intercambio y es un espacio bastante concurrido. Los niños que más leen son los de los primeros ciclos. Entonces, cuando vienen los lunes pueden pasar unos 50 niños de primeros y otros 50 de segundo, a parte del resto de cursos.

A l'hora de considerar l'aspecte de l'afluència que hi ha a la biblioteca és important considerar la resposta anterior.

Fragment 10

Entrevistadora: -¿Qué criterio de selección se usa para elegir el material de la biblioteca?

Entrevistada: -Cuando yo llegué aquí a la biblioteca me encontré con el 90% del material escogido. Y la verdad es que está muy bien seleccionado porque está proporcionado al número de alumnos del centro, con las letras e ilustraciones adecuadas a cada edad, es verdad que hay cosas que hay que ir las renovando porque ya llevan mucho tiempo pero está muy bien seleccionado. Y las colecciones para que lean todos los niños en grupo en el aula eso también está escogido según su edad y según el criterio de las editoriales.

Entrevistadora: -¿Qué criterios se tienen en cuenta a la hora de escoger las lecturas?

Entrevistada: -La edad y que sean lecturas variadas.

Entrevistadora: -¿Qué tipos de lectura podemos encontrar? (Revistas, diarios, cómics, álbumes ilustrados, libros...)

Entrevistada: -Hay cómics, novelas, poesías, lecturas con valores, que haya un poquito de todo en cada nivel. Hay revistas para adultos sobre temas de educación pero revistas infantiles no tenemos porque no hay por aquí muchas revistas infantiles. Álbumes ilustrados sí que hay, y no sólo como novelas, sino como libros informativos, como de dinosaurios, de naturaleza.... También en la zona de documentación hay libros sobre la localidad de Gilena, con poesías e historia de Gilena, hay diccionarios de sinónimos, de definiciones, de inglés, etc. Eso son libros de consulta y documentación, y luego hay los libros de orientación a la lectura.

Entrevistadora: -¿Qué temáticas se pueden encontrar?

Entrevistada: -Se procura que haya equilibrio y variedad. Se tienen en cuenta las peticiones de profesores y alumnado.

Aquest fragment mostra les dades en referència al criteri de selecció de material de lectura i tipus de text, per valorar si hi ha la possibilitat d'incrementar-lo per cobrir les mancances de material de lectura i millorar la qualitat de les lectures.

Fragment 11

Entrevistadora: -¿De dónde se consigue el material? (Donaciones de familias, editoriales, presupuesto del AMPA, etc.)

Entrevistada: -Tenemos una parte de presupuesto para libros libremente elegidos por gusto de la bibliotecario o del equipo que cree que pueden ser interesantes y luego las propias editoriales nos mandan ofertas. Si nosotros vemos que esas ofertas nos pueden interesar aunque todos los libros no sean de nuestro agrado hay veces que por el número de libros te entra en la oferta y entonces nos los quedamos. También hay adultos que donan libros a la biblioteca, esos están otra catalogación y entraría dentro del préstamo a familias, pero a nivel de adultos. Hay veces que el AMPA da parte de su presupuesto si nosotros se lo pedimos.

Cal parar atenció en aquesta resposta per conèixer la procedència del material de lectura.

Fragment 12

Entrevistadora: -¿Existen actividades que promueva la biblioteca para trabajar una asignatura concreta?

Entrevistada: -Básicamente trabajamos el área de expresión oral y escrita, y para eso de manera trimestral tenemos actividades para la animación a la escritura y a la lectura. El año pasado hubo una actividad de ortografía, donde se hizo un concurso, la biblioteca colaboró con la logopeda en el dictado y las preguntas del juego.

En aquest punt es pot extreure que la biblioteca planteja activitats únicament relacionades amb l'assignatura de llengua, ja que no hi ha cap activitat plantejada que tingui relació amb altres assignatures del currículum.

Fragment 13

Entrevistadora: -¿Cómo llega el niño a escoger su lectura?

Entrevistada: -Los niños suelen venir recomendados por la tutora, por un compañero o por mí. Este año con los padres también tenemos un proyecto de escribir pequeñas frases con recomendaciones en las estanterías. Por ejemplo: si quieres divertirte ve a la estantería de Jerónimo Stilton; aquí puedes encontrar cómics; aquí puedes encontrar poesía, etc. Vaya, que cada estantería tuviera además una imagen visual de lo que contiene.

La pregunta anterior permet inferir que no existeix cap guia de lectura per a l'alumne, únicament les recomanacions o consells d'altres persones, especialment els mestres del centre.

A partir de les preguntes a la mestra es poden elaborar diferents aspectes tractats segons les preguntes realitzades. Aquests aspectes es troben en la taula següent en la columna de la dreta, acompanyats de la interpretació de les dades de cada aspecte tractar al llarg de l'entrevista a la part dreta de la taula.

Pauta d'interpretació dels resultats extrets de l'entrevista a la mestra de la Biblioteca Escolar envers l'animació lectora i les característiques d'aquest espai	
Aspectes tractats a l'entrevista	Interpretació
Perfil del bibliotecari escolar	Es tracta d'un càrrec vocacional, escollit per votació, en el qual la mestra vol donar més prioritat a activitats d'animació lectora i orientació a l'alumnat que no pas a la catalogació del material. Segons la mestra, un bibliotecari ha de sentir gust per la lectura i contemplar la possibilitat de dedicar hores del seu propi temps en aquesta tasca, ja que no es disposa de gaire temps dins l'horari lectiu.
Disponibilitat del responsable de biblioteca	Dues sessions de 45 min dins del seu horari lectiu.
Disponibilitat de l'espai	Cada curs grup-classe disposa d'una sessió de 45 min per aprofitar aquest espai. A més, hi ha les hores de pati i els dilluns a la tarda.
Activitats d'animació a la lectura	Moltes de les activitats tenen l'objectiu d'anar lligades amb festivitats o amb activitats que provenen de programes que fomenten valors com la tolerància, la pau o la igualtat, treballant així en coordinació. Hi ha concursos literaris i d'ortografia; <i>Lectura al Sol</i> , en la qual tots els alumnes de l'escola van reunir-se al pati per llegir silenciosament i individual, excepte els més grans que

	<p>varen fer de padrins lectors pels més petits, concurs de poesia pel Dia de la Pau; compartir experiències i opinions de lectura de manera oral sobre el text i les il·lustracions.</p> <p>Tanmateix, hi ha activitats realitzades per famílies que es comenten en el següent punt.</p>
Relació família-biblioteca	<p>Pares, mares i avis col·laboren amb l'escola en un Taller de Titelles, Contacontes i ajuden a la mestra de biblioteca en la catalogació de llibres. Totes aquestes accions es fan els dilluns a la tarda o les estones de pati, en el cas de la catalogació. Les persones que cooperen amb la bibliotecària són famílies d'alumnes d'Educació Infantil.</p> <p>A més, quan un alumne llegeix ha d'omplir una fitxa sobre la lectura amb l'ajuda de la família.</p> <p>També el Pla de Lectura de l'escola obliga als estudiants a llegir una hora a la setmana a casa, de manera individual o col·lectiva.</p>
Funcionament de la biblioteca	<p>Les normes de funcionament es recullen en el Pla Anual de Biblioteques. A més, utilitzen una plataforma digital anomenat ABIES, que permet a totes les escoles públiques andaluses a consultar llibres catalogats, comprovar el registre de les lectures escollides de</p>

	<p>cada alumne, conèixer la temàtica de la oferta de llibres, accedir a les estadístiques dels autors o llibres més llegits i utilitzar la plataforma digital pel préstec de llibres. Tot i això, aquest recurs no disposa d'informació sobre el contingut i opinions de cada llibre.</p>
Varietat dels materials i recursos	<p>Hi ha llibres de consulta i documentació sobre temàtiques específiques: diccionaris, enciclopèdies, llibres sobre el municipi, de geografia, història, etc. També hi ha còmics, àlbums il·lustrats, llibres per a pares sobre educació, i llibres de temàtica diversa pels alumnes: contes, novel·les i poesies.</p> <p>No hi ha recursos TIC, revistes o diaris.</p>
Criteri de selecció dels materials i recursos	<p>El 90% del material ja estava escollit per l'anterior bibliotecari i segons la mestra està molt ben escollit perquè s'ha tingut en compte el nombre d'alumnes i les edats quant al text i il·lustracions de cada llibre. Les col·leccions s'escullen segons la opinió i les ofertes plantejades per les editorials. Tot i això, la bibliotecària reconeix que en les ofertes de les editorials no tots els llibres són del seu gust. En el material que es va renovant amb el temps es té en compte l'edat, la varietat del material i</p>

	de la temàtica dels llibres, i les recomanacions tant per part de mestres com d'alumnes.
Procedència o origen dels materials i recursos	Del pressupost de l'escola i a vegades l'AMPA destina part del seu pressupost per incrementar el material d'aquest espai. Els llibres destinats a famílies d'alumnes, sobre educació, provenen de donacions d'adults i es troben en una catalogació diferent.
Afluència de l'alumnat	La majoria de nens i nenes visiten a la biblioteca a l'hora del pati per a fer l'intercanvi i préstec de llibres. Cal destacar que els alumnes de cicle inicial són els que més llegeixen, per tant, el dilluns, el dia que poden disposar de 45 min per classe, és quan la biblioteca es troba més plena, amb uns 100 alumnes durant el matí, aproximadament.
Criteris de selecció per part de l'alumnat a l'hora d'escollir una lectura	Les recomanacions de la tutora, de la bibliotecària o dels companys de forma oral.
Objectius d'animació a la lectura i hàbit lector per part dels responsables de l'espai	Gust per la lectura, augment del vocabulari, augment de la seva imaginació, espai d'aprenentatge i fomentar la lectura comprensiva des d'edats primerenques.

Taula 10: Pauta d'interpretació dels resultats extrets de l'entrevista a la mestra de la Biblioteca Escolar

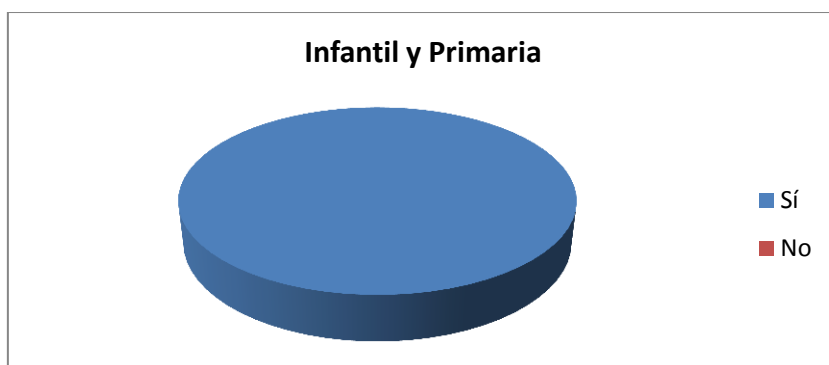
4.3 Resultats dels qüestionaris a les famílies de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena

En aquest darrer apartat apareixen els resultats dels qüestionaris extrets, en forma de representació gràfica, de les respostes de les famílies. Els qüestionaris es troben en castellà perquè el centre en el qual es va dur a terme la recerca es troba en un municipi de la província de Sevilla, en el qual la llengua oficial és el castellà. El model de qüestionari es troba dins l'apartat de *metodologia*. Per a cada pregunta del qüestionari hi ha 4 gràfiques, cadascuna representa l'etapa d'Educació Infantil, cicle inicial, mitjà i superior, ja que els resultats són molt diferents en funció de les edats dels nens i nenes. Segons la diversitat de les respostes hi ha un diagrama de sectors o diagrama de barres, ja que algunes preguntes contempnen múltiples respostes i amb el diagrama de barres es poden apreciar els resultats de manera més visual.

Per tal d'analitzar els resultats des d'un punt de vista quantitatiu, en els qüestionaris, he escollit les respostes tancades. És a dir, s'han tingut en compte en els resultats les preguntes que ja donaven diverses respostes possibles per a seleccionar, sense donar l'opció d'elaborar una resposta única i personal per part dels pares i mares. Aquelles respostes més individualitzades, com per exemple, les que demanen una justificació als progenitor han quedat exemptes d'anàlisi.

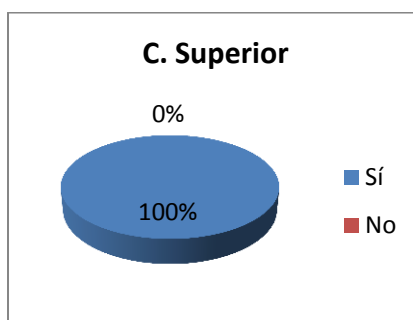
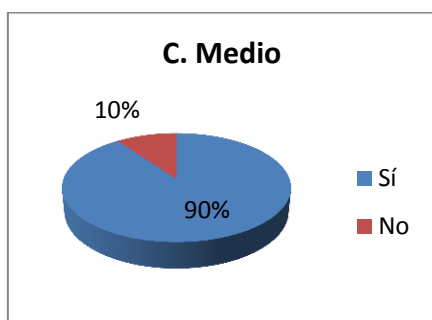
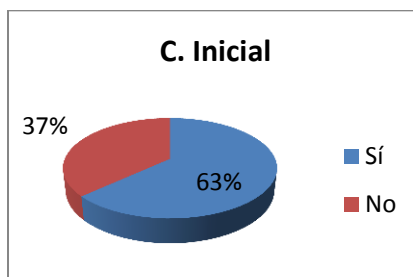
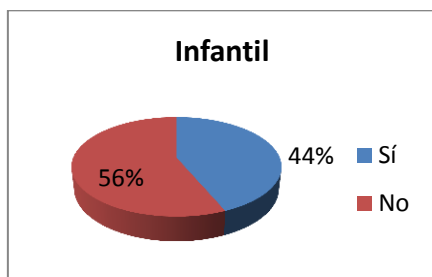
L'anàlisi comença a partir de la pregunta 7, ja que les anteriors fan referència a aspectes més introductoris sobre la família i no es tracten a l'apartat de resultats dins d'aquesta investigació. La següent gràfica mostra com la totalitat dels pares considera que la lectura ha de ser una activitat d'oci, en la qual l'infant pugui gaudir d'aquest moment.

Pregunta 7- ¿Cree que es necesario disfrutar de la lectura cuando se lee?

Respecte els gràfics de la pregunta 9 es pot observar com a mesura que els infants avancen de cicle s'interessen més per la poesia, començant per un 44% de lectors de poesia a infantil i arribant a la seva totalitat en el cas de cicle superior. A cicle mitjà és on s'observa un canvi més destacat, que passa del 63% al 90%. **Per tant, la poesia és un interès que va esdevenint amb el curs de l'edat.**

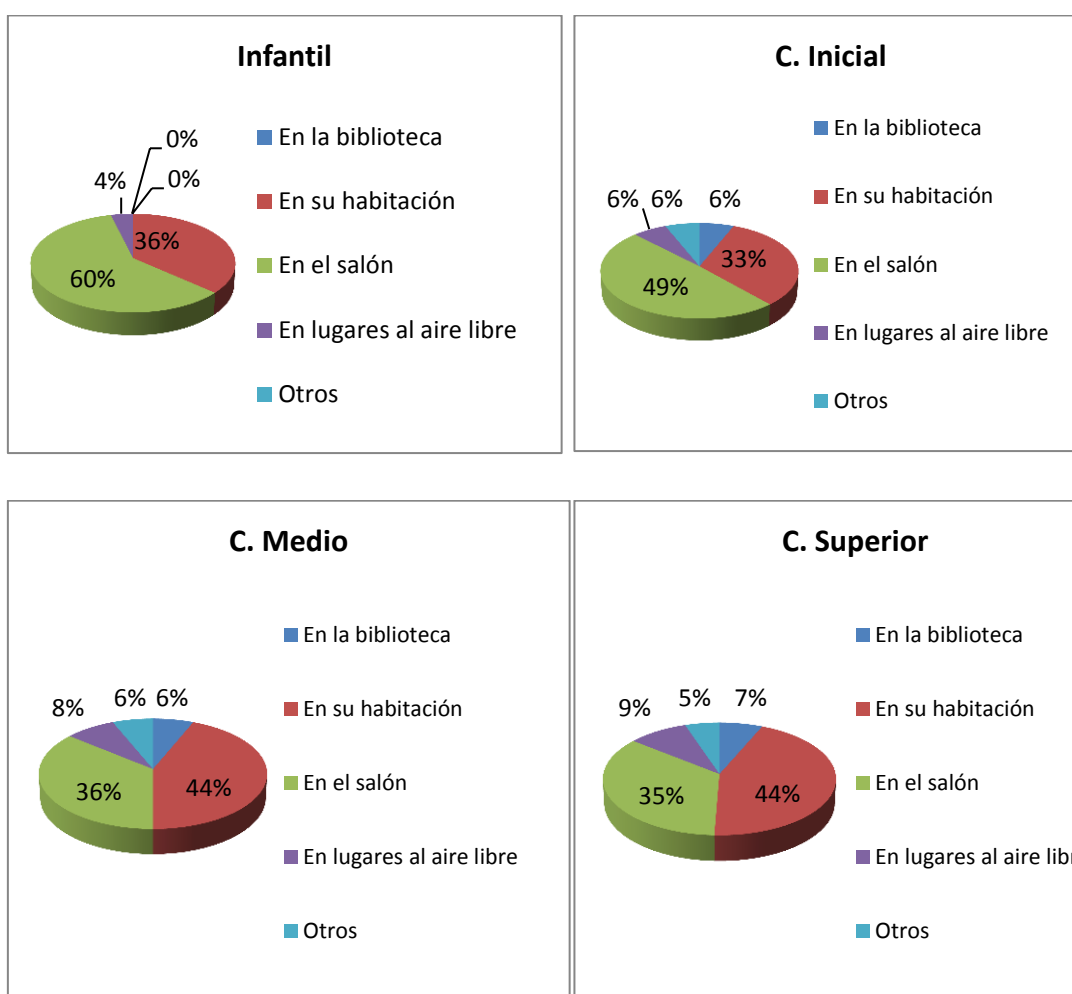
Pregunta 9- ¿Alguna vez ha leído su hijo/a poesía por gusto o por iniciativa propia?

Les següents gràfiques proporcionen informació sobre els indrets més escollits pels nens i nenes. Es pot comprovar que en les etapes d'infantil i cicle inicial el lloc més escollit és el menjador, representant el 60% i el 49% respectivament.

Tot i això, a cycle inicial és quan els infants comencen a obrir el seu ventall d'espais de lectura, com la biblioteca, lloc a l'aire lliure i altres, representant cada opció el 6%. Aquestes tres últimes xifres es mantenen bastant similars a cycle mitjà i superior, arribant fins el 9% de representació en el cas de llocs a l'aire lliure. Cal destacar, però, que a cycle mitja i superior l'opció de llegir a l'habitació guanya més terreny quedant com a primera opció en ambdós cicles amb un 44% en tots dos casos. **En qualsevol cas, el menjador i l'habitació són els més escollits pels joves.**

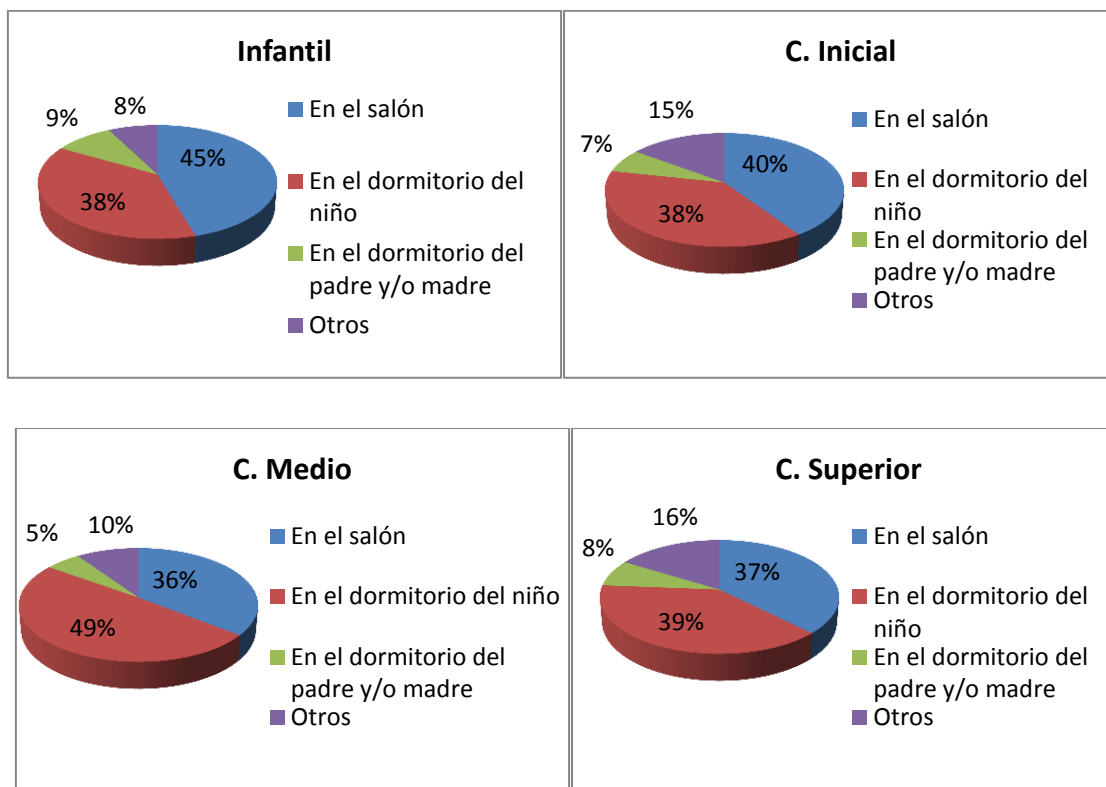
Pregunta 10- ¿En qué lugares, a parte de la escuela, suele leer su hijo/a?

En referència a l'espai de casa en el qual es troben els materials de lectura no hi ha canvis substancials entre els diferents cicles. En les 4 gràfiques posteriors s'observa que el percentatge de l'habitació de l'infant oscil·len entre el 38% i el

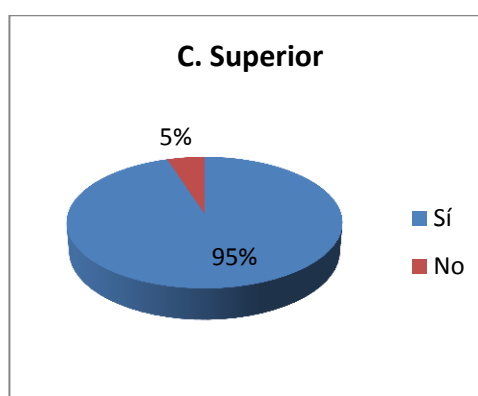
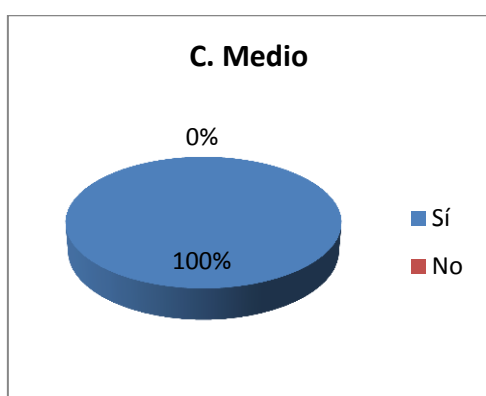
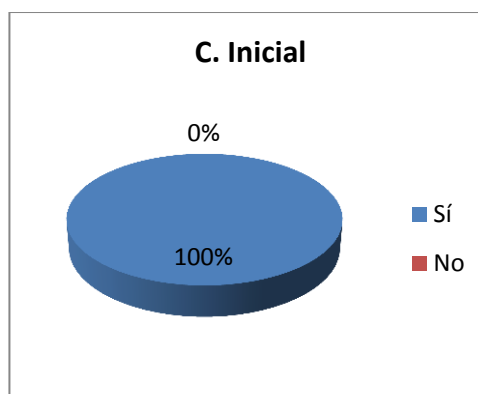
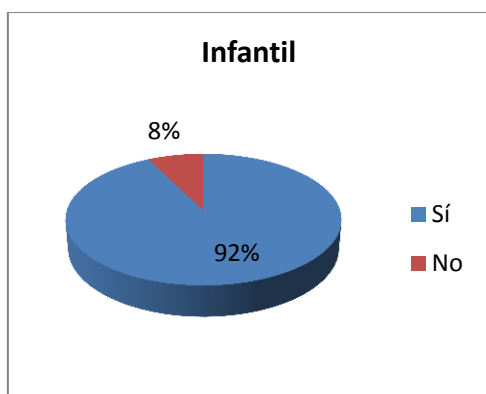
49%. El mateix fet succeeix amb el menjador, ja que la xifra oscil·la entre el 36% i el 45%. Les altres opcions de resposta no són gaire representatives. **Per tant, el lloc escollit per llegir coincideix amb el lloc on es troben els materials de lectura.**

Pregunta 11- ¿En qué lugares de la casa están los libros, revistas, periódicos, lecturas digitales...?

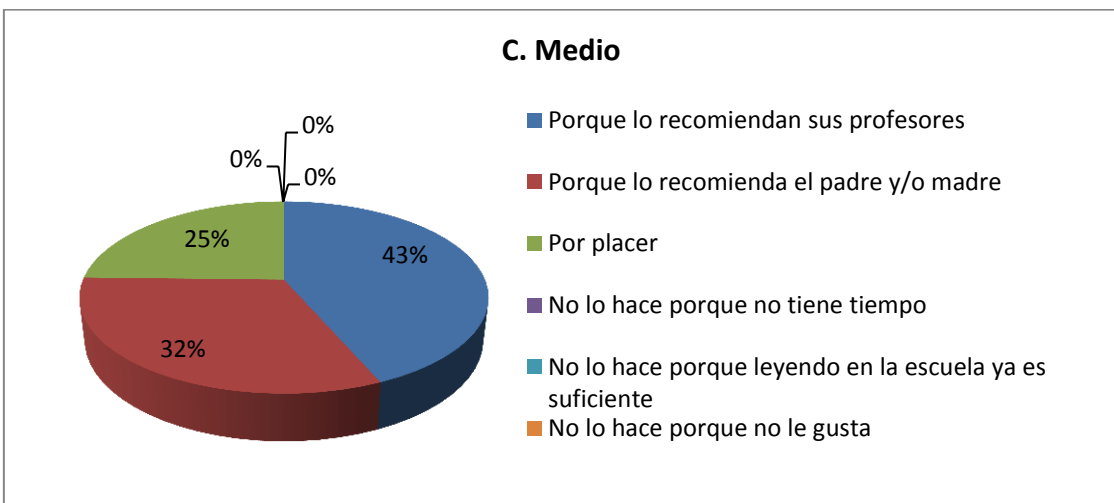
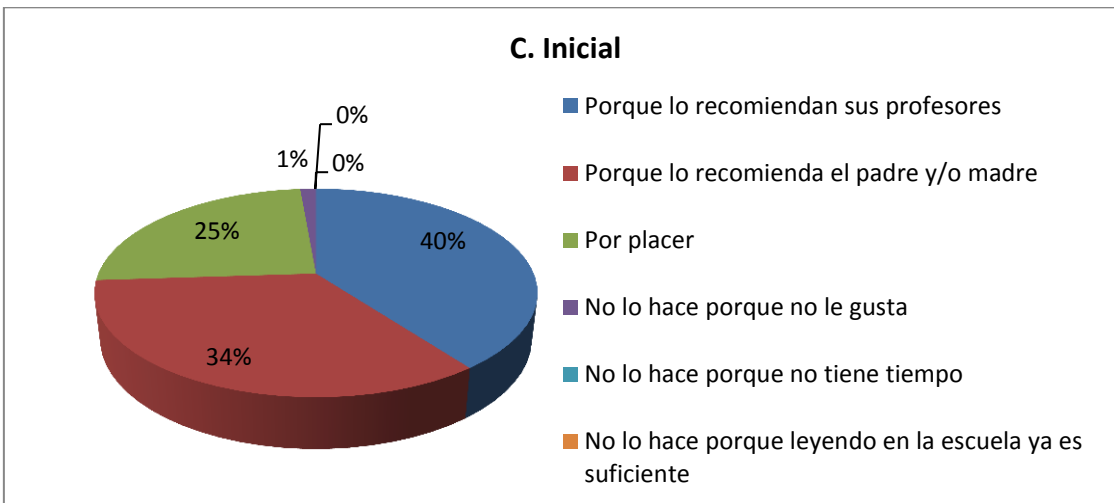
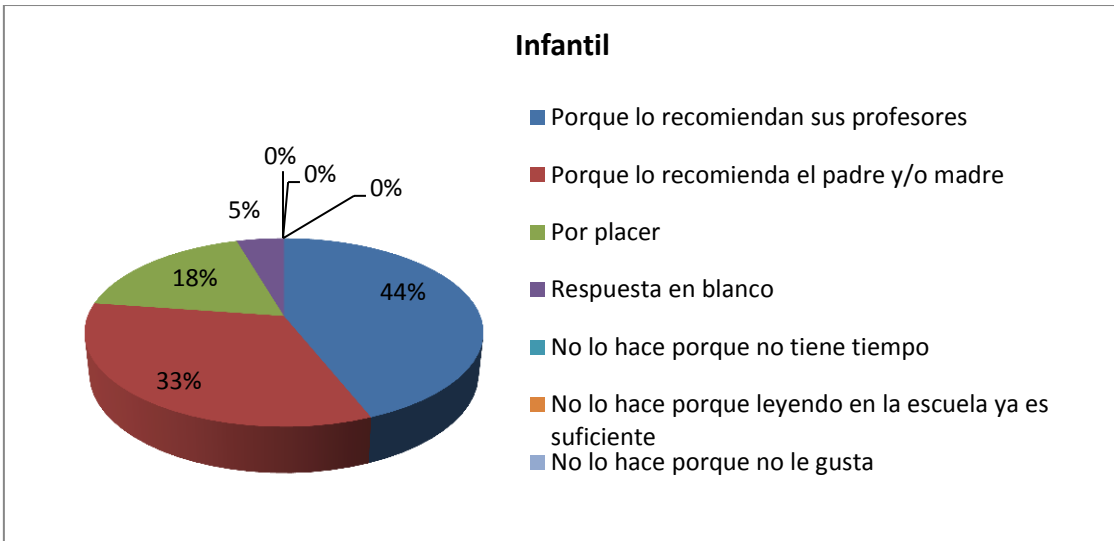
Tot i que la següent qüestió es troba amb respostes similars en cada cicle, arribant en el cas de cicle inicial i mitjà a la totalitat d'afirmacions, el fet que el nen o nena llegeixi fora de l'escola és una dada representativa perquè **aquest centre dóna moltes tasques als estudiants perquè les realitzin fora del centre, en l'àmbit familiar, i la lectura és una d'elles.**

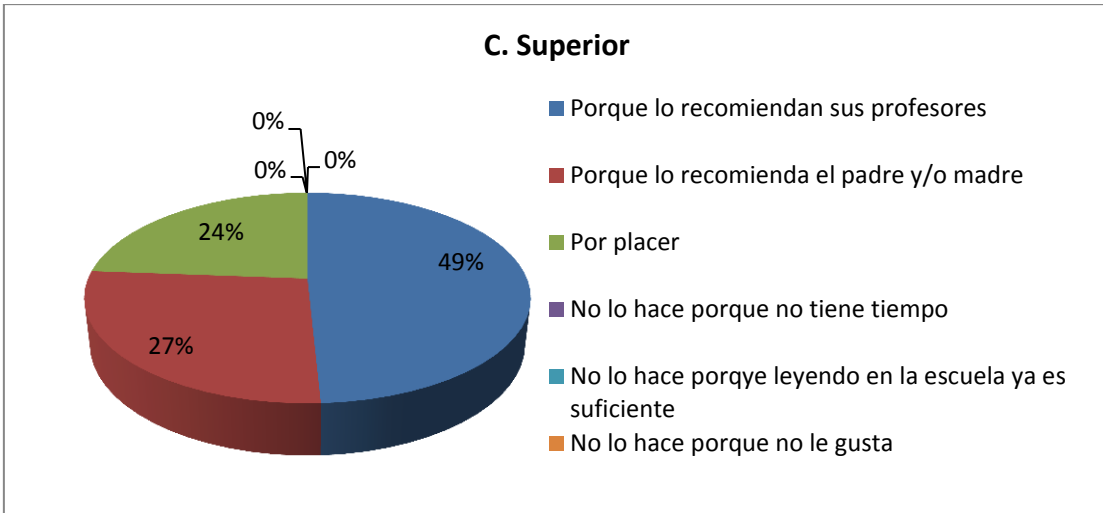
Pregunta 12- ¿Su hijo lee fuera de la escuela?

Les respostes de la següent qüestió tenen la mateixa importància en la investigació que les de la pregunta 12, ja que demostra que **els infants llegeixen, en la majoria de cicles, per recomanacions dels pares i professors.** Tot i això, a mesura que els alumnes avancen de cicle es pot comprovar que el poder de decisió dels pares passa d'un 33% a un 27%, les recomanacions de l'escola d'un 44% a un 49%, però la xifra més destacada és la opció de llegir per plaer, que passa d'un 18% a Infantil fins el 25% i 24%.

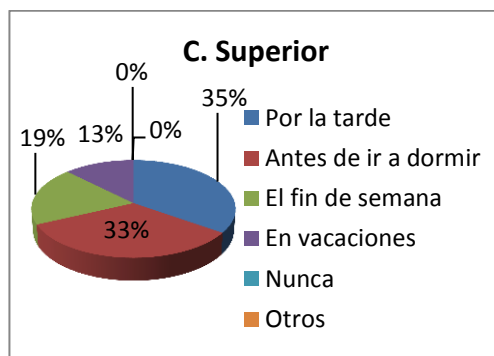
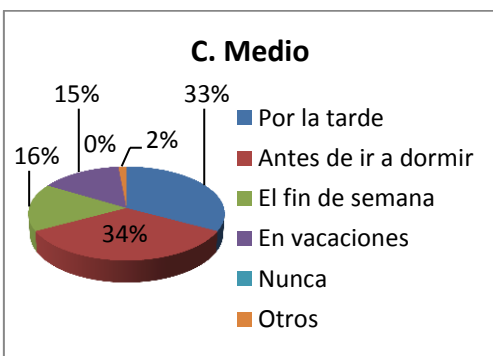
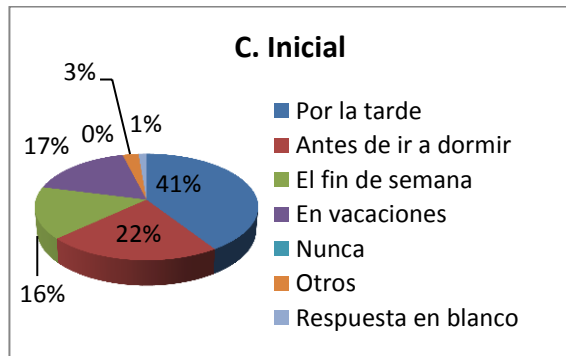
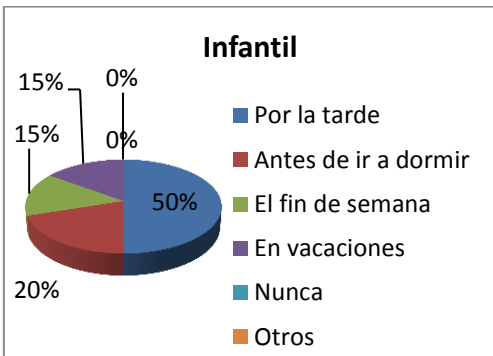
Pregunta 13- ¿Por qué motivo cree usted que esto sucede?

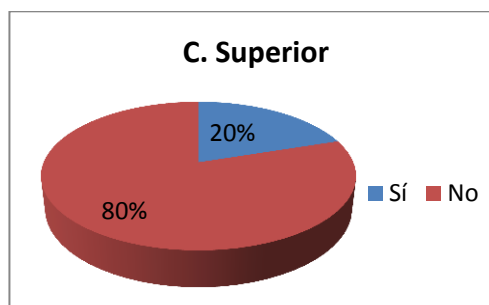
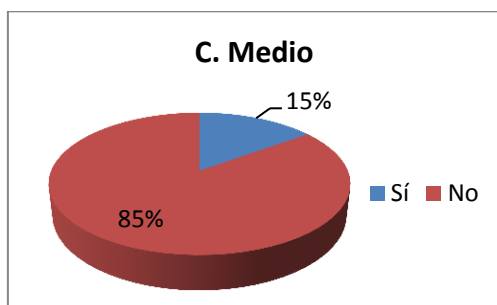
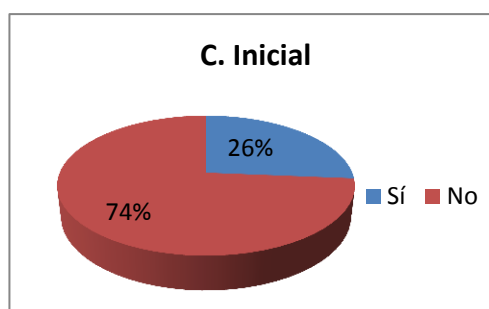
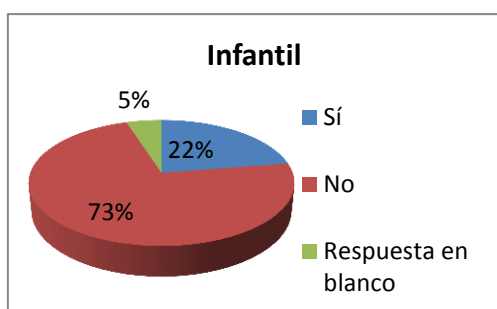
Les següents gràfiques mostren el canvi del moment de lectura escollit pels nens i nenes, ja que les tardes representen el 50% en el cas d'infantil, un 41% a cicle inicial, i a cicle mitjà i superior un 33% i 35%. En canvi, **llegir abans d'anar a dormir guanya més representació a mesura que l'infant creix**, ja que passa del 20% al 33%. L'opció del cap de setmana i les vacances es manté bastant semblant al llarg de les diferents etapes vitals dels joves.

Pregunta 14- ¿En qué momento su hijo/a está en contacto con la lectura fuera de la escuela?

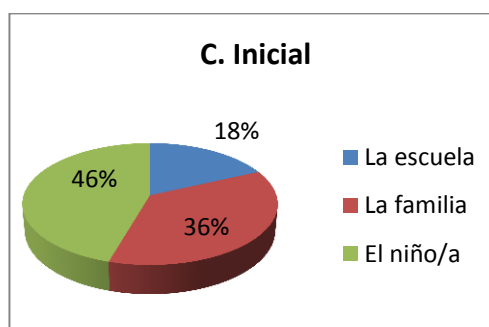
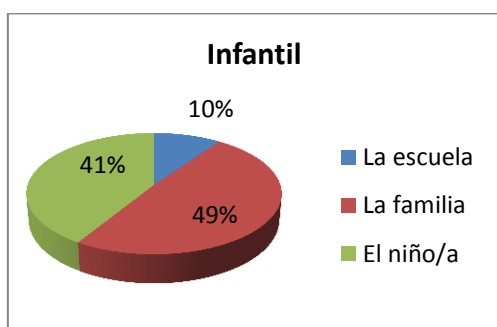

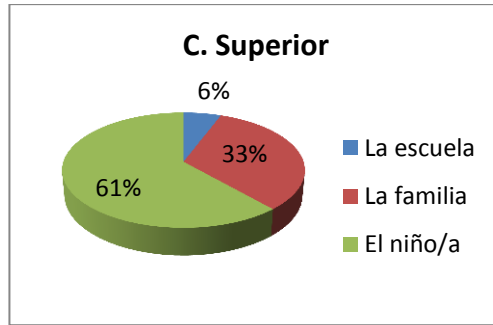
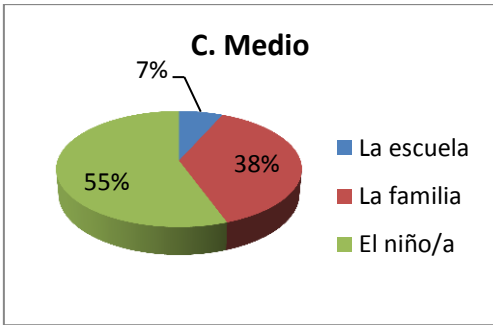
A continuació es pot observar en les 4 gràfiques com **la majoria d'infants, independentment de l'edat no, dediquen un temps limitat i estipulat a la lectura.** Les xifres són molt semblants, entre un 73% i un 85%. A més, en la següent pregunta 17 **també es demostra que l'infant té un pes important en l'elecció del temps que dedica a la lectura,** especialment a cicle superior amb un 61%. La família passa del 49% al 33% d'influència en el temps que l'infant dedica a llegir, però la dada que més destaca és l'escola, ja que en cap etapa representa un percentatge significatiu, només representa entre el 6% i el 18%. **Per tant, tot i que el centre té un Pla de Lectura que recomana una estona dedicada a la lectura són les famílies i els lectors infantils qui prenen la decisió.**

Pregunta 16- ¿El rato que su hijo/a dedica a leer es siempre el mismo?

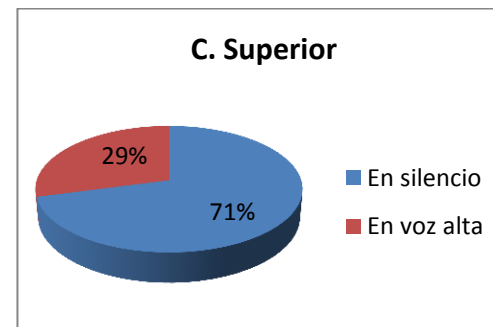
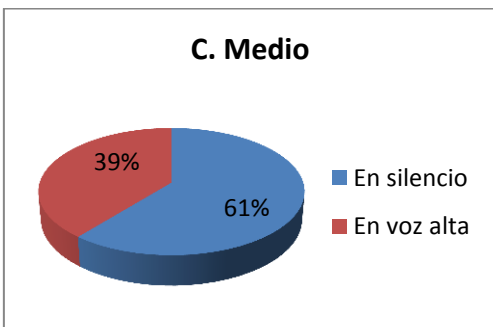
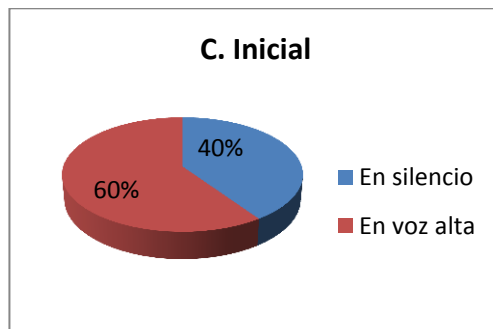
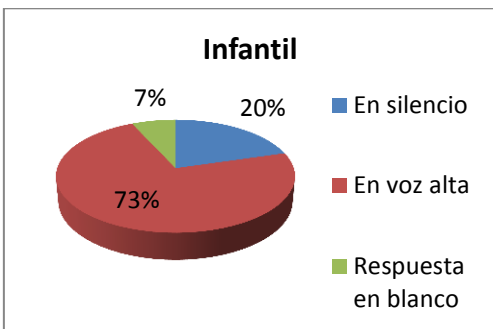
Pregunta 17- ¿Quién decide el rato que el niño/a ha de leer en la casa?

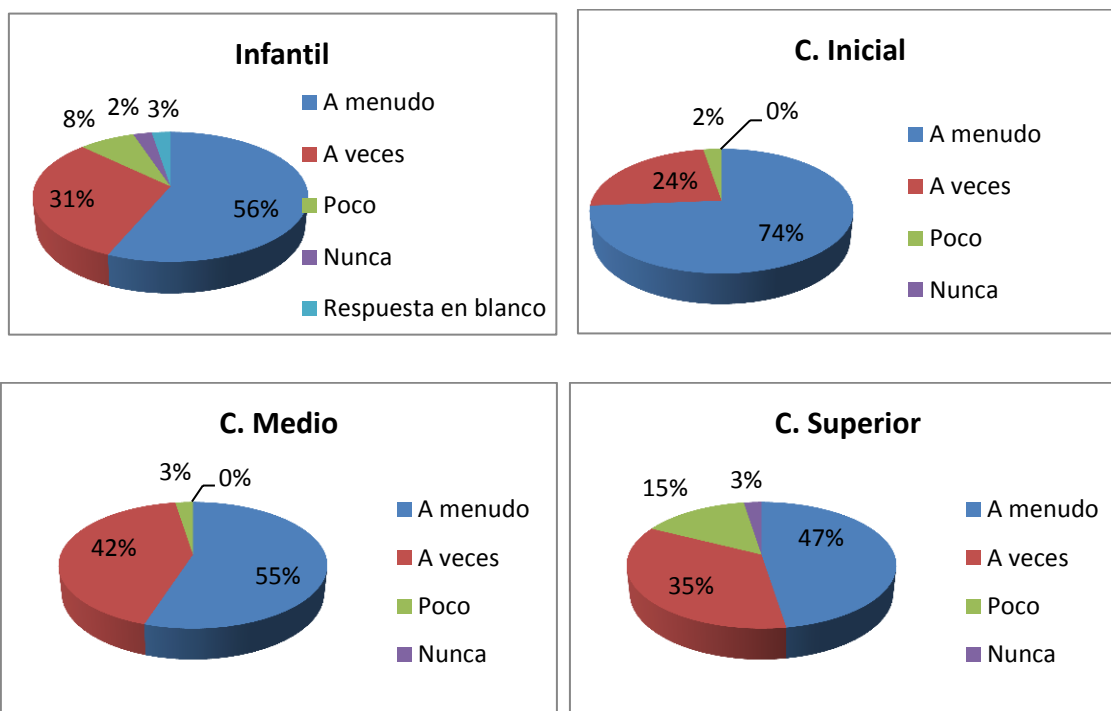
Les properes gràfiques tracten el tema de la lectura silenciosa i en veu alta. Sobre aquesta qüestió s'observa com el 73% dels estudiants d'Infantil llegeix en veu alta i el 20% en silenci, fins arribar a invertir els percentatges a cicle superior, que es troben en un 29% de lectura en veu alta i un 71% de lectura silenciosa. Aquesta conducta d'invertir els percentatges d'una opció a l'altra també es veu reflectida entre cicle inicial i mitjà, ja que el 40% dels alumnes de cicle inicial llegeixen en silenci i el 60% en veu alta. Mentre que el número d'alumnes de lectura silenciosa a cicle mitjà és del 39% i un 61% en veu alta. **Aquest fet demostra que en els inicis de la lectura els infants utilitzen la lectura en veu alta i poc a poc la substitueixen per la lectura silenciosa, creant un moment de més intimitat entre l'individu i el text.**

Pregunta 18- ¿Cómo lee el niño/a?

Els següents gràfics mostren que **la majoria de pares, independentment de les edats dels fills, comparteixen experiències lectores bastant sovint.** A Infantil aquesta xifra representa el 56%, un 74% a cicle inicial, un 55% a cicle mitjà i un 47% a cicle superior.

Pregunta 19- ¿Suelen comentar entre ustedes los libros que leen?

A continuació, hi ha dues preguntes del qüestionari representades en forma de diagrames de barres en relació al tipus de lectura que tenen els infants i els temes que més els interessa llegir. Les representacions gràfiques s'expressen en diagrama de barres perquè aquestes preguntes contemplaven diverses opcions possibles i resulta més visible aquest tipus de gràfica a l'hora d'observar els resultats de l'anàlisi.

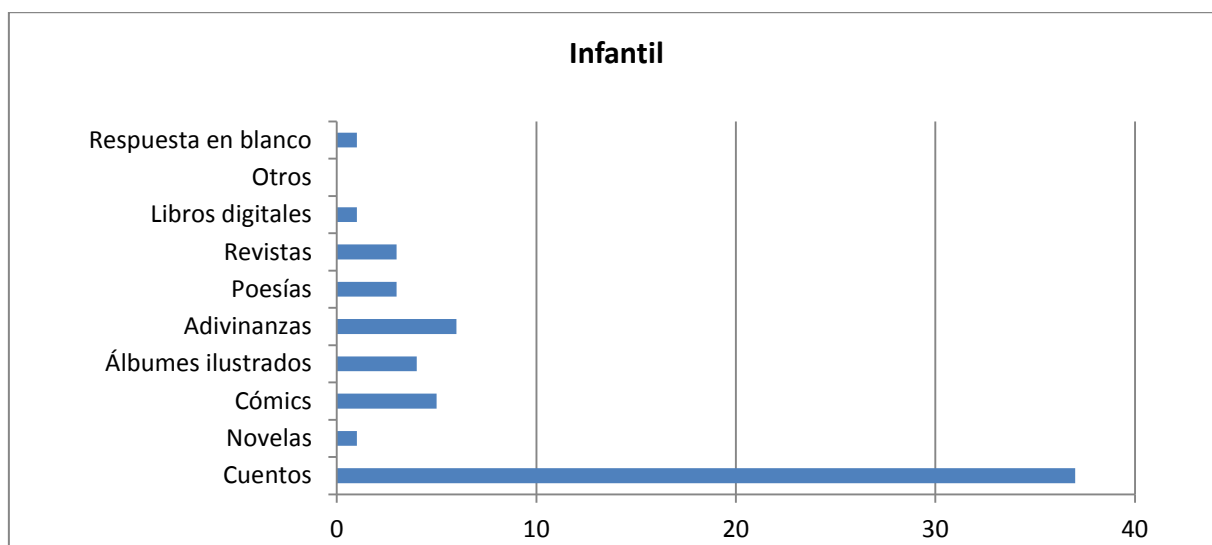
De 40 famílies d'alumnes que hi ha a cada cicle, 38 alumnes és la mitjana que representen les famílies que tenen contes a casa, és a dir, **el 95% de les famílies tenen contes a casa.** Tot i la xifra important de contes en tots els cicles, es demostra que amb el pas de l'edat els infants disposen de més varietat de material i les temàtiques van variant:

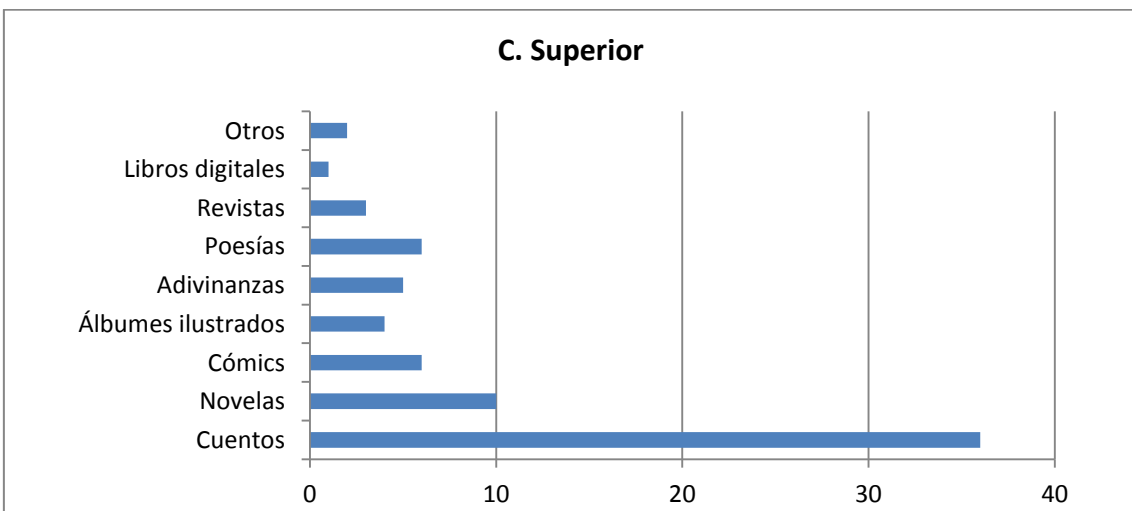
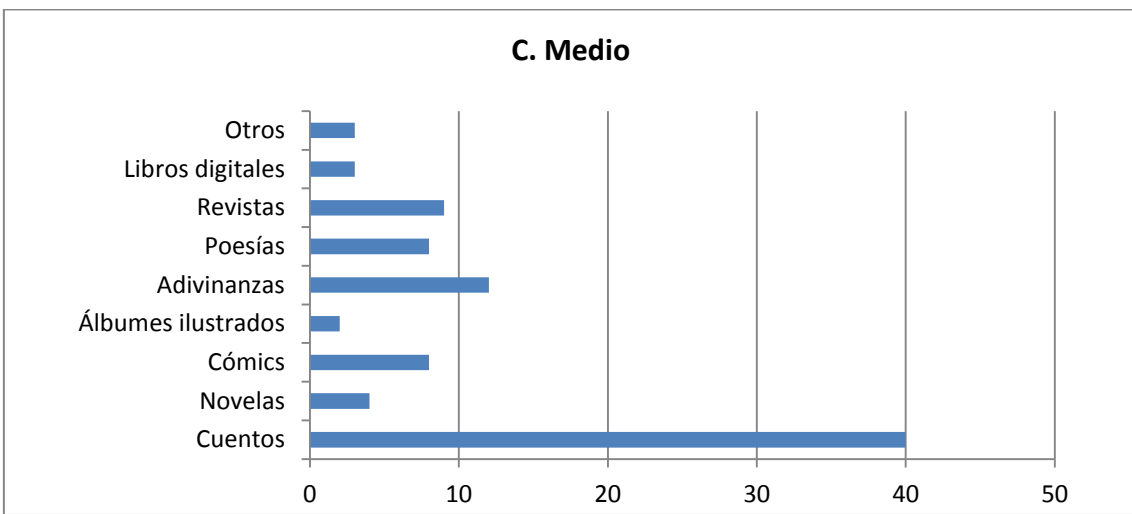
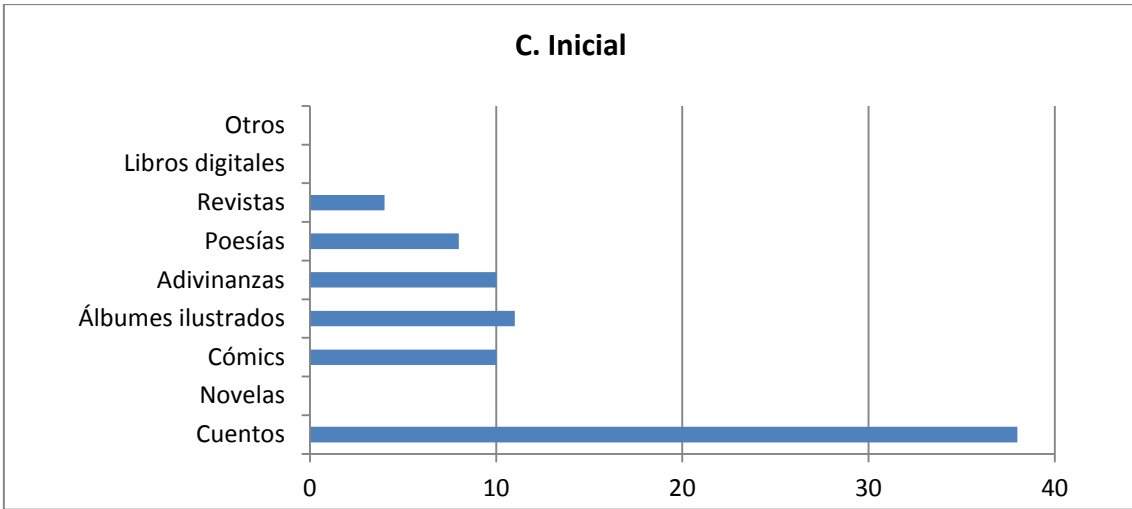
A cicle inicial 10 nens tenen endevinalles i còmics i 11 llibres il·lustrats, només 4 tenen revistes; a cicle mitjà les endevinalles són la segona opció més

escollida, amb un total de 12 alumnes, tot i que 9 tenen revistes i 8 que tenen poesies i còmics; en el cas de cycle superior les poesies, revistes i endevinalles perden interès i sorgeix la novel·la com a segon tipus de lectura, arribant a 10 alumnes, e 50% dels enquestats.

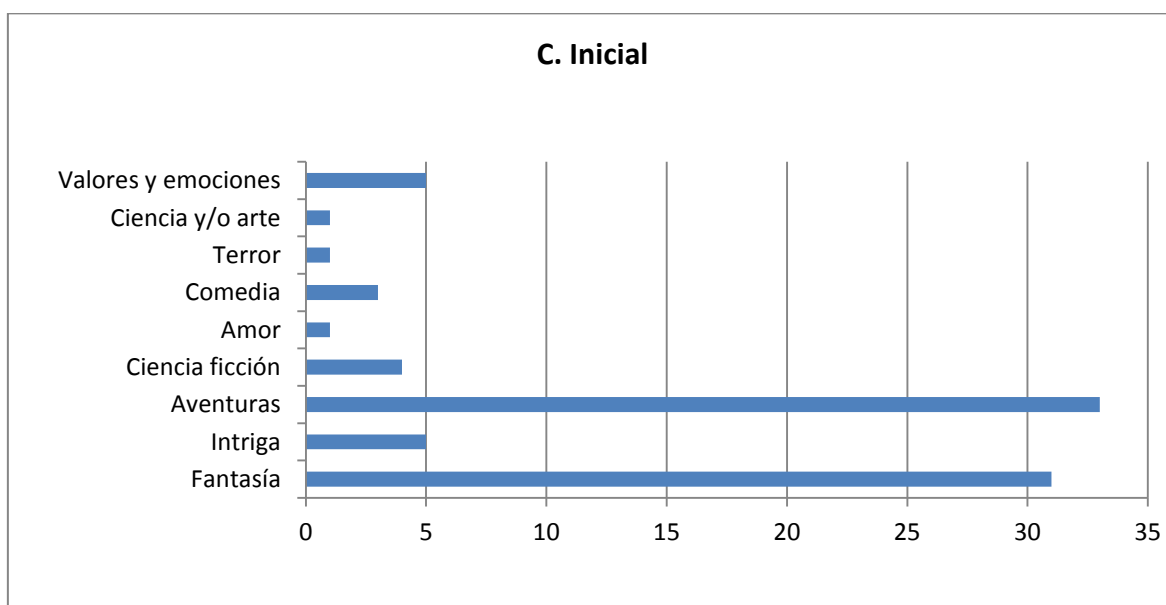
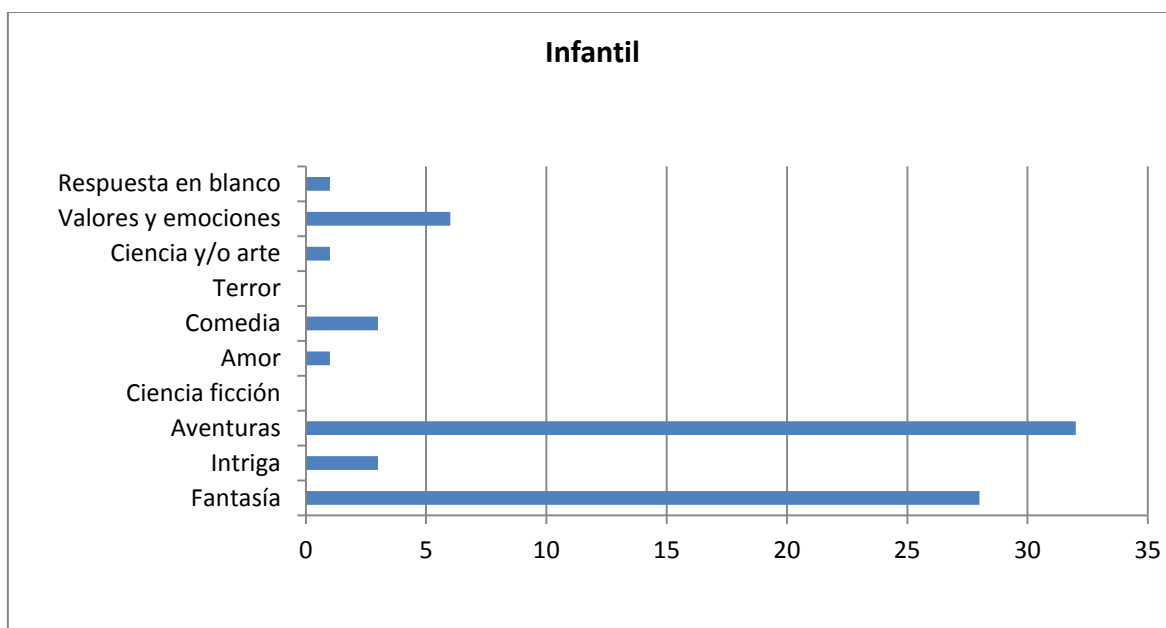
Sobre la temàtica preferida de cada cycle s'observa com a Infantil hi ha 32 alumnes que els agraden les històries d'aventures, 28 la fantasia i 6 els valors i emocions. A cycle inicial aquesta xifra varia a 5, 33 i 31 alumnes respectivament. Quan es troben a cycle mitjà i superior els valors i emocions perden importància i creixen les històries de misteri entre 8 i 9 alumnes els agrada aquesta temàtica, tot i que a cycle mitjà les històries d'aventures són escollides per 36 alumnes i les de fantasia per 23, a cycle superior aquesta xifra passa a 35 i 24 alumnes respectivament en cadascuna d'aquestes dues temàtiques.

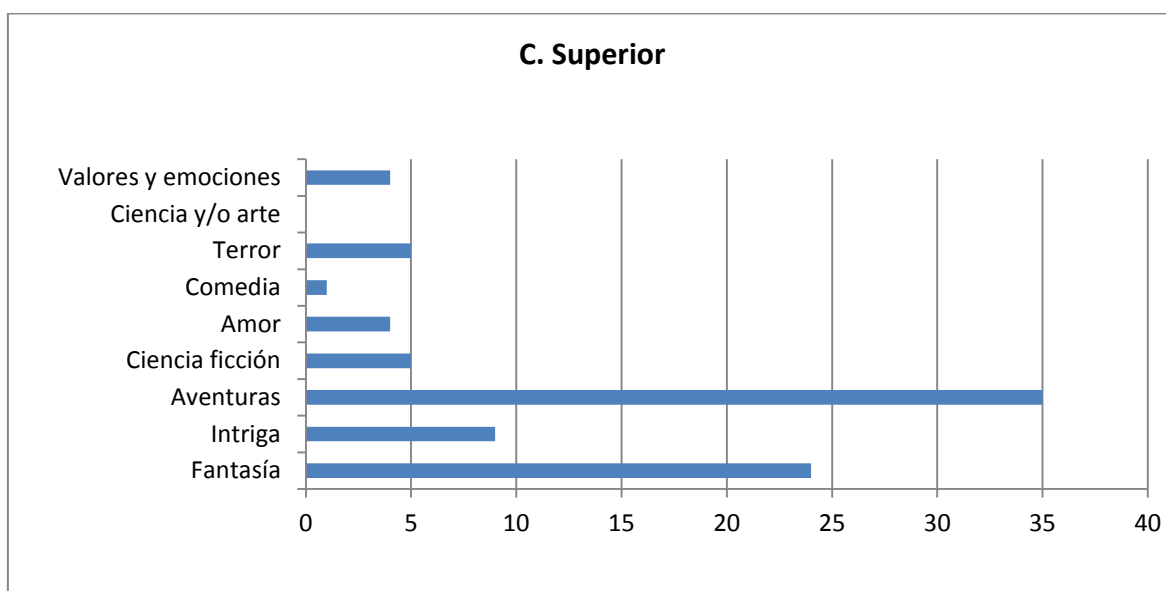
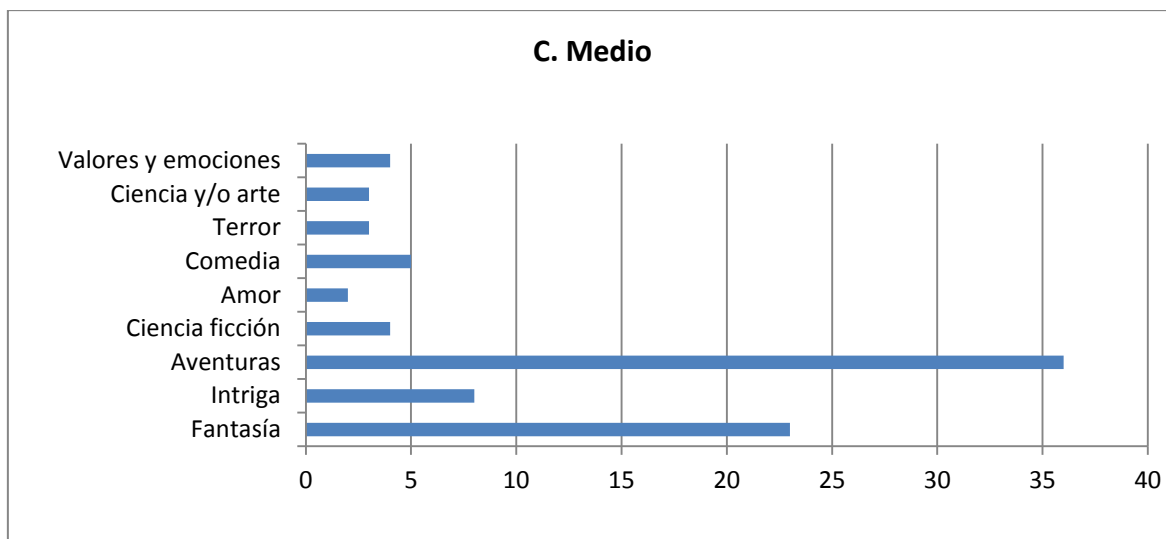
Pregunta 20- ¿Qué tipo de lectura suele tener su hijo?

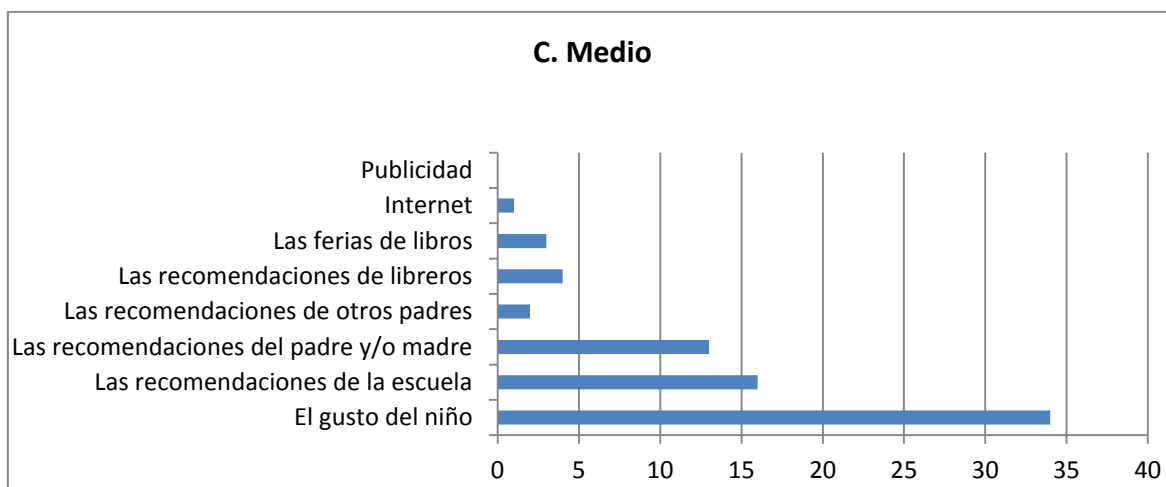
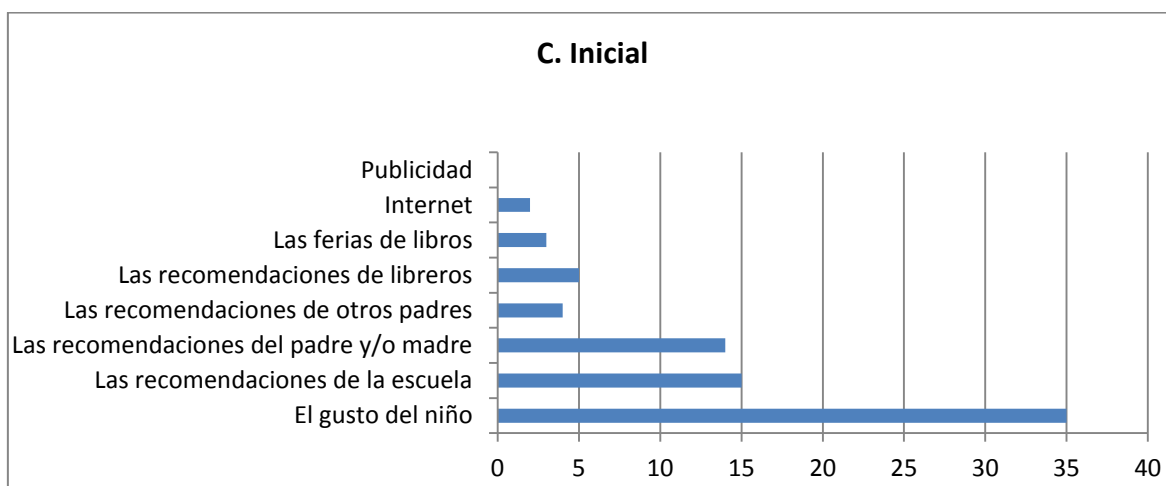
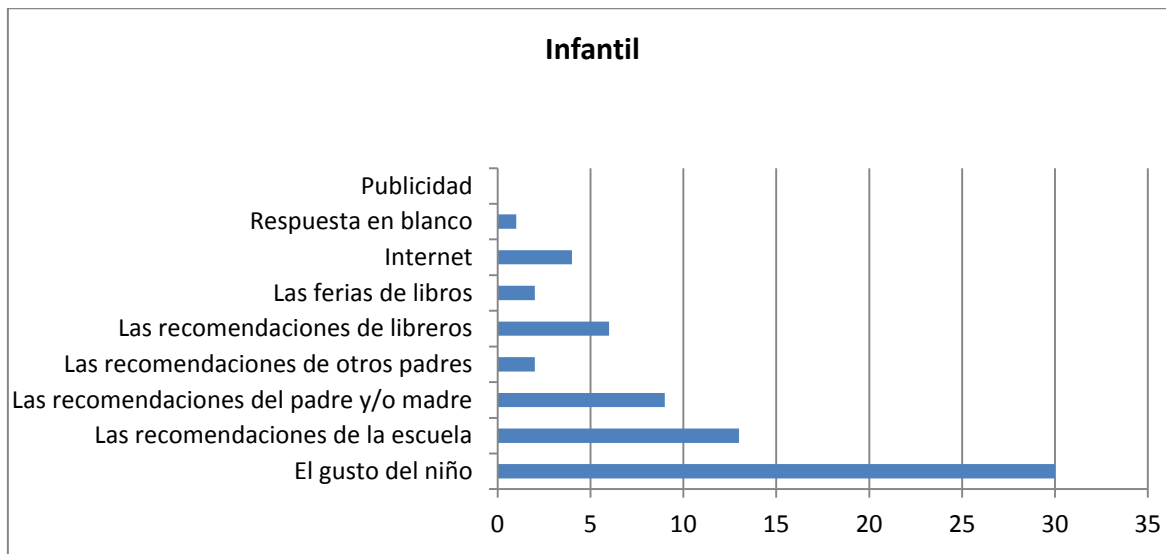
Pregunta 21- ¿Qué temas le suelen interesar a él/ella?

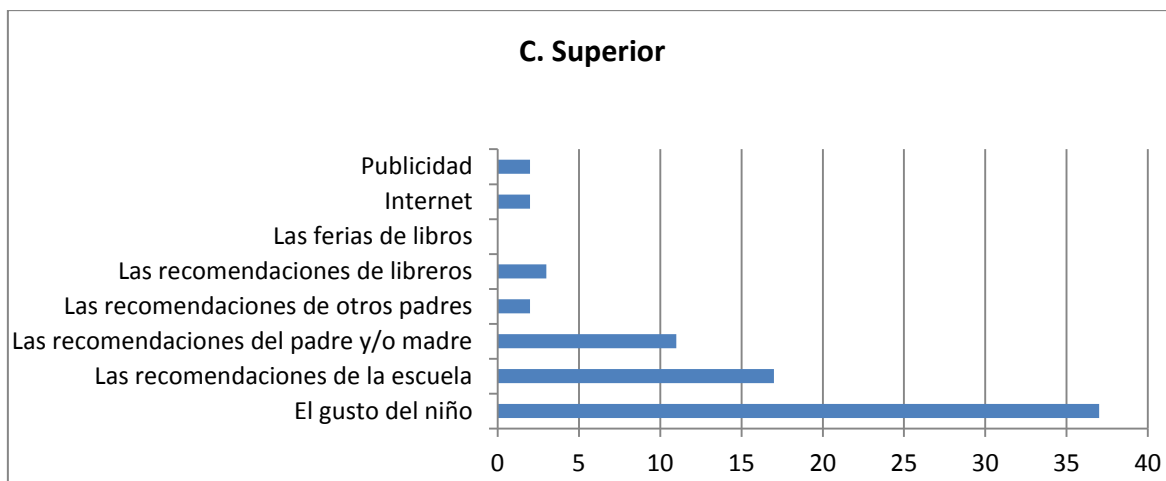

La següent pregunta pot proporcionar diverses interpretacions, ja que en el diagrama s'observa que **el gust del nen o nena és el criteri que més tenen en compte els pares a l'hora d'escollir les lectures dels fills i filles**. Tot i això, també es pot observar com la majoria de pares d'alumnes d'edats diverses **tenen en compte les recomanacions de l'escola i d'ells mateixos com a pares**, però hi ha altres personalitats o espais que **no tenen en compte en la seva selecció**, com és el cas d'Internet, publicitat, fires de llibres, llibreries i recomanacions d'altres pares, ja que la quantitat de respostes d'aquestes darreres opcions és gairebé nul·la.

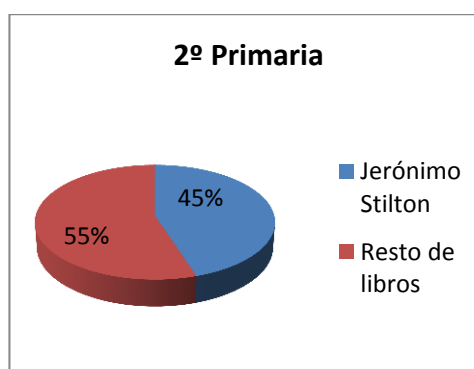
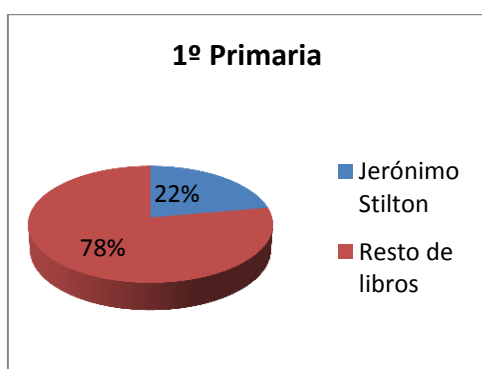
Pregunta 22- ¿Qué criterios tiene usted en cuenta a la hora de escoger las lecturas de sus hijos/as?

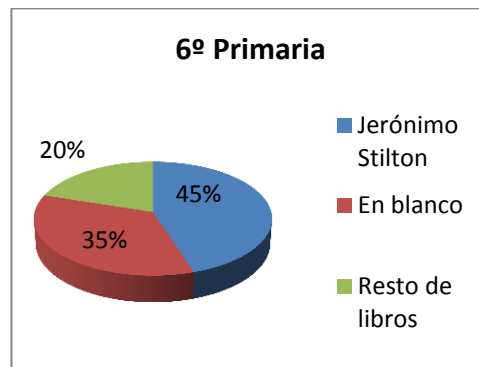
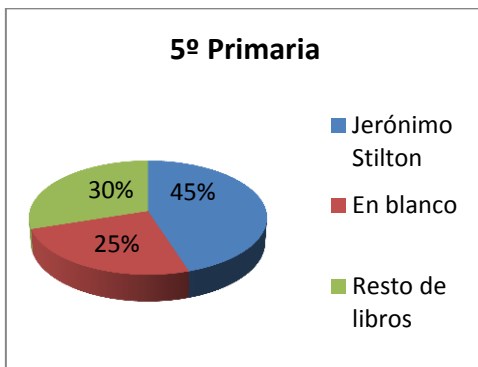
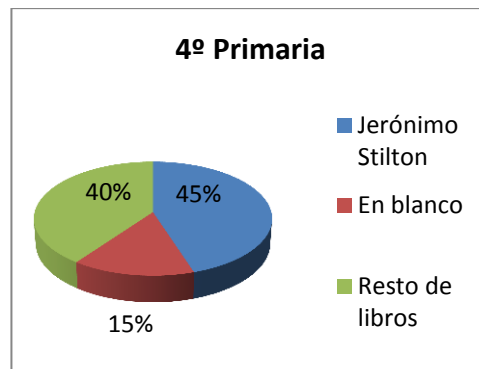
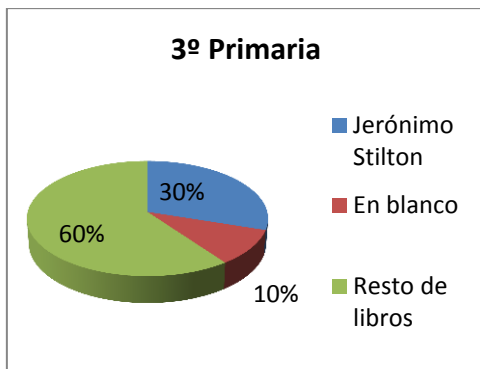

A continuació, les següents respostes es troben expressades en diagrama de sectors per observar millor els percentatges. La pregunta 23 no era una pregunta de respostes tancades, més a aviat el contrari, en aquesta qüestió els pares havien d'escriure un llibre que recomanarien a altres pares perquè el comprassin als seus fills. Però en el moment d'analitzar les respostes de l'etapa de Primària vaig trobar moltes respostes similars. **La majoria de progenitors recomanen la col·lecció de llibres de Jerónimo Stilton**, en els quals els protagonistes són ratolins que treballen de detectius. **Aquesta resposta és una representació més de la importància que tenen les històries d'aventures i misteri** en els infants de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena. A 1r el 22% de pares recomanen aquests llibres, a 2n el 45%, a 3r el 30%, i a 4t, 5è i 6è el 45%. Gairebé la meitat dels pares de cicle superior van recomanar aquesta col·lecció i trobo que és una dada força important a destacar per entendre el gust pels llibres d'aventures i misteri.

Pregunta 23- Escriba el título y autor de un libro que usted recomendaría a otros padres para que se lo compraran a sus hijos.

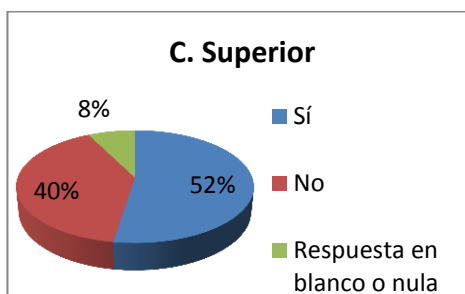
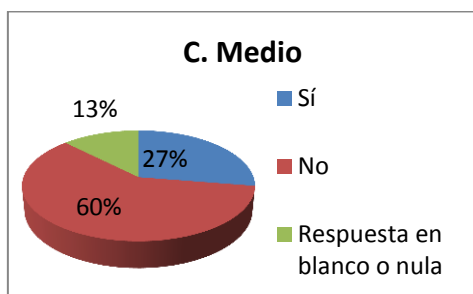
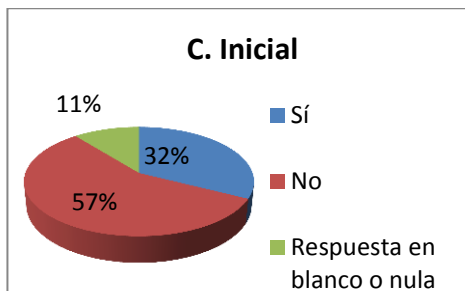
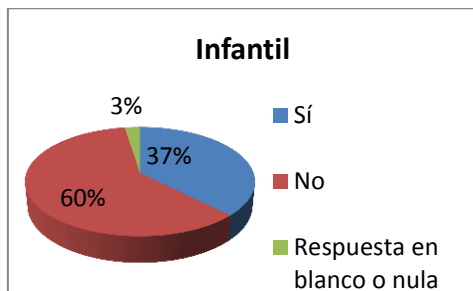

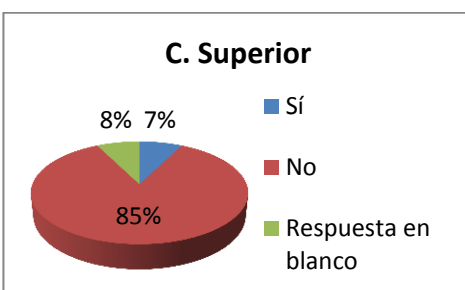
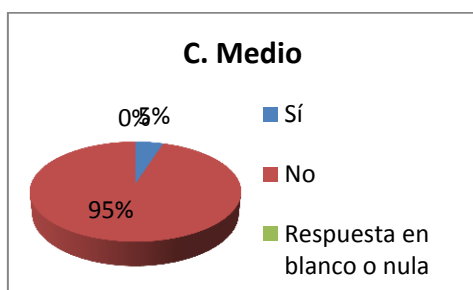
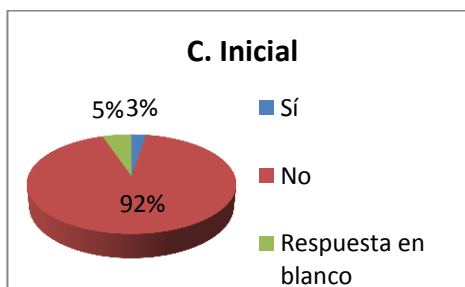
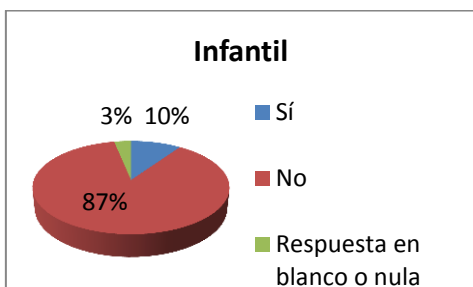
Sobre la pregunta 25 que planteja si els pares han de llegir o no als fills quan creixen el 37% dels pares d'Infantil van contestar que sí, en el cas de cicle inicial el 32%, a cicle mitjà el 27% i a cicle superior la xifra s'incrementa notablement fins el 52%. **Per tant, la majoria de pares creuen que han de continuar llegint als fills encara que el nen ja hagi treballat la lectoraescritura a cicle inicial.** En canvi, alguns pares de cicle superior creuen que han de deixar que l'infant sigui autònom i llegeixi sol quan aquest es troba a cicle superior o a l'institut.

Tot i això, en la darrera pregunta, sobre si els nens i nenes han de deixar de llegir o escoltar contes quan creixen hi ha consens entre les diferents etapes escolars: el 87% de pares d'infantil creu que no, a cicle inicial el 92%, a cicle mitja el 95% i a cicle superior el 85%. **Per tant, el conte és un element molt valorat entre la comunitat de pares de l'escola Maestro Juan Corrales, ja que defensen la seva lectura a qualsevol edat i disposen de diversos contes en l'àmbit familiar.**

Pregunta 25- ¿Cree que los padres, a medida que los niños crecen, deben dejar de leer a sus hijos?

Pregunta 26- ¿Cree que los niños deben dejar de leer o escuchar cuentos?

5. Conclusions i propostes de millora

5.1 Conclusions i propostes de l'observació als infants i a la tutora de 3r B de Primària a l'aula

Tenint en compte els resultats extrets de les observacions es pot dir que les activitats que es realitzen a l'aula de 3r B de Primària són millorables. Trobo positiu que disposin d'un llibre per llegir-lo setmanalment, de biblioteca d'aula i d'un quadern de lectures amb activitats de comprensió de cada lectura i fitxes de lectures proporcionades per l'editorial SM, a més de les lectures de cada unitat del llibre de text que vénen acompanyades de la seva versió digital. Es combinen diversos materials i activitats bones per adquirir la competència lectora, treballant la comprensió i l'hàbit lector, però podrien estar més ben gestionades.

El quadernet i la biblioteca d'aula, dues propostes interessantíssimes no es realitzen a l'aula, sinó que la responsabilitat recau en les famílies. Així doncs, és una responsabilitat a vegades inassolible pels pares, ja que els fills porten cada dia deures de cada assignatura a casa. Com he comentat en l'apartat de la lectura a l'escola, Margallo (2012) defensa que els aspectes més acadèmics de la comprensió lectora s'han de treballar a l'escola, i en el cas de l'aula de 3r B no es així. La biblioteca d'aula hauria de funcionar amb més qualitat i supervisió per part de la docent, ja que en l'actualitat no hi ha un control exhaustiu dels llibres que els nens i nenes porten de casa, perquè hi ha lectures per infants de 6 anys o menys, per practicar la lletra de pal i lligada. Per tant, no és equitatiu que quan els estudiants han de llegir tres llibres cada trimestre uns quants llegeixin llibres de la biblioteca escolar, que tenen millor qualitat i estan adaptats a la seva edat, i altres llegeixin llibres per infant d'infantil. El nivell d'exigència lectora es troba molt descompensat i amb això crec que s'ha d'anar alerta i parar més atenció.

Per tant, es tracta d'aprofitar les mateixes activitats però desenvolupar-les a l'aula i gestionar-les de diferent forma, per tal d'aconseguir millors resultats i una atenció més propera i acadèmica per part de la tutora. A més, la freqüència en la qual els alumnes llegeixen és poca, ja que cada dia haurien de llegir una

estona. És preferible dedicar poca estona però que sigui diària a la lectura i que el temps estigui ben marcat per part de la mestra.

Tanmateix, el material de lectura i les tipologies textuais estan molt marcades per l'editorial i per la biblioteca escolar, deixant de banda el criteri de la pròpia tutora a l'hora d'escollir lectures apropiades pels seus alumnes, ja que és la tutora qui passa més temps amb els seus alumnes i, per tant, té més capacitat de saber en quin moment de maduresa en troba cada infant i quin tipus de lectura necessita treballar cadascú d'ells. Considero que amb les pràctiques actuals la mestra perd la seva capacitat d'autonomia a l'aula envers les lectures escollides i aquesta conducta pot afectar en la qualitat dels textos en algunes ocasions. A més, es podria millorar l'ús de les TIC, perquè es disposa de pissarra digital però l'ús que es fa d'aquest recurs és com a projector. Aquesta utilitat es podria millorar si es busquessin recursos en xarxa sobre activitats de comprensió lectora i habilitats de lectura, com per exemple jocs, embarbussaments, sopa de lletres, cançons i altres propostes que es troben com a recursos digitals que solen motivar als nens i nenes de l'aula donant més dinamisme a la lectura.

Per altra banda, crec que l'espai dedicat a la lectura podria ser més obert dins l'aula, ja que en l'actualitat tant la lectura com la resta de tasques es fan individualment asseguts a la seva cadira. Potser es podria canviar la posició de les taules perquè els alumnes puguin interactuar entre ells i fins i tot llegir asseguts a terra o en algun matalàs per donar una sensació de més proximitat i intimitat en la lectura.

Tot i això l'actitud dels alumnes a l'hora de llegir o bé quan escolten a un company és respectuosa i seriosa, ja que es prenen aquest moment de l'acte de llegir amb la importància que es mereix, com un moment únic en el qual han de parar tota la seva atenció. Malgrat aquest aspecte positiu trobo que els alumnes haurien de millorar la seva postura corporal durant la lectura, igual que en la resta d'assignatures, per prevenir possibles lesions i ajudar a millorar la capacitat d'atenció.

A més, he comprovat que la classe ha de treballar la lectura silenciosa i la lectura compartida. No estan acostumats a fer tasques compartides i aquest fet

es reflecteix al llarg de les sessions en les diverses assignatures, ja que els costa coordinar-se, dialogar i compartir responsabilitats. Crec que la lectura dels dijous hauria de ser silenciosa, per interioritzar millor el text i posteriorment aclarir dubtes de vocabulari i poder sintetitzar millor la informació gràcies a aquesta lectura silenciosa que permet la intimitat entre l'individu i el text.

Cal afegir que en cap moment he observat a la mestra com a model de lectura, ja que no llegeix en veu alta o en silenci cap tipus de text, deixa aquesta funció als alumnes i ella sintetitza la informació. Aquesta conducta no permet que el lector s'esforci en entendre allò que llegeix perquè hi ha una manca d'objectiu de la lectura. Sempre que els estudiants llegeixen és per obligació, abans de l'explicació de la mestra o per contestar preguntes sobre la lectura a casa. Si el quadernet el treballessin a l'aula es podria donar més varietat d'objectius de la lectura, tot i que caldria elaborar més activitats lúdiques que tinguessin el seu origen en la lectura, com per exemple jocs de pistes, laberints, exposicions orals sobre un tema concret del qual hi ha una cerca d'informació prèvia, modificar el final d'una història, dramatitzacions o tallers de teatre, etc. Si des de l'aula es busca un objectiu clar i motivador de lectura el nen tindrà curiositat per llegir i per entendre allò que llegeix. Per a Solé (2004) l'objectiu és el començament per a una bona lectura comprensiva.

D'altra banda, a partir de les observacions es pot extreure que no es realitzen les estratègies que planteja Solé (2004), perquè només es fan resums i activitats de la lectura després de llegir el text. Conseqüentment, es suprimeix la possibilitat que la docent escolti els coneixements previs dels infants, s'elimina l'elaboració d'hipòtesis a partir d'indicadors com el títol i les il·lustracions, i el vocabulari no s'entén fins que es posa en comú una vegada la lectura s'ha acabat. Hi ha moltes estratègies de lectura que es queden en el camí i crec que és un aspecte molt important que cal millorar.

També es pot destacar la manca de coordinació dels continguts de llengua amb continguts d'altres àrees del currículum. És possible unir continguts de diverses àrees si l'escola dóna el marge d'autonomia del docent per modificar les pràctiques realitzades a l'aula i la metodologia emprada.

Per últim, m'agradaria valorar que el sistema d'avaluació contempli els resums que els nens i nenes elaboren de la lectura dels dijous i les activitats de lectura que apareixen a les fitxes, al llibre de text i al quadernet. Però estic en desacord quant a les fitxes de lectures llegides. És una tasca feixuga per un lector haver d'omplir una fitxa de control sobre una lectura i aquest sistema d'avaluació és contrari a les idees proposades en aquesta investigació, ja que les activitats educatives han de motivar a l'alumnat no avorrir-lo.

5.2 Conclusions i propostes de l'entrevista a la mestra encarregada de la Biblioteca Escolar

Sobre els resultats obtinguts en l'entrevista realitzada a la mestra de biblioteca valoro positivament la seva vocació del seu càrrec, ja que disposa de molt poc temps del seu horari lectiu i aquest fet dificulta la bona gestió d'aquest espai. És molt difícil disposar del temps suficient per la catalogació de material, formació del personal, gestió de les activitats lúdiques previstes en el calendari escolar, i guiar als lectors si només es disposa d'una sessió de 45 min del seu horari lectiu, apart de les estones de pati i dels dilluns a la tarda que és el moment en el qual la biblioteca està oberta a tothom. Tot i això, considero que cada grup de classe no aprofita l'oportunitat de disposar d'una sessió de 45 minuts setmanals per utilitzar aquest espai de manera exclusiva. Es podria treure més profit d'aquest lloc a través de qualsevol assignatura.

Un altre aspecte a destacar és que les propostes elaborades per la biblioteca estan estretament lligades a la comunitat del poble i a les activitats lúdiques i culturals que organitza el centre en altres projectes, com per exemple amb el Dia de la Pau, la festa autonòmica, el Dia de la Dona Treballadora, etc. Aquest punt és crucial perquè la biblioteca promou comunitats lectores i integra la lectura en la societat, elaborant propostes properes a l'entorn de l'infant.

En referència a la relació entre les famílies i l'escola, concretament la biblioteca, es pot extreure que hi ha més implicació de famílies d'alumnes d'Infantil que no pas de Primària. Aquest fet es contradiu amb les activitats que elabora aquest espai, ja que hi ha propostes per a Infantil i Primària, però

l'escola no es veu recolzada de la mateixa forma amb les famílies d'una etapa respecte l'altra.

Com a aspectes a millorar destacaria la varietat de materials i recursos, perquè es fa poc ús de les TIC, no hi ha materials i recursos suficients per l'alumnat amb necessitats específiques ni per l'alumnat nouvingut. Tots els alumnes que provenen d'altres països d'origen necessiten una atenció especial en llengua i en la majoria de casos no fan les mateixes activitats curriculars que la resta de companys a l'aula i tampoc disposen de lectures escrites per ells. Aquesta manca provoca que molts d'aquests alumnes presentin dificultats en l'adquisició del castellà i consegüentment en la majoria de les assignatures. A més, la biblioteca no disposa de diaris o revistes infantils i la mestra desconeixia l'existència de revistes per a lectors infantils. Aquest fet és sorprenent perquè des del govern autonòmic i altres institucions públiques hi ha informació digital en la qual apareixen revistes recomanades adaptades a les edats dels infants.

Per últim, vull destacar que tenir com a referència el criteri de les editorials i dels professors com a màxima representació a l'hora d'escollir els llibres i la resta de material és insuficient. Es podria millorar el criteri de selecció si es tingués en compte l'opinió d'altres institucions i individus, com per exemple fires de llibres, exposicions, llibreries i organismes públics del món educatiu. Hi ha diferents articles i altres documents publicats en xarxa, per part de la Consejería de Educación i d'altres institucions vinculades a aquesta en les quals apareixen lectures recomanades, enllaços de portals relacionats amb la lectura i material disponible que es pot descarregar directament. Per tant, conformar-se a vegades amb les ofertes de les editorials, sense tenir en compte el gust dels infants o la qualitat dels llibres, és un aspecte que es pot millorar.

5.3 Conclusions i propostes dels qüestionaris a les famílies de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena

A partir de les respostes dels pares i mares dels alumnes de tots els cursos d'Infantil i Primària de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena, s'observa que els resultats poden variar en funció de les edats dels infants.

Per començar cal dir que els joves, a mesura que van creixent, senten curiositat per la poesia i l'habitació es va convertint en l'espai preferit per ells, tant en la lectura com en l'espai en el qual es concentren els materials de lectura, perdent importància el menjador i quedant gairebé exclosa la biblioteca pública en el context de la majoria de nens i nenes.

Gairebé el 100% dels alumnes llegeixen fora de l'escola, tot i que cal tenir en compte que cada dia tenen deures i les activitats de comprensió lectora les fan a casa. Aquest fet provoca que les famílies portin molt pes en la pràctica de la lectura i que els estudiants tinguin moltes tasques fora de l'escola. Trobo que és un punt que caldria millorar per facilitar a pares i fills la compatibilitat de les tasques escolars amb altres activitats d'oci i personals.

El fet que la majoria de pares creguin que els infants llegeixen fora de l'escola per les recomanacions de pares i mestres, en comptes de creure que llegeixen per gust, m'ha creat dubtes sobre si les activitats familiars i escolars no aconsegueixen l'hàbit lector i el gust per la lectura fora de l'àmbit acadèmic.

Un aspecte que cal contemplar és que a mesura que els estudiants van avançant els cursos canvien els horaris de lectura i passen de les tardes a la nit abans d'anar a dormir. Aquest aspecte em fa pensar que cada vegada tenen més deures i els queda menys temps per llegir.

Un altre punt que s'ha d'afegir com a conclusions és que no sempre dediquen el mateix temps a la lectura i és el nen o nena qui escull l'estona dedicada a la lectura en la majoria de casos.

Tot i que la lectura silenciosa no l'he vist reflectida a l'escola sí que apareix en l'àmbit familiar, especialment en el cursos on es domina la lectoescriptura, i a

més hi ha experiències compartides de lectura entre pares i fills, tot i que es va perdent amb les edats més avançades.

El conte és un tipus de lectura molt important en l'adquisició de l'hàbit lector i la comprensió lectora i els qüestionaris demostren que les famílies donen al conte la importància que es mereix, encara que a mesura que els alumnes avancen de curs tenen un ventall més ampli de tipologies textuais i materials de lectura. Aquesta conducta també es veu reflectida en els pares, que poc a poc presenten lectures més variades. L'aventura, intriga, fantasia i emocions són els temes més escollits en pares i fills. En el cas dels progenitors també cal destacar que prefereixen llegir novel·les, receptes, diaris, revistes i llibres religiosos. Aquest últim gènere es demostra en els fills, ja que la majoria d'infants de Gilena estudien religió a l'escola i fan catequesi fora del centre escolar.

A més, pares i mares consideren que sempre s'han de llegir contes, independentment de l'edat que tinguin, i aquest pensament és força positiu en relació a les idees que apareixen en aquest estudi.

En darrer lloc, com a curiositat volia destacar que els llibres de Jerónimo Stilton tenen una especial rellevància en lectures recomanades dins de l'àmbit familiar. En el cas de 2n, 4t, 5è i 6è gairebé la meitat de famílies recomanarien aquesta col·lecció de llibres que integren humor, fantasia, intriga i aventures a altres pares. Aquests llibres són escollits pels infants i crec que l'escola podria utilitzar aquesta dada a l'hora d'escollir la varietat de lectures de la biblioteca escolar i d'aula.

5.4. Conclusions i propostes de millora del Treball de Fi de Grau

Partint de les idees i propostes plantejades en aquest estudi i dels resultats obtinguts de les diferents dades es pot concloure que hi ha pràctiques educatives tant en l'àmbit familiar com el de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena que són positives, tot i que encara hi ha aspectes a millorar, especialment en el dia a dia a l'aula.

Considero que hi ha masses tasques i responsabilitats que recauen en les famílies després de l'horari lectiu dels infants. Aquest fet provoca que no sempre els coneixements i habilitats es puguin adquirir amb bona qualitat i eficiència, ja que és necessari desenvolupar pràctiques lectores a l'escola, adquirint habilitats més acadèmiques que complementen les que s'aprenen a casa. Família i escola han d'anar de la mà i el grau de responsabilitat ha de ser equitatiu per tal que els resultats en hàbit i comprensió lectora siguin significatius pel nen o nena.

D'altra banda cal tenir varietat de materials i tipologies textuals al centre escolar i a la llar per ampliar els coneixements i el sentit crític dels joves lectors. És necessari també respectar el gust del nen o nena en les seves lectures lliures i alhora guiar-lo gradualment per escollir bones lectures de qualitat fins que poc a poc sigui més autònom en aquesta funció. A més, és important l'ús de les TIC i considero que l'escola no en treu el suficient profit que podria.

Tanmateix, cal fer especial èmfasi en dur a terme estratègies de lectura en les diferents fases del procés lector, és a dir, abans, durant i després de la lectura. El fet de només desenvolupar activitats després de la lectura, sobretot l'elaboració de resums, dificulta l'aprenentatge de la comprensió lectora i pot posar en risc a motivació dels alumnes per la manca d'activitats que aprofundeixen en la lectura i d'objectius clars que donin sentit a l'acte de llegir. També he comprovat que a l'hora de fer resums els estudiants tenen dificultat d'identificar les idees generals del text, sintetitzar la informació i explicar amb les seves pròpies paraules allò que han llegit. Per tant, cal donar molta importància a aquest punt i incrementar les estones que es dediquen a la comprensió lectora i començar a treballar la lectura silenciosa i compartida, que ajuda a interioritzar les idees i el sentit del text.

Cal afegir que la biblioteca demostra la intenció de formar comunitats lectores que relacionin actes del municipi o temes que preocupen a la societat amb lectura per acostar la informació dels textos a la realitat social. Tot i això cal més implicació de les famílies que es troben a l'etapa de Primària, ja que les activitats que es fan en aquest espai estan pensades per tots els cursos. Així

doncs, és crucial tenir la mateixa actitud quan els estudiants es troben a l'aula al llarg de les seves tasques, i englobar la lectura a totes les àrees curriculars.

A més, hi ha aspectes a millorar quant al criteri de selecció de llibres, els mestres han de tenir la capacitat i la llibertat d'escollir bones lectures de qualitat per tal de no limitar-se als suggeriments de les editorials, sinó que puguin contemplar altres possibilitats i així aconseguir més marge en la selecció de lectures.

Tot i això, observo una bona predisposició per part de les famílies a treballar amb l'escola de manera conjunta i el comportament que mostren els alumnes durant la lectura, tant en l'acte de llegir com en el d'escoltar, és de respecte i interès. A més a més, hi ha material de suport i propostes elaborades per part dels organismes autonòmics i les institucions que col·laboren amb les administracions públiques, que poden ajudar a l'escola a l'hora de donar pautes o recomanacions d'activitats que promouen la lectura com a hàbit i l'adquisició d'una comprensió lectora significativa i integradora, que contempla la realitat i els coneixements de l'infant amb textos de qualitat i activitats que treballen continguts acadèmics per formar lectors crítics que valorin la lectura i dominin les diverses habilitats derivades d'aquesta.

L'escola va pel bon camí, però la lectura és un procés complex i per aconseguir els objectius plantejats cal seguir treballant, millorar la formació al professorat i a les famílies i renovar-se constantment, és a dir, estar al dia de totes les novetats en les lectures i en les pràctiques que es poden dur a terme.

La biblioteca demostra la intenció de formar comunitats lectores que relacionin actes del municipi o temes que preocupen a la societat amb lectura per acostar la informació dels textos a la realitat social. Així doncs, és crucial tenir la mateixa actitud quan els estudiants es troben a l'aula al llarg de les seves tasques, i englobar la lectura a totes les àrees curriculars.

Posteriorment, vull destacar la meua sorpresa en referència a les respostes de les famílies. Valoro positivament la quantitat de qüestionaris retornats i m'ha sorprès la varietat de les respostes en funció de les edats dels infants.

En darrer lloc, m'agradaria destacar que durant tot el procés d'aquest estudi he après que hi ha infinitat de propostes i activitats educatives que es poden dur a terme al centre i a casa per millorar la lectura dels infants, però cal tenir rigor a l'hora d'escollir aquelles activitats o propostes més adequades a la maduresa lectora dels infants i tenir en compte les dificultats que presenta cada nen o nena. També ha adquirit un coneixement més profund sobre la metodologia que segueix l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena i he valorat positivament la predisposició tant del centre com de les famílies a l'hora de permetre'm estudiar les seves opinions i tècniques que practiquen en l'àmbit familiar i educatiu. Sense l'ajuda dels mestres i la col·laboració dels pares aquest estudi de cas no hagués estat possible. A més a més, he tingut el privilegi de treballar amb la tutora que jo havia escollit, una persona treballadora, exigent en la presentació i el resultat de les tasques, professional en la metodologia que segueix a l'hora de donar eines i oferir-me suport en les dificultats que han sorgit durant aquest estudi, i agrair la disponibilitat de temps de la meva tutora, tenint en compte que les tutories s'han dut a terme de manera virtual en la majoria de vegades. Tanmateix, he rebut en tot moment ànims, ajuda, crítiques constructives per millorar la qualitat d'aquest treball i motivació per part de la meva tutora, i aquests aspectes han estat fonamentals durant el meu procés, ja que he vist que sóc capaç de superar-me a mi mateixa i esdevenir en un futur una bona mestra.

6. Referències bibliogràfiques

Llibres

ALONSO i BENITO L.E.; DELGADO, J.R.; GUTIÉRREZ, J. (coord.). *Métodos y técnicas cualitativas de investigación en ciencias sociales*. Madrid: Síntesis, 1994.

BELL, Judith. *Cómo hacer tu primer trabajo de investigación. Guía para investigadores en educación y ciencias sociales*. Barcelona: Gedisa, 2002.

BLAXTER, Loraine; HUGHES, Christina; TIGHT, Malcolm. *Cómo se hace una investigación*. Barcelona: Gedisa, 2008.

CASAS, Lola; GONZÁLEZ, Jesús. *Llegim? Pares i fills: una invitació al plaer de la lectura*. Barcelona: Cercle de lectors, 2005.

COLOMER, Teresa; CAMPS, Anna. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Col·lecció Rosa Sensat. Barcelona: Edicions 62, 1991.

DAHL, Roald. *Cuentos en verso para niños perversos*. Madrid: Alfaguara, 2016.

DE LARA, Enriqueta; BALLESTEROS, Belén. *Métodos de investigación en educación social*. Madrid: Librería UNED, 2009.

FONS, Montserrat. *Llegir i escriure per viure. Alfabetització inicial i ús real de la llengua escrita a l'aula*. Barcelona: La Galera, 2008.

GIL, Carmen. *Leer, contar y jugar. Actividades de animación a la lectura*. Madrid: CCS, 2003.

HERNÁNDEZ i SAMPIERI, Roberto. *Metodología de la investigación*. Mèxic: McGraw Hill Education, 2014.

LAGE i FERNÁNDEZ, Juan José. *Animar a leer desde la biblioteca*. Madrid: CCS, 2006.

LÓPEZ, Amando; ENCABO, Eduardo. *Didáctica de la literatura. El cuento, la dramatización y la animación a la lectura*. Barcelona: Octaedro, 2004.

MATA, Juan. *Como mirar a la luna. Confesiones a una maestro sobre la formación del lector*. Barcelona: Graó, 2004.

PENNAC, Daniel. *Como una novel·la*. Madrid: Anagrama, 1993.

POZO i FERNÁNDEZ, Esperanza. *El Taller de Animación a la Lectura en el aula y la biblioteca escolar*. Sevilla: Comunicación Social, 2009.

QUINTANAL, José. *La animación lectora en el aula: Técnicas, estrategias y recursos*. Madrid: CCS, 2005.

QUINTANAL, José. *Actividades lectores para la Escuela Infantil y Primaria*. Madrid: CCS, 2000.

QUINTANAL, José. *Comprensión lectora*. Barcelona: Octaedro, 2007.

RODARI, Gianni. *Cuentos para jugar*. Madrid: Alfaguara, 2002.

RODARI, Gianni. *Gramática de la fantasía*. Barcelona: Aliorna, 1991.

RODRÍGUEZ, Gregorio, GIL, Javier; GARCÍA, Eduardo. *Metodología de la investigación cualitativa*. Madrid: Aljibe, 1996.

SARTO, Montserrat. *Animación a la lectura con nuevas estrategias*. Madrid: SM, 1998.

SIERRA, Francisco. *Función y sentido de la entrevista en investigación social*. Madrid: Síntesis, 1998, p. 277-346. Dins: GALINDO, Jesús (coord.). *Técnicas de investigación en Sociedad, cultura y comunicación*. México: Pearson.

SOLÉ, Isabel. *Estrategias de lectura*. Barcelona: Graó, 2004.

SOLÉ, Isabel. *Estrategias de lectura. Materiales para la innovación educativa*. Barcelona: Graó, 1992.

TEIXIDOR, Emili. *La lectura i la vida*. Barcelona: Columna Edicions, 2007.

Articles

ANDRICAÍN, Sergio; MARÍN, Flora; RODRÍGUEZ A. Orlando. *Puertas a la lectura*. Bogotá: Magisterio, 2001. Dins: PEÑA, Josefina; BARBOZA, Francis. *La formación de hábitos de lectura desde los inicios de la escolaridad*. Revista Entrelenguas, 2009, vol. 14, p. 93-109.

ALONSO, Jesús. *Claves para la enseñanza de la comprensión lectora*. Revista de Educación de la Universidad Autónoma de Madrid, 2005, núm. Extraordinario, p. 63-93.

CARRASCO, Alma. *La escuela puede enseñar estrategias de lectura y promover su regular empleo*. Aporte de discusión temático. Revista Mexicana de Investigación educativa, 2003, vol. 8, núm. 17, p. 129-142. Dins: International Reading Association. *Standards of the English Language Arts*. A

Project of International Reading Association and National Council of Teachers of English EUA, 1996.

LARRAÑAGA, Elisa; YUBERO, Santiago. *El hábito lector como actitud. El origen de la categoría de los falsos lectores.* Revista OCNOS, 2005, núm. 1, p. 43-60.

KAWULICH, Barbara. *La observación participante como método de recolección de datos.* Revista Forum Qualitative Social Research, maig 2005, vol. 6, núm. 2, art. 43.

LOMAS, Carlos. *La educación literaria en la enseñanza obligatoria.* Revista Kikirikí. Cooperación educativa, 2002, núm. 64, p. 43-50.

QUINTANAL, José; TÉLLEZ, José Antonio. *Las estrategias de lectura. Concepto y enseñanza.* Ediciones Universidad de Salamanca. Enseñanza. Salamanca, 1999-2000, núm. 17-18, p. 27-43.

SOLÉ, Isabel; *Las posibilidades de un modelo teórico para la enseñanza de la comprensión lectora.* Revista Infancia y Aprendizaje, 1987, núm. 39-40, p. 1-13.

Documents electrònics

BELTRÁN, Sonia; TÉLLEZ, José A. (2002). *El papel de la escuela y la familia en la animación y el aprendizaje de la lectura* [en línia]. Madrid: Facultad de Educación. UNED, 2002. <http://www.quintanal.es/Web_LECTURA/articulos/tellez/a1.pdf>. [Consulta: 21 d'octubre de 2015].

MARGALLO, Ana María (2012). *Claves para formar lectores adolescentes con talento* [en línia]. Madrid: Revista Leer.es Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. <http://leer.es/documents/235507/242734/art_prof_lectorescontalento_anamari_amargallo.pdf/616613d2-2d45-476a-808b-53a9da2145ea>. [Consulta: 2 de febrer de 2016].

Confederación Española de Asociaciones de Padres y Madres de Alumnos. *Animación a la lectura desde la familia. Guía para padres y madres* [en línia]. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

<<https://www.ceapa.es/sites/default/files/Documentos/Guia%20animacion%20a%20la%20lectura%20CEAPA.pdf>> [Consulta: 21 d'octubre de 2015].

Kepa Osoro. *Familia y hábito lector: Proyecto de talleres para padres* [en línea]. Dins: Recursos para el fomento de la lectura. Junta de Andalucía.

<http://www.juntadeandalucia.es/averroes/centros-tic/41010435/helvia/aula/archivos/_13/html/57/plb/pdf/05-02b.pdf> [Consulta: 21 d'octubre de 2015].

II Plan de Impulso de la Lectura en Andalucía, Horizonte 2013 [en línea]. Junta de Andalucía.

<http://www.juntadeandalucia.es/export/drupaljda/II_Plan_Impulso_Lectura_horizonte2013.pdf>. [Consulta: 17 de febrer de 2016].

Currículo Escolar de Primaria en Andalucía. Enseñanzas propias de la Comunidad Autónoma de Andalucía para la Educación Primaria [en línea]. Junta de Andalucía.

<<http://www.juntadeandalucia.es/educacion/descargasrecursos/curriculo-primaria/pdf/PDF/textocompleto.pdf>>. [Consulta: 7 de maig de 2016].

II Plan de Impulso de la Lectura en Andalucía, Horizonte 2013 [en línea]. Junta de Andalucía.

<http://www.juntadeandalucia.es/export/drupaljda/II_Plan_Impulso_Lectura_horizonte2013.pdf>. [Consulta: 23 d'abril de 2016].

7. Annex

7.1. Observació a l'aula de 3r B de Primària

A continuació, hi ha les pautes d'observació elaborades a l'hora de recollir la informació diàriament de l'aula de 3r B de Primària sobre els alumnes i la mestra.

7.1.1 Taula 1: Pauta d'observació d'hàbit lector dels infants a l'aula de 3r B de Primària

Pauta d'observació d'hàbit lector dels infants a l'aula de 3r B de Primària	
Aspectes a observar	Interpretació de les dades
Activitats de lectura	
Freqüència de lectura	
Temps per llegir	
Tipus de material de lectura	
Tipologia de textos	
Espai de lectura	
Actituds dels alumnes mentre llegeixen	
Postura corporal en l'acte de llegir	
Escolta de les lectura dels companys	
Comprensió de les lectures	
Explicació d'experiències de lectura de manera oral	
Lectura silenciosa	
Lectura compartida	

Taula 1: Pauta d'observació d'hàbit lector dels infants a l'aula de 3r B de Primària

7.1.2 Taula 2: Pauta d'observació d'accions educatives per a la comprensió lectora i animació a la lectura de la mestra de 3r B de Primària

Pauta d'observació d'accions educatives per a la comprensió lectora i animació a la lectura de la mestra de 3r B de Primària	
Aspectes a observar	Interpretació de les dades
Estratègies abans, durant i després de la lectura	
Objectiu de lectura	
Model de lectura	
Utilització de material divers	
Comentari d'idees o continguts d'una lectura	
Moments de lectura per plaer	
Connexió de la lectura amb altres àrees curriculars	
Interiorització en la lectura	
Selecció de llibres de la biblioteca d'aula	
Adaptació de les lectures a la maduració lectora de l'alumnat	
Avaluació	

Taula 2: Pauta d'observació d'accions educatives per a la comprensió lectora i animació a la lectura de la mestra de 3r B de Primària

7.2 Entrevista a la mestra de la Biblioteca escolar

Seguidament, hi ha la transcripció sencera de l'entrevista a la mestra de la Biblioteca Escolar i, posteriorment, la taula per analitzar les seves respostes en la qual apareixen els aspectes a destacar en la columna esquerra i la interpretació dels resultats en la columna dreta.

7.2.1 Transcripció de l'entrevista a la mestra de la Biblioteca escolar de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena

ENTREVISTA A LA MAESTRA INMA PRIETO, ENCARGADA DE LA BIBLIOTECA ESCOLAR

Entrevistadora: -¿Cuánto tiempo llevas siendo la encargada de este espacio cultural?

Entrevistada: -Este es el segundo curso

Entrevistadora: -¿Dispones de tiempo dentro de tu horario laboral para organizar la biblioteca?

Entrevistada: -Dispongo de dos sesiones de 45 min de mi horario lectivo para ocuparme de todo eso, pero claro es totalmente insuficiente.

Entrevistadora: -¿Escogiste llevar las riendas de la biblioteca o es un cargo que viene impuesto desde el centro?

Entrevistada: -Yo lo solicité, no hubo más candidatos y entonces me lo dieron a mí.

Entrevistadora: -Si hubiera otro candidato, ¿entonces esto cómo funciona, por votación?

Entrevistada: -Exactamente, como es un programa que da puntos en el concurso de traslado, de planes y proyectos, esa persona que quiera los puntos se mete en coordinación del programa de biblioteca. Como este claustro es bastante grande el equipo de biblioteca está formado por seis personas

Entrevistadora: -¿Durante el desempeño de esta tarea, qué te gusta más?

Entrevistada: -A mí lo que más me gustaría sería tener el tiempo suficiente para dedicarme a la orientación a la lectura propiamente dicha, aunque en la biblioteca hay un montón de actividades que no sólo la lectura. Entonces aquí vienen mamás de cuentacuentos, se hacen actividades distintas, etc. La biblioteca es un concepto, por lo menos aquí en Andalucía, es no sólo una biblioteca para leer, sino un centro de recursos para el aprendizaje y un espacio disponible para un montón de posibilidades, en coordinación con el resto de programas del aula como actividades de lectura, el día de la mujer, para la igualdad, la tolerancia. La biblioteca trabaja de forma coordinada con todos los programas y con el currículum, haciendo propuestas de concursos de escritura, de ortografía, literarios como el del día de la Paz, donde hay un concurso de poesía.

Entrevistadora: -¿Qué aspectos son más pesados o difíciles de llevar a cabo?

Entrevistada: -La catalogación de nuevos ejemplares y entrar en el registro los datos. No hay tiempo para todo y claro hay que dar prioridad a aquello más necesario, entonces doy más prioridad a actividades más dinámicas, que no lo que es la dinámica de ir metiendo libros.

Entrevistadora: -¿Qué perfil crees que debe tener la persona encargada de la biblioteca escolar?

Entrevistada: -Una persona que sea apasionada de la lectura y así no te pesa ningún momento de los que te quedes de más, porque si a ti la lectura no te apasiona te va a hundir el programa, porque este programa requiere más horas de las de tu horario laboral. Y porque cuento con la ayuda de los alumnos y desde este año con la ayuda de los padres, porque vienen unas pocas de madres voluntarias.

Entrevistadora: -¿En qué horario la biblioteca está abierta libremente para los alumnos?

Entrevistada: -La biblioteca está abierta en toda la jornada escolar y los lunes por la tarde, porque tiene un horario que se pone a primeros de curso, porque cada aula tiene una hora dedicada para venir a la biblioteca. Es decir, tienen una sesión de 45 minutos cada aula a la semana para venir a lo que se conoce como lectura en sala o para realizar cualquier actividad didáctica que necesite el espacio de la biblioteca.

Entrevistadora: -¿Y normalmente eso se lleva siempre a cabo o depende de las clases?

Entrevistada: -Se suele usar más en los cursos de niveles superiores porque tienen más tiempo y rapidez para volver a su clase, porque los pequeños son muy lentos para sacarlos de su aula y no interesa hacer una lectura colectiva en la biblioteca porque la pueden dar en clase, pero ellos cuentan con esa hora.

Entrevistadora: -¿Se realizan actividades de lectura en la biblioteca dentro del horario lectivo?

Entrevistada: -La respuesta 8 ya habla del tiempo que cada aula puede dedicar a la biblioteca.

Entrevistadora: -¿Se realizan actividades de lectura en la biblioteca fuera del horario lectivo?

Entrevistada: -Bueno, se hacen actividades que atañen a todo el centro como por ejemplo cuando hicimos la *Lectura al Sol* donde todo el centro salió del aula y nos pusimos al solcito cada uno con su libro durante media hora en su lectura individual, menos los más mayores que hicieron de padrinos de los pequeños que no saben leer y le hicieron la lectura a los más pequeños.

Luego, también tenemos propuestas trimestrales. Por ejemplo, este mes hemos hecho actividades sobre la expresión oral donde los niños tenían que contar verbalmente lo que habían leído y dar su opinión sobre el libro y las ilustraciones. Y en el segundo trimestre las poesías del día de la Paz también sirvieron para mejorar la expresión oral. Desde hace un año las mejores poesías escritas por ellos se recopilan en un libro y se deja en el apartado de la biblioteca de *nuestras producciones*.

Entrevistadora: -¿Hay actividades en las cuales participan las familias?

Entrevistada: -A mí me ayudan las madres en la catalogación de libros los lunes por la tarde y también pueden venir a ayudar en el préstamo de libros en algunos recreos y cuentacuentos durante todo el año, además del taller de títeres para los más pequeños, claro. Además, se ha dado ya algún caso donde han venido padres y abuelos. Eso sí, las familias que vienen son de infantil porque se hacen muchas actividades de infantil.

Entrevistadora: -¿Hay actividades que se realicen fuera del aula de biblioteca? En el patio, en las aulas, el comedor...?

Entrevistada: -Sí claro. Se hizo en el patio la *Lectura al Sol*. Y luego también, ahora que ha sido el día de la mujer trabajadora, pues las niñas que han participado en las actividades haciendo de mujeres que han sido muy importantes en la sociedad, salen de la escuela para ir al centro cultural y enseñar lo que hemos hecho en el centro para la televisión local. Esta actividad la hace la escuela del centro con el Plan de Igualdad, junto con el Ayuntamiento y la biblioteca municipal de manera que hay una relación de actividades del centro con otros organismos del pueblo.

Entrevistadora: -¿Qué programas o pautas se siguen para el correcto funcionamiento de este espacio?

Entrevistada: -Las normas para el correcto funcionamiento están recogidas en el Plan Anual de Bibliotecas.

Entrevistadora: -¿Cómo se registran las entradas y salidas de libros?

Entrevistada: -Con un programa que tenemos en el ordenador para entrar los códigos de barras.

Entrevistadora: -¿Hay alguna manera de saber el argumento de cada libro antes de escogerlo?

Entrevistada: -AVIA tiene consultores que le llaman donde puedes ver la temática del libro pero el argumento no. Simplemente están ordenados por edades y por temáticas. Pero si quieres buscar libros, por ejemplo para el Día de la Paz tienes que buscar en descriptores. Pero eso de saber ya de qué va a tratar no, lo que sí podemos hacer es ver las colecciones y saber si son de entretenimiento, libros de valores, etc., es decir, por temática. Tampoco se puede ver hoy en día la opinión de otros lectores niños, a no ser que conozcan al compañero y le pregunten por el libro que ha leído directamente. Lo que sí que quería haber hecho este año y no me dio tiempo fue elaborar el *Árbol de las Recomendaciones*, donde cada manzanita representara un libro que ha gustado mucho. En la manzana iría el título del libro, por qué te ha gustado y por qué lo recomiendas.

Entrevistadora: -¿De qué manera puede quedar registrada una lectura?

Entrevistada: -A través del programa AVIA se puede ver la ficha de cada niño con los libros que ha leído. Cada alumno tiene su propia ficha. El programa AVIA lo usamos todos los colegios públicos de Andalucía. Te permite ver los libros que tenemos, los libros que leen los alumnos, y te permite hacer estadísticas, como por ejemplo según el curso, según el autor... puedes ver qué autores o libros gustan más, los cursos que más leen...el AVIA te permite hacer una estadística inmediata en un periodo de tiempo.

Entrevistadora: -¿Tenéis materiales o recursos de lectura para niños con necesidades específicas?

Entrevistada: -Alguna cosa hay pero poco, porque como que no tenemos por ejemplo alumnos con discapacidad visual pues todavía no tenemos un material para eso. A medida que vamos teniendo los problemas vamos solucionándolos, sobre la marcha.

Entrevistadora: -¿Disponéis de libros escritos en otros idiomas, a parte del español?

Entrevistada: -En inglés.

Entrevistadora: -¿Tenéis algún tipo de material o recurso de lectura para los alumnos que provienen de países con distinto idioma?

Entrevistada: -No.

Entrevistadora: -¿Qué número de alumnos la visitan? ¿En qué asignaturas? ¿Hay algún perfil de alumno concreto?

Entrevistada: -En el recreo es donde se producen los intercambios y préstamos, entonces es el momento de más intercambio y es un espacio bastante concurrido. Los niños que más leen son los de los primeros ciclos. Entonces, cuando vienen los lunes pueden pasar unos 50 niños de primeros y otros 50 de segundo, a parte del resto de cursos.

Entrevistadora: -¿Qué criterio de selección se usa para elegir el material de la biblioteca?

Entrevistada: -Cuando yo llegué aquí a la biblioteca me encontré con el 90% del material escogido. Y la verdad es que está muy bien seleccionado porque está proporcionado al número de alumnos del centro, con las letras e ilustraciones adecuadas a cada edad, es verdad que hay cosas que hay que ir las renovando porque ya llevan mucho tiempo pero está muy bien seleccionado. Y las colecciones para que lean todos los niños en grupo en el aula eso también está escogido según su edad y según el criterio de las editoriales.

Entrevistadora: -¿Qué criterios se tienen en cuenta a la hora de escoger las lecturas?

Entrevistada: -La edad y que sean lecturas variadas.

Entrevistadora: -¿Qué tipos de lectura podemos encontrar? (Revistas, diarios, cómics, álbumes ilustrados, libros...)

Entrevistada: -Hay cómics, noveles, poesías, lecturas con valores, que haya un poquito de todo en cada nivel. Hay revistas para adultos sobre temas de educación pero revistas infantiles no tenemos porque no hay por aquí muchas revistas infantiles. Álbumes ilustrados sí que hay, y no sólo como novelas, sino como libros informativos, como de dinosaurios, de naturaleza....También en la zona de documentación hay libros sobre la localidad de Gilena, con poesías e historia de Gilena, hay diccionarios de sinónimos, de definiciones, de inglés, etc. Eso son libros de consulta y documentación, y luego hay los libros de orientación a la lectura.

Entrevistadora: -¿Qué temáticas se pueden encontrar?

Entrevistada: -Se procura que haya equilibrio y variedad. Se tienen en cuenta las peticiones de profesores y alumnado.

Entrevistadora: -¿De dónde se consigue el material? (Donaciones de familias, editoriales, presupuesto del AMPA, etc.)

Entrevistada: -Tenemos una parte de presupuesto para libros libremente elegidos por gusto de la bibliotecario o del equipo que cree que pueden ser interesantes y luego las propias editoriales nos mandan ofertas. Si nosotros vemos que esas ofertas nos pueden interesar aunque todos los libros no sean de nuestro agrado hay veces que por el número de libros te entra en la oferta y entonces nos los quedamos. También hay adultos que donan libros a la biblioteca, esos están otra catalogación y entraría dentro del préstamo a familias, pero a nivel de adultos. Hay veces que el AMPA da parte de su presupuesto si nosotros se lo pedimos.

Entrevistadora: -¿Existen actividades que promueva la biblioteca para trabajar una asignatura concreta?

Entrevistada: -Básicamente trabajamos el área de expresión oral y escrita, y para eso de manera trimestral tenemos actividades para la animación a la escritura y a la lectura. El año pasado hubo una actividad de ortografía, donde se hizo un concurso, la biblioteca colaboró con la logopeda en el dictado y las preguntas del juego.

Entrevistadora: -¿Cómo llega el niño a escoger su lectura?

Entrevistada: -Los niños suelen venir recomendados por la tutora, por un compañero o por mí. Este año con los padres también tenemos un proyecto de escribir pequeñas frases con recomendaciones en las estanterías. Por ejemplo: *si quieres divertirte ve a la estantería de Jerónimo Stilton; aquí puedes encontrar cómics; aquí puedes encontrar poesía, etc.* Vaya, que cada estantería tuviera además una imagen visual de lo que contiene.

Entrevistadora: -¿Existe algún tipo de guía para aconsejarle lecturas de un tipo u otro?

Entrevistada: -Ya se ha contestado en la pregunta anterior.

Entrevistadora: -¿Qué acciones tomáis desde la biblioteca para fomentar la animación lectora?

Entrevistada: -Convocatoria de concursos. El año pasado se daba un número y entrabas en un sorteo, porque con cada libro que leía el niño le daban un número y se sorteaba un lote de material escolar, la *Lectura al Sol*, los cuentacuentos de los niños mayores a los pequeños, las madres cuenta cuentos, las fichas sobre la lectura que los niños deben hacer y para que los padres colaboren, etc.

Entrevistadora: -¿Qué medidas se toman desde la escuela para fomentar la animación lectora?

Entrevistada: -Desde el centro hay un plan lector donde se manda una hora de lectura semanal de manera individual o colectiva pero de manera prescriptiva. Eso se hace desde el Plan Lector.

Entrevistadora: -¿Cuáles son los objetivos marcados por la biblioteca escolar en cuanto a animación lectora y hábito lector?

Entrevistada: -Que el niño se apasione con la lectura y que vea que puede encontrar mucha variedad de contenidos sobre lo que estudie. Que el niño descubra la fantasía del mundo de la lectura, que aumente su vocabulario, su imaginación, el gusto por la estética y la palabra y las ilustraciones. Que el niño vea que aquí puede venir a aprender a aprender, es decir, darle los instrumentos para que vea que es un lugar para el aprendizaje. Yo como bibliotecaria estoy encantada, porque creo que una lectura comprensiva a una edad tan temprana es fundamental para el resto de asignaturas.

Entrevistadora: -¿Cómo sabéis si habéis cumplido con dichos objetivos, de qué manera lo comprobáis?

Entrevistada: -No hay ningún sistema. Si tuviéramos que ver si los niños que sacan mejores cualificaciones son los que más leen te diría que sí, pero no hay ninguna estadística sobre eso ni sobre ningún objetivo. Eso sería una propuesta estupenda para el año que viene, hacer un seguimiento de los niños que más leen y de los que menos y ver cuáles sacan mejores resultados, sería interesante.

7.2.2 Taula d'interpretació dels resultats de l'entrevista a la mestra de la Biblioteca Escolar de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena

Pauta d'interpretació dels resultats extrets de l'entrevista a la mestra de la Biblioteca Escolar envers l'animació lectora i les característiques d'aquest espai	
Aspectes tractats a l'entrevista	Interpretació
Perfil del bibliotecari escolar	
Disponibilitat del responsable de biblioteca	
Disponibilitat de l'espai	

Activitats d'animació a la lectura	
Relació família-biblioteca	
Funcionament de la biblioteca	
Varietat dels materials i recursos	
Criteri de selecció dels materials i recursos	
Procedència o origen dels materials i recursos	
Afluència de l'alumnat	
Criteris de selecció per part de l'alumnat a l'hora d'escollir una lectura	
Objectius d'animació a la lectura i hàbit lector per part dels responsables de l'espai	

Taula 3: Pauta d'interpretació dels resultats extrets de l'entrevista a la mestra de la Biblioteca Escolar

7.3 Model de qüestionari a les famílies de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena

Darrerament, es troba el model de qüestionari proporcionat a les famílies de l'escola Maestro Juan Corrales de Gilena a l'hora d'extreure les dades d'àmbit familiar fora del centre escolar.

CUESTIONARIO A LAS FAMILIAS

Estamos realizando un estudio de investigación sobre cómo se trabaja lectura infantil y juvenil tanto dentro como fuera de la escuela. De esa forma, podremos valorar y a la vez mejorar aspectos de la comprensión lectora y de la animación a la lectura. Para obtener más datos sería de gran ayuda que las familias pudieran contestar a las siguientes preguntas sobre sus hijos/as. La mayoría de las preguntas permiten escoger más de una respuesta posible, excepto aquellas que responden a *sí* o *no*. Para proteger la privacidad y confidencialidad de los datos obtenidos, este cuestionario y el resto de la investigación serán totalmente anónimos.

A continuación aparecerán las siguientes preguntas:

1. ¿Cuántos hijos tienen en edad escolar? _____
2. ¿En qué curso se encuentran? _____
3. Año de nacimiento del niño/a. Si tiene más de uno indique el año de nacimiento de cada uno de ellos _____
4. Lugar de nacimiento del hijo/a. Si tiene más de uno indique el lugar de nacimiento de cada uno de ellos _____
5. Año y lugar de nacimiento del padre: *Ejemplo: 1980, Baza (Granada)*

6. Año y lugar de nacimiento de la madre *Ejemplo: 1980, Baza (Granada)*

7. ¿Cree que es necesario disfrutar de una lectura cuando se lee?
 Sí
 No
8. Justifique la respuesta anterior, tanto en caso afirmativo como negativo.

9. ¿Alguna vez ha leído su hijo/a poesía por gusto o por iniciativa propia?
 Sí
 No
10. ¿En qué lugares, a parte de la escuela, suele leer su hijo/a?
 En la biblioteca
 En su habitación
 En el salón
 En lugares al aire libre: campo, playa, piscina, parque...
 Otros: _____
11. ¿En qué lugares de la casa están los libros, revistas, periódicos, lecturas digitales...?
 En el salón
 En el dormitorio del niño
 En el dormitorio del padre y/o madre
 Otros: _____
12. ¿Su hijo lee fuera de la escuela?
 Sí
 No
13. ¿Por qué motivo cree usted que esto sucede?

- Porque lo recomiendan sus profesores
 - Porque lo recomienda el padre y/o madre
 - Por placer
 - No lo hace porque no tiene tiempo
 - No lo hace porque leyendo en la escuela ya es suficiente
 - No lo hace porque no le gusta
14. ¿En qué momentos su hijo/a está en contacto con la lectura fuera de la escuela?
- Por la tarde
 - Antes de ir a dormir
 - El fin de semana
 - En vacaciones
 - Nunca
 - Otros
15. ¿Cuánto tiempo cree que dedica su hijo/a, fuera de la escuela a la lectura durante la semana? _____
16. ¿El rato que su hijo/a dedica a leer es siempre el mismo?
- Sí
 - No
17. ¿Quién decide el rato que el niño/a ha de leer en la casa?
- La escuela
 - La familia
 - El niño/a
18. ¿Cómo lee el niño/a?
- En silencio
 - En voz alta
19. ¿Suelen comentar entre ustedes los libros que leen?
- A menudo
 - A veces
 - Poco
 - Nunca
20. ¿Qué tipo de lecturas suele tener su hijo?
- Cuentos
 - Novelas
 - Cómics

- Álbumes ilustrados
- Adivinanzas
- Poesías
- Revistas
- Libros digitales
- Otros: _____

21. ¿Qué temas le suelen interesar a él/ella?

- Fantasía
- Intriga
- Aventuras
- Ciencia ficción
- Amor
- Comedia
- Terror
- Ciencia y/o arte
- Valores y emociones

22. ¿Qué criterios tiene usted en cuenta a la hora de escoger las lecturas de sus hijos/as?

- El gusto del niño
- Las recomendaciones de la escuela
- Las recomendaciones del padre y/o madre
- Las recomendaciones de otros padres
- Las recomendaciones de librereros
- Las ferias de libros
- Internet
- Publicidad
- Otros: _____

23. Escriba el título y autor de un libro que usted recomendaría a otros padres para que se lo compraran a sus hijos. _____

24. Justifique su respuesta brevemente. _____

25. ¿Cree que los padres, a medida que los niños crecen, deben dejar de leer a sus hijos?
En caso afirmativo, indique con qué edad deberían.

26. ¿Cree que los niños deben dejar de leer o escuchar cuentos? En caso afirmativo indique con qué edad deberían. _____

27. ¿Cuál fue el último libro que usted leyó? ¿Cuándo fue?

28. ¿Qué tipo de lecturas suelen leer padre o madre?

- Enciclopedias
- Recetas
- Novelas
- Cómicos
- Chistes
- Poesías
- Libros digitales
- Periódicos
- Revistas
- Otros: _____

29. ¿Qué temas le suelen interesar?

- Fantasía
- Intriga
- Aventuras
- Ciencia ficción
- Amor
- Comedia
- Terror
- Ciencia y/o arte
- Valores y emociones
- Otros: _____